

ತೊಟ್ಟರಜಿ-ಜಿಟ್ಟರತ್ತನೆ ಟ ಟ ಟ

ಚೇಂದ್ರಿಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಡಿಕೇರಿ

ತೊಟ್ಟೊಂಜಿ - ಜಿಟ್ಟಕೆತ್ತನೆ

ಜಾತಕರ್ಮ - ಪುಟ್ಟನಲ್ಲ ಕರ್ಮ

ಚೀಂದ್ರಿಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ

"THOTTINJI - CHATTAKATTHANE" is a small book written by
Chendrimada Ganapathy Muthappa, Published by the **Karnataka
Kodava Sahithya Academy, Madikeri.**

ಕ್ರಯ ಉ. 22/-

ಹಕ್ಕು :- ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಡಿಕೇರಿ

ಬೋಳಿಪಡ್ತಾನವು :-

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸ್ಯಾಟ್ಸ್ ಆಂಡ್ ಗೈಡ್ಸ್ ಕಟ್ಟಡ

ಮ್ಯಾನ್ಸ್ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಪಕ್ಕ

ಮಡಿಕೇರಿ : 571 201 ಫೋನ್ : 29074

ಅಚ್ಚು ಮಾಡ್ತಾನವು :-

ಗುಡ್‌ಟಚ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪುರಂ, ಮೈಸೂರ್.

ಫೋನ್ :- 512626, 517919

ಮುಂಜೂಲ್

ಕೊಡವ ಜನಾಂಗ ಒರ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜನಾಂಗ. ಕೊಡವ, ಕೊಡವ ತಕ್ಕ, ಕೊಡವ ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ಖನಪಟ್ಟಿ ವಿಷಯ. ಈ ಕಲೆನ ಬೊಳತುವ ವಿಚಾರ, ಉದ್ದೇಶತ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ "ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ" ಸ್ಥಾಪನೆ ಆನಲ್ಲಿಂಜಿ ನಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಯಂಡುಂಡ್.

ಪಡಿಪುಕಾರ, ಎಳ್ತಕಾರಳ ಕೂಟತ್ ಅಯಿಂಡ ಅನುಭವತ್‌ನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ರೂಪತ್ ಬೊಳಿ ಪಡತುವಕ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ನಿಂದಿತ್. ಎಳ್ತಕಾರಳೂ ಮಿಂಞಕ್ ಬಪ್ಪದ್ ನಲ್ಲೊರ್ ಶುಭ ಸೂಚನೆ.

ಚೇಂದ್ರಿಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ, ಇಯಂಗ ಎಳ್‌ದ್‌ನ "ತೊಟ್ಟೊಂಜಿ ಚಟ್ಟಿಕೆತ್ತನೆ" ಎಳ್ತ, ಸುಮಾರ್ ಪುಸ್ತಕತ್‌ನ ಓದಿತ್, ಆಂಜಿತ್ ಕೊಡವ ತಕ್ಕಲ್ ಎಳ್ಳಿತ್. ನಾಕಾಪ ಇದ್ ಚೆ. ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ ಅಯಿಂಡ ಸಾಸಕಾರ್ಯ. ಅವು ಮಾಡ್‌ನ ಸಾಸ ಮೆಚ್ಚಿವಂತದೇ. ಚೇಂದ್ರಿಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ ಇಂಞೂ ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ ಮಾದರಿ ಪುಸ್ತಕ ತಯಾರ್ ಮಾಡಡಾಂದ್ ನಾಡ ಆಸೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕತ್‌ನ ಒರ್ ನಿಟ್ಟಲ್ ಕೊಂಡ ಬಂತ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡ್‌ನ ಗುಡ್‌ಟಚ್ ಪ್ರಿಂಟರ್‌ಕಾರಕೂ ನಾಡ ವಂದನೆ.

08-03-2002

ಮಡಿಕೇರಿ

ಬಾಚರಣಿಯಂಡ ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಡವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ತೊಟ್ಟಾಂಜಿ - ಚಟ್ಟಕೆತ್ತನೆ

ಜಾತಕರ್ಮ - ಪುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ

ಕೊಡವದಲ್ಲಿ ಒರ ಕಾಣ್ಣ ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟಾಚೇಂಗಿ ಅಕ್ಕನ್ನ ಒರ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ, ಇದ್ ಒರ್ ವೀರ ಕುಂಞಿ ಕೊಡವ ಕುಲಕ್ ಪುಟ್ಟಾಚೇಂದ್ ನೆರೆಕೆರಕ್ ಅರಿವಿಕೆಕ್ಕಾಯಿತ್ ಬೆಪ್ಪ ಬೊಡಿ. ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿಯಾಚೇಂಗಿ ತಾಳ, ಕೆಚಪ್ಪಾಳೆ, ಕಚ್ಚಿತ್ತಳಿಯತಾನ ಕೊಟ್ಟಿತ್ ಸದ್ಲೆ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಆ ಕುಂಞಿರ ಅಪ್ಪ ಕುಳಿಚಿತ್ ಮಡಿಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಂಡ್ ಬಕ್ಕಣೆ ಕುಂಞಿಕೂ ಅವ್ವಂಗೂ ಕೂಡಿತ್ತಿಂಜ ಪೊಕ್ಕು ಬಳ್ಳಿನ ಬೋರೆ ಮಾಡಿತಿಪ್ಪ. ಕುಳಿಚಿತ್ ಬಂದ ಅಪ್ಪ ಕುಂಞಿನ ನೋಟಿತ್ ದೇವಡ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಬೊಳಕ್ ಕತ್ತಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅಥವಾ ಬೊಳಾಚಿ ಕತ್ತಿಯಂಡೇ ಉಂಡೇಂಗಿ ದೇವಳ ಬೋಡಿಯವ. ಪುಟ್ಟಾನನ್ನರೆ ಪಕ್ಕತಿಪ್ಪ ಪೊಮ್ಮಕ ದಾರಾಚೇಂಗೂ ಚೆನ್ನ ತೇನಾಕ್, ನೈ ಮೇಕಿತ್ ಆ ಕುಂಞಿಕ್ ಪೊನ್ನಾರ ನಾಣ್ಯತ್ (ಪವನಾಲ್) ಕುಂಞಿರ ಕಿರಿಕ್ ಚೆನ್ನಂಗ್ ತೇಪ. ಅಂದೇ ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟಾನ ನೇರ ಗಳಿಗೆನ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿತ್ ಎಳಾದಿಬೆಚ್ಚವ. ಪಟ್ಟ ಸಾಮಿನ ಕಾಂಬಂಜಿ ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟಾನ ಗಳಿಗೆರ ಕುಂಡಲಿ ಮಾಡ್ ಚಿಟ್ಟಿವ. ನಕ್ಷತ್ರ ಪದತಾನೋ ಅರಿಂಜವ. ಅನ್ನನೇ ಇಕ್ಕ ಗ್ರಾಮಪಟೇಲಂಗಾಡ್, ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಲಾಡ್ ಪುಟ್ಟಾನಾನ ಅರಿಚಿಡುವ (ಇದ್ ಇಕ್ಕತ ಕಾನೂನ್). ಜನ ಸಂಖ್ಯೆರ ಲೆಕ್ಕಕ್ ಕೂಡುವ.

ಕುಂಞಿಕ್ ಪೆದ ಇಡುವೋ

ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟಾನ 12ನೇ ದಿನತ್ ಪೆತ್ತವಕೂ, ಕುಂಞಿಕೂ ಮಂಗಳ ಕುಳಿ ಕುಳಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವ. ಮನಲುಳ್ಳ ಮುತ್ತದೆ ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ತೊಟ್ಟಾನ ಮಡಿಯಾನ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಕುಂಞಿನ ಪೊಟ್ಟಿರ ಮುಚ್ಚಳತ್ (ತೂರ ಅಥವಾ ಪೊಣೆ) ಬುದ್ಧವಾಕಾಕಿತಿಪ್ಪ. ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡ್ ತೊಟ್ಟಾನ ತೆಕ್ ಬಡಕಾಯಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು (ದಕ್ಷಿಣ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಯಿತ್) ಆಂಡ ಪಕ್ಕತೆ ಕೇಕ್ ದಿಕ್ಕಕ್ (ಪೂರ್ವ)

ಮೂಡಾಯಿತ್ ಪಲಿಯ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಈ ಪಲಿಯತ್ ಪೆತ್ತವಳ ಅಕ್ ಪಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅರಿಸಿನ ಕುಂಕುಮ. ಫಲಪುಷ್ಪತಂತ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ತೊಟ್ಟಿಕ್ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತ್ ಕೂಟಾಲ. ಯು ಮುತ್ತದೆ ಕುಂಞಿನ ಎಡ್ತಂಡ್ "ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಯಿತ್, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಲೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಯಿತ್, ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಯಿತ್, ಕುಲ ಉದ್ಧಾರಕನಾಯಿತ್, ಮನೆಸ್ಥಾನತಾರ ಪೆದತನ ಮಿಂಞಾಕ್ ಕೊಂಡ್ ಬಪ್ಪವನಾಯಿತ್, ನಲ್ಲಯಿಂಡ ರಕ್ಕಕನಾಯಿತ್, ದೇವಭಕ್ತನಾಯಿತ್ ಬಾಳ್"ಂದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಬುದ್ದವಕಾಕಿತ್, ಜಾತಕಾನುಸಾರ ಆಯಿತೋ, ಮನೆರ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಪೆದತನ, ಕುಂಞಾಕೋರ್ ಪೆದ ಆಯಿತ್ ಕುಂಞಾರ ಬಲತ ಕೆಮಿಕ್ ಪೆದತನ ಮಿಂಞ ಪಜ್ಜಿತ್ ಕಾಕಿತ್ ಅದೇ ಪೆದತನ ಎಣ್ಣೆಯಿಂಡ್ ತೊಟ್ಟಿನ ಕುಂಞಿ ಸಮೇತ ಜೂಕುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಂಞಿನ ಎಡ್ತಂಡ್ ಒರ್ ಉಂಡೆಕಲ್ಲನ ತೊಟ್ಟಿಲಿಟ್ಟಿತ್ ಜೂಕುವ. ಇನ್ನನೆ (ಗುಂಡ್ ಕಲ್ಲ) ಮೂಂದ್ ಕುರಿ ಮಾಡ್ತನ ಪಿಂಞ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳ ಪೊಮ್ಮಕ ಮಕ್ಕ ಕುಂಞಾಕ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್ ಕುಂಞಾರ ಕೈಕ್ ಪೊನ್ನಪಣ ಕೊಡ್ತಿತ್ ಕುಂಞಾರ ಪೆದಕಾಕಿತ್ ಚೋಚೋ ಎಣ್ಣೆತ್ ಜೂಕುವ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಪೆತ್ತವಕೂ ಕುಂಞಾಕೂ ಆರತಿ ಮಾಡುವದೂ ಉಂಡ್.

ಅಂಬುಬಿಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರ:

ಕುಂಞಾಕ್ ಪೆದ ಇಟ್ಟಿತಾನ ಪಿಂಞ ಕೈಯಾಲೆಲ್ ಚಾಣಕ್ ಚೌಕಾಕಾರತನ ಮಾಡಿತ್ ಆಂಡ ಮಧ್ಯತ್ ಚಾಣತ್ ಗಣಪತಿರ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿತ್ ಒರ್ ದಂಡ್ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲನ ಚಿಕ್ಕಚಿಟ್ಟಿತ್, ಆ ಗಣೇಶಂಡ ಪಕ್ಕತ್ ಅವಣಕೆ ಗಿಡತರ್ (ಹರಳೆಲೆಯ ದಂಡು) (ಬಿಲ್ಲ) ಅಂಬು ಬಿಲ್ಲ ಮಾಡಿತ್ ಅದೊಂಗ್ ಧೂಪ ಪೊಗೆ ಕೊಡ್ತಿತ್, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಮನೆರ ದಾರೇಂಗಿ ಆಣಾಳ್ ಗಣಪತಿನ ತೊತ್ತಿತ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಬಿಲ್ಲನೋ ತೊತ್ತಿತ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಕುಂಞಾರ ಪೆದ ಕಾಕಿತ್ "ಧೀರ್ಘಾಯುಷಿ ಯಾಯಿತ್, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಯಿತ್, ಧೀರನಾಯಿತ್ ಪಡೆಲ್, ಪಡೆಂಜಿ ಬಯ್ಯಕ್ ಓಡತೆ ಕೇಮಂಡ ಕೂಟಕ್ ನುಗ್ಗುವ ನರಿನನ್ನೆಕೆ ಶತ್ರುವಳ ನಾಶ ಮಾಡುವವನಾಯಿತ್, ದುಷ್ಟ ಪ್ರಾಣಿಯಳ ಕೊಂದಿತ್, ನಲ್ಲಯಿನ ರಕ್ಕಣೆ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ದುಂಬ ಕಾಲ ಬಾಳ್. ನೀಡ ಶತ್ರು ನೀಡ ಕೈಂಜಿ ಚೋಕಡ್, ಶತ್ರುವಳ ಕೂಡತೆ, ಮಿತ್ತುವಳ ಬುಡತೇ"ಂದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್ ಆ ಅಂಬು ಬಿಲ್ಲನ ಕುಂಞಾರ ಚುಮ್ಮಿ ಕೈಕ್ ಪುಡಿಪಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅದಲೇ ಬಿಲ್ಲ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬಂದವೆಲ್ಲಾ ನಲ್ಲದಾಡ್ತೆಂದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. ಇದ್ ವಾಡಿಕೆಯಾಯಿತ್ ಪೊಣ್ಣಾಳಡ ಕಾರ್ಬಾರ್.

ಕೂಳ್ ತೀತುವದ್:

ಕುಂಞಿ ಪುಟ್ಟೊನ 12ನೇ ದಿನತ್ ಶುಭ ಲಗ್ನತ್ ಮನೆಲುಳ್ಳ ಮುತ್ತೈದೆ ಪೆರಿಯ ಪೊಣ್ಣಾಳಾಡ್ ಅಥವಾ ಪೆತ್ತವಳೇ ಆಡ್ ಒರ್ ಬಟ್ಟತ್ ಕೂಳ್, ಪಾಲ್, ನೈ, ಸಕ್ಕರೆ, ತೇನ್ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಟಿತ್ ನೈಂಜನೆ ಮಾಡಿತ್, ಪೊನ್ನಲ್ ಕಲಕಿತ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ (ದೇವಡ) ಮಿಂಞಲ್ ಕೇಕೆಕ್ (ಪೂರ್ವ) ಮೂಡಾಯಿತ್ ಅಳಾತಂಡ್ ತಾಂಡ ತೊಡೆರ ಮೀದ ಕುಂಞಿನ ತಾಕಿಯಂಡ್ ಪವುನೆಲ್ ಕುಂಞಿರ ಬಾಯಿಕ್ 3 ಕುರಿ ತೀತಂಡು. 1. ಪೆದ ಇಡುವೋ, 2 ಅಂಬು ಬಿಲ್ಲ ಬುಡುವ 3. ಕೂಳ್ ತೀತುವ ಕಾರ್ಯ 12 ನೇ ದಿವಸಕ್ ಮಾಡುವ. ಇದೆಲ್ಲಾ ತೀಂದ ಪಿಂಞ ಊಟ, ಉಪಚಾರ ಆಯಿತ್ ಬಂದವು ಪಿರಿಯುವ.

ಪೆತ್ತವ ನೀರೆಡ್ ಪ ಶಾಸ್ತ್ರ:

ಪೆತ್ತಿತ್ ಮೂಂದನೆ ತಿಂಗತ್ ಆದಿಲ್ ಅಥವಾ 60ನೇ ದಿವಸತ್ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿತ್ ಆ ದಿನ ಪೊಲಾಕಲೇ ಪೆತ್ತವಳೋ, ಕುಂಞಿನೋ ಕುಳ್‌ಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್, ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟಿಂಡ್ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡ್‌ನ ನೇರತ್ 4,5 ಮುತ್ತೈದೆಯ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಮಿಳ್ಳಿ, ಚೊಂಬುರನ್ನತ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯ ಸಮೇತ ಕಣ್‌ತರೆಕ್ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತ್, ಗಂಗಕ್ ಪೂಜೆನ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನ ಸಮಯ ಅಳಾತಂಡ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಬಾಯಿಲಿಟ್ಟಿಂಡ್, ಚೆಂಬಲ್ ನೀರ್ ದುಂಬ್‌ಚಿಟ್ಟಿಂಡ್, ಮಂಡಲೆಡ್‌ತಂಡ್ ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್ ದೇವಡ ಕೋಂಬರಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ತೊತ್ತಿತ್ ಬಾಡಲುಳ್ಳ ಪೆರಿಯಯಿಂಗಡ ಕಾಲ್ ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಎಡ್‌ತವ. ದೇವಸ್ತಾನ ಪಕ್ಕತೇ ಉಂಡೇಂಗಿ ಅಕ್ಕಿನ್ನ ಒರ್ ತಳಿಯತ್ ಅಕ್ಕಿ ಪಾಲ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ದೇವಸ್ತಾನಕ್ ಕುಂಞಿ ಸಮೇತ ಪೋಯಿತ್ ಪೂಜೆ ಕೈಪಚಿಟ್ಟಿಂಡ್ ಬಪ್ಪ. ಅಂದೇ ಕುಂಞಿರ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತುವದೂ ಉಂಡ್. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಉಟೋಪಚಾರ ಆಯಿತ್ ಬೆಂದುವ ಪಿರಿವ.

ಆದ್ಯ ಕುಂಞಿರ ಮಂಡೆ ಉಳ್‌ಪುವದ್:

ಕುಂಞಿಕ್ 6ನೇ ತಿಂಗತ್ ಅಥವಾ ಒರ್ ಕಾಲ ದುಂಬುವಾಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞ ಕುಂಞಿರ ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರತರ್ ಪ್ರಕಾರ ಒರ್ ನಲ್ಲ ದಿನ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿತ್, ಆ ದಿನ ಕೈಯ್ಯಾಲೆನ ತಳಿಚಿ ಮೊಕ್ಕಿತ್ ಶುದ್ಧ ಮಾಡ್‌ನ ಜಾಗತ್ ಚಾಣತ್ ಮಾಡ್‌ನ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಂಗ್ ಗರಿಕೆಪಿಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಚಿಟ್ಟಿತ್, ಆ ಗಣಪತಿಕೇ ಫಲ ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ (ತಾಂಬೂಲ) ನೆಲ್ಲಾ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಗಣಪತಿನ ತೊತ್ತಿತ್ ಕುಂಞಿರ ತಮ್ಮಾಂವ

(ಸೋದರಮಾವ) ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲಾನ ಪಾಲ್‌ಲ್ ಮುಕ್ಕಿತ್ ಕತ್ತಿನ 3 ಕುರಿ ಕುಂಞಾರ ಮಂಡೆಕ್ ಮುಟ್ಟಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅಡಿಲ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜ ಕ್ಷಾರಕಾರ ಮಂಡೆ ಕೀಚುವ. ಕ್ಷಾರಕಾರಂಗ್ ಮಾಮೂಲ್ ಕೊಡ್‌ಪ ಮರ್ಯಾದಿ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಆಯಿಕಂಡು (ಅಕ್ಕಿ ಬಾಳೆ, ತಾಂಬೂಲ, ಒರ್ ಪುದಿಯ ಚೌಕವಸ್ತ್ರ, ಪಣ). ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಂಞಾನ ಕುಳಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್ ಆರತಿ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಎಲ್ಲಾರೂ ಉಟೋಪಚಾರ ಮಾಡುವ.

ಕೆಮಿಕುತ್ ವದಾ:

ಕುಂಞಾರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಲ್, ನೊಂಬಲಾಕು ಎಣ್ಣುವ ಪೋಡಿಲ್ 5 ವಯಸ್ಸೆ ಕೆತ್ತನೆಯೂ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತಿತ್ತಿಪ್ಪಾಲೆ. ಇದ್‌ನ ಆಪಚ್ಚಕ್ ಬೆರಿಯ ತೀಪದ್ ನಲ್ಲದ್. ಕುಂಞಾರ ಚಂದ್ರನಕ್ಕತ್ರ ಬಲ ನೋಟಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ನಲ್ಲ ನಾಳ್ ಮೂರ್ತತ್ ಕುಂಞಾರ ಅಪ್ಪ ತಾಂಡ ಸ್ವಂತ ಬೆಂದುವಳ ಕಾಕ್‌ಚಿಟ್ಟಿಂಡ್ ಅಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಮುತ್ತೈದೆ ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಕುಂಞಾಕ್ ಎಣ್ಣೆ ತೇಪಂಜಿ ಕುಳಿಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವಂಜಿ ಪಲಿಯತಳಿಪ್‌ಚಿಡುವ. ಆದ್ಯ ಕುಂಞಾರ ತಮ್ಮಾಂವ, ಪೊನ್ನಾರ ಚೂದ್‌ಲ್ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ ಕುಂಞಾರ ಕೆಮಿನ ಕುತ್ತುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ತಟ್ಟಿ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತಿತ್ ಕಡಕ್ ಇಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕ್ಕಾಣ್ಣಿಂಗ್ ಮಂಗಲ ಕೈಪಕ ಮಾಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡುವ. ಇದಂಗ್ ಕೆಮಿಕುತ್ತಿ ಮಂಗಲ ಎಣ್ಣುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಉಟೋಪಚಾರ ಆಪ.

ಕ್ರಾಣ್ಣಿ ಕುಂಞಾಕ್ ಉಪನಯನ:

ಉಪನಯನ ಎಣ್ಣಕ ಪಟ್ಟಿಮಕ್ ನೂಲ್‌ಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕೊಡವಕ್ ಪಡೆಕಳಿರ ಆಯುಧ ಒಪ್ಪಾಚಿಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಆಣ್ ಕುಂಞಾಕ್ 16 ವಯಸ್ಸೆ ದುಂಬಾನ ಪಿಂಞ ಆಯುಧ ಪೂಚೆರ ದಿನ ತಾಂಡ ಮನೆಲುಳ್ಳ ಆಯುಧ, ಅಂಬ್ ಬಿಲ್ಲ, ಕತ್ತಿ, ತೋಕ್, ಬರ್ಚಿ ಎಲ್ಲಾ ಆಯುಧತನಲ್ಲಾ ಉದ್ದಿ ಕತ್ತಿತ್ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಧೂಪ, ಚಾಂದ್, ಪೂವು ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ. ಮನೆಲುಳ್ಳವು ಎಲ್ಲಾ ಕುಳಿಚಿತ್ ಶುದ್ಧತ್ತಿರಂಡು. ಉಪನಯನ ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟಿವನೂ, ಕುಳಿಚಿತ್ ಶುದ್ಧತ್ತಿರಂಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆನ ಪಿಂಞ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬಾಡೆಲ್ ಬೊಳಚೆತರ್ ಮಿಂಞ ಆಯುಧಕ್ ಮೂಡಾಟ್ಟಿತ್ ಸಾಲಾಯಿ ನಿಂದಿತ್, ಆಯುಧಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಉಪನಯನ ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟಿಂವ ಮಿಂಞಕ್ ಬಂದಿತ್ ನಿಪ್ಪ, ನಿಂದಿತಾನದು, ಅಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪಂಜಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಎಡ್‌ತವ. ಇಂವ ಕುಪ್ಪೆ ಚೇಲೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತಿರಂಡು. ಮನೆರ ಪೆರಿಯವು ಆಯುಧ ಬೆಚ್ಚಲಿಂಜಿ ಒರ್ ಕೆತ್ತಿನ ಎಡ್‌ತಿತ್ ಕ್ಕಾಣ್ಣಿಂಡ ಅರೆಕ್ ಚಿಕ್ಕಾಚಿಡುವ. ಒರ್ ತೊಡಂಗ್

ಕಟ್ಟಿತ್ ಆದಲ್ ಒಡಿಕತ್ತಿ ಚಿಕ್ಕಚಿಡುವ. (ಇದೇ ನಂಗಡ ಆದ್ಯ ಆಯುಧ) ಬಲತ ಕೈಕ್ ಅಂಬಾನೋ, ಎಡತೆ ಕೈಕ್ ಬಿಲ್ಲಾನೋ ಕೊಡಪ. ಇನ್ನನೆ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. "ಇಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ನೀನ್ ಕಾಣ್ಣ ಕುಂಞಿಯಾಯಿತ್ ಕಳಚಂಡ್ ಕಾಲಕೈಚಿಯ. ಇಕ್ಕ ನೀಕ್ 16 ವಯಸ್ಸು ದುಂಬಚಿ. ಇಂಞಿ ಅಂಬ್, ಬಿಲ್ಲ, ಕತ್ತಿ, ತೋಕ್ ನ ಬಳಸಿಯಂಡ್ ಬೋಟೆಕ್ ಪೋಪಕ್ ತಯಾರಾಂಡು. (ಇಂದ್ ಬೋಟೆ ಇಲ್ಲೆ) ನಂಗಡ ಕುಲಧರ್ಮಪ್ರಕಾರ ನೀಕ್ ಆಯುಧ ತಪ್ಪ. ಅದ್ ನಡತಂಡ್ ನೀಡ ಗುರುರ ಪಕ್ಕ, ಅಣ್ಣಂಗಡ ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿತ್ ಆಯುಧ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಯಂಡ್, ಅದ್ ನ ಬಳಸುವ ರೀತಿನ ಅರಿಜಂಡ್, ಮಿಂಞಕ್ ಪಡಲ್ ಶತ್ರುವಳ ಗೆಲ್ಲುವಂಡು. ನೀನ್ ಶೂರ, ಧೀರ, ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಯಿತ್ ಪೆದ ಎಡತಂಡ್ ನಂಗಡ ಕುಲಧರ್ಮತಾನ, ಮನೆಪೆದತಾನ ಕಾಪಾಡಿಯಂಡ್ ಪೂರ್ಣಾಯುಷಿಯಾಯಿತ್ ಬಾಳ್. ನನ್ನ ಕೊಲ್ಲಂಡಾಂಡ್ ಬೋಡಿಯವನ, ಅಳತಂಡುಳ್ಳವನ, ಶರಣಾಗತ ಎಣ್ಣೆತ್ ಕಾಲಕ್ ಬುದ್ಧವನ, ಇಂಞಿಂಚ್ಚಂಡ ಕೂಡೆ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪವನ, ವಿಪರೀತ ಗಾಯತ್ ನರಳುವವನ, ಮೂರ್ಖನ, ಕೈಕಾಲಿಲ್ಲತವನ, ಇಂಞಿಂಚ್ಚಂಡ ಕೂಡೆ ಪಡೆ ಪೊಪ್ಪವನ, ವಿಪರೀತ ಗಾಯತ್ ನರಳುವವನ, ಪೋಡಿ ಉಳ್ಳವನ, ಓಡಿ ಪೋಯೆಂಡುಳ್ಳವನ ನೀನ್ ಪೋಯ್ಯುಕ್ ಕೈಯ್ಯಿ" ಎಣ್ಣೆತ್ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಅಶೀರ್ವಾದ ಎಡತಂಡ್ ತಾಂಡ ಅಣ್ಣಂಗಳ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಊರ್ ಮೆಂದ್ ಪಡೆಮಾನಿಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಊರ್ ನಾಡ್ ಕಾರಡ ಕೂಡೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿಪ್ಪ ಬಾಳಕಂದ್ ತಾಂಡ ಶಕ್ತಿಲೂ, ಯುಕ್ತಿಲೂ ಕೆತ್ತಿತ್ ತುಂಡ್ ಮಾಡಿತ್, ಕಟ್ಟಾನ ಗುರಿಕ್ ಅಂಬಾಲೂ, ತೋಕ್ ಲೂ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಿತ್ ಆಯುಧ ಬಳಕೆ ಪಡಿಪ. ಪಂಡ್ ಮಂಗಲಕಾರನಾಯಿತ್ ಮೂಡಿರ ಮನೆ ಪತ್ತುವಾಂಗಿಂಜಿ ಮಿಂಞ ಬಾಳೆರಡಿಲ್ ನಿಪ್ಪಂಜಿ ತಾನೇ ಕುದ್ಡಾಯಿತ್ ಬಾಳಕೆತ್ತುವ. ತಾಂಗ್ ಮಿಂಞ ಕುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯುಕ್ತಿನ 16ನೇ ವಯಸ್ಸಿಂಜಿ ಪಡಿಪ. ಉಪನಯನ ಎಣ್ಣೆಕ ಉಪಪಕ್ಕಕ್ ನಯನ -ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಪೋಪದ್. ಎಣ್ಣೆಕ ಆಯುಧ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ ಕಾಣ್ಣನ ಗುರುರ ಪಕ್ಕ ಪೋಪದ್ ಅರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಗುರು ಎಣ್ಣೆಕ ವಿದ್ಯೆ ಪಡಪ್ಪಚಿಡುವವು. ನಂಗಕ್ ಇಲ್ಲಿ ಗುರು ಅಪ್ಪ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ. ಪೆರಿಯವು ಎಲ್ಲಾ ಗುರು ಎಣ್ಣೆತ್ ಅರ್ಥ.

ಕುಂಞಿಕ್ ಪೆದ ಇಡುವಕ ಕುಂಞಿರ ಪೊರಪಾಡ್:

ಪೆತ್ತಿತ್ 12ನೇ ದಿನತ್ ಪೆದ ಇಡುವ. ಆ ದಿನನ ಪೆತ್ತವ ಪಿಂಞ ಕುಂಞಿ ಸುಮಂಗಲ ಕುಳಿಚ ಪಿಂಞ ಕುಂಞಿನ ತೊಟ್ಟಲ್ ಬುದ್ಧವಕಾಕುವೊ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಕುಂಞಿನ ಪೊಟ್ಟಿರ ಮುಚ್ಚಳ ಅಥವಾ ಅಂತದೇ ಏದಾಲಾಚೇಂಗೂ ಬುದ್ಧವಕಾಕಂಡು.

ಅದಲ್ ಕುಂಞಿರ ಪೊಕ್ಕ ಬಳ್ಳಿ, ಅದಾನ ಅರತ ಚಾಕಾನ 12 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಬೆಚ್ಚಿತಿಪ್ಪ.

ಕುಂಞಿನ ತೊಟ್ಟಾಂಜಿಡುವ ಮಿಂಞ ಕ್ಕಣ್ಣ ಕುಂಞಿಯಾಚೇಂಗಿ ಕೈಕ್, ಕಾಲ್‌ಕ್, ಅರಿಕ್ ಕರ್ತನೂಲ್ (Black Thread) ಕಟ್ಟಂಡು. ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿಯಾಚೇಂಗಿ ಕೈಕ್ ಮಾತ್ರ ಕರ್ತನೂಲ್ ಕೆಟ್ಟುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೊಳ್‌ಚಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್. ಒರ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿರ ಮೀದ ನಲ್ಲಣ್, ತೆಂಗಣ್ಣ್, ಪೈ ನೈಯ ಅಥವಾ ಕೈಯಣ್ಣ್ ಬೊಳ್‌ಚ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕತ್ತಿನ ಕಾಟಿತ್ ಕರ್ತಕುರಿ (ಕಾಡಿಗಿ) ಮಾಡಿತ್ ಕುಂಞಿರ ಕಣ್ಣ್ ಕಾಡ್ತ ಇಡುವ. ಆ ಕತ್ತಿನೋ ಆಂಡ ಕೂಡ 3 ಕೊಡಿಯೆಲೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ತೊಟ್ಟಾಂಜಿ (ಪೊಡಿಕಲ್ಲ್)ನ ತೊಟ್ಟಾಂಜಿಟ್ಟಿತ್ "ಕಲ್ಲಾಯುಷ್ಯತ್ ಬದ್‌ಕಾಲ್"ಂದ್‌ದೇಣ್ಣಿಯಂಡ್ 3 ಕುರಿ ತೊಟ್ಟಾಂಜಿ, 3 ಕುರಿ ನೆಲಕೂ ಮೂಂದ್ ಮುತ್ತೈದೆಯ ಅಥವಾ ಕನ್ನಿ ಮೂಡಿಯ ಕಲ್ಲ್‌ನ ಉರ್‌ಚಿತ್ ಕುಂಞಿಕ್ ಏದ್ ಪೆದ ಇಡುವೋ ಆ ಪೆದತ್‌ನ ಕಾಕಿತ್ ಪಾಲ್ ಕೂಳುಂಬಕ್ ಏಳ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ತೊಟ್ಟಾಂಜಿ ಅನಕುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊನ್ನರ ನಾಣ್ಣಿತ್ ಪೆರ ತೀತುವ. ಪೆತ್ತವ ಮಾತ್ರ ತಾಂಡ ಮಾಲ್‌ಮಟತ್‌ನ 61 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಎಡತ್ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಪೆತ್ತವಡ ಆರೈಕೆ ಆಕಂಡು. (ಪಟೋಲೆ ಪಳಮೆ)

ಕ್ಕಣ್ಣ ಕುಂಞಿಕ್ ಕೆಮಿಕುತಿ ಮಂಗಲ:

ಇದ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತ್ ಚಿರ್ಪತೇ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ 5 ವಯಸ್ಸಿ ಆನಪಿಂಞ ನಲ್ಲ ನಾಳ್ ಮುಹೂರ್ತ ನೋಟ್‌ವಂಜಿ ಆ ಶುಭ ಮೂರ್ತತ್ ಬೆಂದುವಳ ಕಾಕ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್, ಅಂದ್ ಪೊಲಾಕ 5 ಮುತ್ತೈದೆಯ ಎಣ್ಣೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕುಂಞಿನ ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಪಲಿಯತಳ್‌ಪಾಚಿಡುವ. ಕೆಮಿಕ್ ಮಂಜ ಎಣ್ಣೆ ಒತ್ತಿತ್ ಕುಂಞಿರ ತಮ್ಮಾಂವ ಪೊನ್ನರ ಚೂದಲ್ ಕೆಮಿಕುತಿತ್ (ಇಕ್ಕ ತಮ್ಮಾಂವ ಮುಟ್ಟಾಚಿಟ್ಟಿ ಪಿಂಞ ತಟ್ಟಿ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತುವ). ಕೆಮಿಕ್ ಕಡಕ್ ಇಡುವ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಮಂಗಲತ್ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಮಂಗಲ ಕೈಪೆನ್ನೆಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪದ್ಧತಿ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಂದ ಬೆಂದುವ ಉಂಡ್ ಕುಡ್‌ಚಿ ಪಿರಿವ.

ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿ ಆದ್ ಪೊಲೆ ಕಂಡಲ್ಲಿ : (ಋತುಮತಿ, Puberty)

ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿ ತಾಂಡ ಮೇಲ್‌ಕ್ ಮೂಡಿತನ ಬಪ್ಪಕ ಎಣ್ಣಕ ಆದ್ ಕುಳಿಪಕಾನಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ 5ನೇ ದಿನ ಕೈಂಜ ಪಿಂಞ 11 ದಿನ (ಪನ್ನಂದ್ ದಿನ) ಕೆತ್ತನೆ ಪೆತ್ತವಡನ್ನೆಕೆ ಎಣ್ಣೆ ತೇಚಿತ್ ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಡುವ. ಆ ಪನ್ನಂದ್ ದಿನ ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ ತೀನಿ, ಆರೈಕೆ, ಶುದ್ಧವಾಯಿತ್ ನಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಲ್ ನಾಳ್ ಕೈಪ. ಪುಟ್ಟಿ ತಪ್ಪಂತ

ತೀನಿನ ಕೆಲಕ ಸೌಖ್ಯ ಅಪೆನ್ನೆಕೆ ಎಡ್ತವಂಡು. ಆ ಪನ್ನಂದ್ ದಿನ ಮನೆಂಜಿ ಪೊರಾಮೆ ಪೊಪೆನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. 11 ನೇ ದಿನತ್ ತಾಂಡ ಬೆಂದುವಳ ಕಾಕಿತ್ ಮೂಡಿ ಕುಂಞಾನ ಮಂಗಳಕುಳಿ (ತೇಚಿಕುಳಿ) ಕುಳಾಪ್ಪಾಚಿಟ್ಟಿತ್, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್, ಮಂಜ, ಕುಂಕುನ, ಬಸ್ತ (ಕುರಿ ಉಂಡೆ), ಪೂವು, ತೆಂಗೆ, ಬಾಳೆಪಣ್ಣ್, ಕೊಡಿಯಲೆ, ಅಡಕೆನೆಲ್ಲಾ ತಟ್ಟೇಲಿಟ್ಟಂಡ್ ಮಂಜೊಳ್ಚ ಸಮೇತ ಕಣ್ತರೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತ್, ಒರ್ ಚೊಂಬುಲ್ ನೀರೆಡ್ತಂಡ್ ಕನ್ನಿ ಕೊಂಬರಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ದೇಬುನ ತೊತ್ತಿತ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಚಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಉಂಡ್ಕುಡ್ಚಿ ಪಿರಿವ.

ಮಂಗಲ ಕ್ರಮ

ಮಂಗಲಕ್ ತಂದ್ ಬೆಂದು ಒತ್ತಲ್ಲಿ, ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಮನರ ಅರುವ (ಪುರೋಹಿತ) ಅರಿವವ, ಅರಿಂಜವನೂ, ದಂಡ್ ಬೆಂದಕಳೂ ಒಟ್ಟಾಯಿ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಕಣ್ಣ ಮೂಡಿರ ಚಾತಕ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಗುಣ, ಗಣತಾನ ನೋಟಾಚಿಡುವಂಜಿ ಒತ್ತ ಬಂದಕ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಮಾಡುವ. ಅದ್ ಇನ್ನನ್ನಿಪ್ಪ. ಮನರ ಬಾಡೆನ ಒಡ್ಕಿ ತಳ್ಚಿ, ಮಂಜೊಳ್ಚ ಕತ್ತಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಆ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಲ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳ್ಚತಾರ ಮಿಂಞಾಲ್ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರ ಓರ್ ಬರಿಲ್, ಮೂಡಿರ ಕಡೆಕಾರ ಒರ್ ಬರಿಲ್ ಸಾಲ್ಕಟ್ಟಿ ನಿಪ್ಪ. ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರ ಕಾರಣನ ತೊತ್ತಿತ "ಇಂತ ನಾಡ್, ಇಂತ ಒಕ್ಕತಾರ, ಇಂತ ಪೆದಕಾರಂಡ, ಇಂತ ಪೆದವುಳ್ಳ, ಇಂತವಂಡ ಮೋಂವಂಗ್, ಇಂತ ನಾಡ್, ಇಂತ ಒಕ್ಕತಾರ, ಇಂತ ಪೆದಕಾರಂಡ, ಇಂತ ಪೆದವುಳ್ಳ, ಇಂತವಂಡ ಮೋವಳ ನಂಗಡ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕಾಯಿತ್ ಮಂಗಲ ಕಯಿಚಿ ತರಂಡು" ಎಣ್ಣೆತ್ ಕೇಟವ.

ಇದಂಗ್ ಜವಾಬಾಯಿತ್ ಮೂಡಿಕ ಕಡೆಕಾರ ಇನ್ನನೆಣ್ಣುವ. "ಇಂತ ನಾಡ್, ಇಂತ ಒಕ್ಕಡ ಇಂತವಂಡ ಮೋವಳಾನ, ಇಂತ ಪೆದಕರ್ತಿನ ಇಂತವಂಡ ಮೋಂವನಾನ ಇಂತವಂಗ್ ಕೊಡ್ಪಾಂಡ ವಿಷಯತ್ ನಿಂಗ ಕೇಟನ್ನೆಕೆ ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪವ್ವನೂ, ಒಕ್ಕ ಪೆರಿಯವೂ, ಬೆಂದು ಚಂಜಾದಿಯ ಒತ್ತಿತ್, ಗಣ, ಗುಣ, ಗೃಹಬಲ ಕೂಡಿ ಬಂದಾಂಗ್ ಮಿಂಞಾಕ್ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡ್ನ ಲಗ್ನತ್ ಮಂಗಲ ಕೈಚಿತ್ತಪ್ಪ" ಎಣ್ಣೆತ್ ದಂಡ್ ಕಡೆಯೂ ಒತ್ತವ. ಈ ನಂಗಡ ಒಪ್ಪಂದಕ್ ನಂಗಡ ಗುರುಕಾರಣನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತ್ ಈ ಕಾರ್ಯತ್ ಕೈಕಂಡು. ಪುದಿಯದಾಯಿತ್ ಜೊತೆ ಕೂಡುವ ಕ್ಕಣ್ಣ, ಮೂಡಿಕ,

ಆಯುಷಾರೋಗ್ಯ, ಸಂತಾನ, ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ ದೇವ ಕೊಡ್‌ಕಂಡೂಂದ್ ದೇಬುವ ಬೋಡಿಯವ ಎಣ್ಣಿಯಂಡ್ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಅಪ್ಪಂಡ ಕೈಕ್ ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪ ಕೈಬೆಚ್ಚಿತ್ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಯವ. ಇದ್ ಒಪ್ಪಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಲ್ ಎಳ್ಳ ಕುತ್ತ ಇಲ್ಲೆ. ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಲ್ ಬೊಳಚೆಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪರಂದ ತಕ್ಕೇ ಸ್ವಾಂಪ್ ಪೇಪರ್. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ತಟ್ಟೆಲ್ ಕೊಡಿಯಲೆ ಅಡಿಕೆ ಬಂದ ಬೆಂದ್‌ಕಡೆದಿಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ, ನಂಬಿಗರ ಪಣ, ತಕ್ಕರ ಪಣ ಎಣ್ಣಿಯಂಡ್ ಒರ್ ಅಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನನ್ ಪಾಚಾಪಕ್ ಮಾಡಿಯವ. ಇಲ್ಲಿಕ್ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವಾಗ್ದಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ ತೀಂದತ್. ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ಉಂಡ್, ಕುಡ್‌ಚಿ ಕುಷೀಲ್ ಪಿರಿವ. ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ ಮಂಗಲ ಕುರಿಪದ್ ಎಣ್ಣುವ.

ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ

ಮಂಗಲ ಕುರ್ಚಿತ್, ಚೆನ್ನ ದಿನತ್ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಮಾಡುವ. ಇದನ್ ಎಂಗೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ (Engagement) ಎಣ್ಣುವ. ಅದ್ ಇನ್ನನೇ- ಮಂಗಲಕಾರಂಡ ಅಪ್ಪ, ಅರಿವ. ಚೆನ್ನ ಬೆಂದುವಳ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಪೋಪಂಜಿ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕಟ್ಟುವ. ಇದೋರ್ ಬುಡುವ ಕೈಯ್ಯತ ಕಟ್ಟು. ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಎಣ್ಣಕ, ಚಪ್ಪರ ಇಡುವಕ್, ಮೂಹೂರ್ತ ನೇರ, ನಿಬ್ಬಣಪೊರಡುವದ್ ಕಾಣ್ಣ ಮಂಗಲಾಡಿ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಪೋಪದ್. ಅಲ್ಲಿ ದಂಪದಿ ಮಹೂರ್ತ, ಸಪ್ಪವದಿ ಮೊಟ್ಟ್ ಶಾಸ್ತ್ರ, ನಿಬ್ಬಣ ಬಯ್ಯಕ್ ಬಪ್ಪದ್, ಕಾಣ್ಣಂಡ ಮನೆ ಪತ್ತವದ್, ಮೂಡಿಕ್ ತಿಂಗಕುಳಿರ ತೊಂದರ ಇಲ್ಲತ ದಿನ, ಕೋಂಬರೆ ಕೂಟುವ ಸಮಯ ಇದ್‌ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿತ್ ಕಾಗದ ಪತ್ರ ಮಾಡುವ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ ಒಡ್‌ಕಿತ್, ತಳಿಚಿತ್, ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಕತ್ತಚಿಟ್ಟಿತ್ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರ ಒರ್ ಬರಿಲ್, ಮೂಡಿರ ಕಡೆಕಾರ ಒರ್ ಬರಿಲ್ ಸಾಲಾಯಿತ್ ನಿಂದಿತ್, ಕಾರಣನ ತೊತ್ತಿತ್ ಗುರುಕಾರಣನ ನಾಲ್ ತಕ್ಕಪರಂದಿತ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಡುವ. ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಕ್ ಮಂಜ ಕುಂಕುಮತಾನ ತುದಿಕ್ ತೇಚಿತ್ ಒರ್ ತಟ್ಟೆಲ್ ಬೆಚ್ಚೆಂಡ್ ಕೈಲ್ ಪುಡಿಚಂಡ್ "ಇಂತ ನಾಡ್‌ರ ಇಂತ ಒಕ್ಕಡ, ಇಂತವಂಡ, ಇಂತ ಪೆದವುಳ್ಳ ಮೋವಂಗ್, ಇಂತ ನಾಡ್‌ರ, ಇಂತ ಒಕ್ಕಡ, ಇಂತವಂಡ, ಇಂತ ಪೆದಕರ್ತಿ ಮೋವಳ ಮಂಗಲ ಕೈಚಿತ್ ತರಂಡೂಂದ್ ಕೇಟಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಜಾತಕ, ನಾಳ್ ಮೂರ್ತ, ಗಣಕೂಟ ಎಲ್ಲ ಒತ್ತ ಬುದ್ದಿತ್ ಸರಿ. ಆಂಡ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದ್ ಈ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕಟ್ಟಿತ್ ಎಳ್ಳ ಕುತ್ತ ಆಯಿತ್, ಅದೇ ಪೋಲೆ, ನಿಂಗ ಮುಹೂರ್ತ ಕೈಚಿತ್, ಮಂಗಲಾಡಿ ಬಂದಲ್ಲಿ, ನಂಗಡ ಮೂಡಿನ ಮಂಗಲ ಕೈಚಿತ್ ನಿಂಗಡ ಒಕ್ಕಕ್ ಅಯಿಚಿತ್ತಪ್ಪಕ್ ತಯಾರುಂಡ್" ಎಣ್ಣಿತ್, ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಉಳ್ಳ ತಟ್ಟಿನ

ಕಾಣ್ಣಂಡ ಅಪ್ಪಂಡ ಕೈಕ್ ಕೊಡ್ಪ. ಅಕ್ಕ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಅಪ್ಪ ಈ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ನಂಗ ನಡ್ಂದವಾಂದ್ ತಕ್ಕ ಕೊಡ್ಪ. ಆಂಡ ಗುರತಾಕಾಯಿತ್ "ಈಡ್ ಪಣ" (ಈಡ್ ಪಣ ಎಣ್ಣಕ ಈನಂಗುಂಡ್ ಎಲ್ಲಡ ಎದ್ಕೆ) ಎಣ್ಣತ್ ಒರಬ್ಬೆರ ಪೊನ್ನ ಎಣ್ಣಕ ಒರ್ ಪೊನ್ನನ ತಟ್ಟಿಲಿಟ್ಟಿತ್ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಅರುವ ಮೂಡಿರ ಅರುವಂಗ್, ಮೂಡಿರ ಅರುವ ಕಾಣ್ಣಂಗ ಅರುವಂಗ್ ಪಾಚಾಪಣೆ ಮಾಡಿಯವ.

ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ಇದೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾಯಿತ್, ಸುಧಾರಣೆಯೋ, ಪಣತಾರ ಗೌಜೋ, ಸಮಯತಾರ ಒತ್ತಡವೋ, ಸಂಪ್ರದಾಯತಾರ ತಿರಸ್ಕಾರವೋ, ಎಂತೋ ಕಾರಣತಾರ ಮಂಗಲ ಕುರಿಪದ್, ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಕಟ್ಟುವದ್ ಒರೇ ದಿನತ್, ಸಮಾಜತೋ, ಹೊಟೀಲ್‌ಲೋ, ಕಳ್ಳಪುಳಿರ ಬಾರ್‌ಲೋ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಗೌಜಾಯಿತ್ ಮಂಗಲಕ್ಕಿಂಜಿ ಜೋರ್‌ಲ್ ಕಳ್ಳರ ಪೊಳಲ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಾಡುವ. ಅನ್ನನೇ ಜನಕೋ ಕೂಟುವ. ಇಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕೇ ಪ್ರಧಾನ. ನಡಪು ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡ್‌ನಾಂಗ್ ನಡಪುರ ಬರ್ಕತ್, ಕಳ್ಳ ಪುಳಿರ ಪ್ರಭಾವತ ಮಾಡ್‌ನಾಂಗ್ ಆಂಡದೇ ಬರ್ಕತ್.

ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ಪಾಚಾಪಣೆ ಮಾಡಿತ್, ದೇವಳ, ಗುರು-ಕಾರಣನ ತೊತ್ತಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡಂದ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಗಡ ಆಶೀರ್ವಾದ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಉಂಡ್ ಕುಡ್‌ಚಿ ಪಿರಿವ.

ಮಂಗಲ:

ಕಾಣ್ಣಂಡ ಮನೆಲ್ ಕಾಣ್ಣಂಗ್ ಮಂಗಲಶಾಸ್ತ್ರ. ಮೂಡಿರ ಮನೆಲ್ ಮೂಡಿಕ್ ಮಂಗಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡ್ಪ. (ಇಕ್ಕ ಒರೇ ಮೂಹೂರ್ತ ಜಾಸ್ತಿ). ಮಂಗಲಕ್ ಮಿಂಞ ಎಣ್ಣಕ 5 ಅಥವಾ 3 ದಿನ ಮಿಂಞಂಜೇ ಪೊಲಾಕ ಕಾಣ್ಣಂಗೂ, ಮೂಡಿಕೂ ಅಯಿಂಡಯಿಂಡ ಮನೆಲ್ ಮಂಗಲ ಕುಳಿ ಮುತ್ತೈದೆಯಳುಂಡ್ ಮಾಡಿತ್ ಕುಳಿಪದ್ ಪದ್ಧತಿ. ಮಂಗಲಕ್ ಒರ್ ದಿನ ಮಿಂಞ ಪಂದ ಪಣಿ ಅಥವಾ ಚಪ್ಪರ ಪಣಿ ಸುರು ಆಪ. ಊರ್‌ಲ್ ಮನೆಕೋರ್ ಆಣ್, ಪೊಣ್ಣ್ ಬಂದಿತ್ ಕೂಡುವ. ಮನೆರ ಎದಿಕೆ ಕಟ್ಟಿಳೆರ ಮಿಂಞ 5 ಕಂಬತಾರ ಚಪ್ಪರ ಇಡಂಡು. ಇದಲ್ ಒರ್ ಚಪ್ಪರ ಕಾಲ್ ಪಾಲ್ ಮರತಾರಾಯಿತ್ತಿರಂಡು. (ಪಲಜಿ ಮರ) ಈ ಚಪ್ಪರಕ್ ಊರ್‌ರ ಮಡಿಯೋಳ ಬೊಳತ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಮೇಲ್‌ಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಂಡು 4 ಮೂಲೆಕೂ, ಮದ್ದಕೂ ಬಾಳೆಕೂಲೆ, ತೆಂಗ್, ಕೊಡಿಯಲೆ, ಬೊಳ್ಳುರಿ ಇನ್ನತಾನ ತೂಕುವ. ಚಪ್ಪರ ಕಾಲ್‌ಲ್ ಬಾಳೆಕಂಬ, ಮಾಂಗ ತೊಪ್ಪರ ತೋರಣ ಕಟ್ಟುವ. ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ ಬಟ್ಟೆ (ವಾಡೆ) ನ ಚಾಯಿಕೂಟಿತ್ ಅಲ್ಲಿ

6 ಬಾಳೆ ಕಂಬತ್‌ನ ನಿಪ್ಪಾ ಚಿಡುವ. ಊರ್‌ಕಾರಡ ಪೊಮ್ಮಕ ಕರಿಕ್ ಮುರಿಪಂಜಿ, ಊಟ ತಯಾರ್ ಮಾಡುವ. ಊರ್‌ಕಾರ, ಮನೆಕಾರ, ಪಕ್ಕತ್, ದೂರತಾರ ಬೆಂದುವ ಕೂಡಿತಿಪ್ಪ.

ಮಾಲೆ ಇಡುವದಾ:

ಊರ್ ಕೂಡುವೆಂದ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಮಂಗಲಕಾರ, ಮಂಗಲಕರ್ತಿಕ್ ಮಾಲೆ ಇಡುವದ್. ಕೊಡವಕ್ "ತಾಲಿ" ಕಟ್ಟಿವದಿಲ್ಲೆ. ಅವ್ವನೇ ಮಾಲೆ ಇಡುವ. ಅವ್ವನಲ್ಲತೆ ಬೋರೆ ದಾರೂ ವಿಧವೆಯ ಮಾಲೆ ಇಡುವಕ್ಕಾಗ. ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತಾನ ಪಿಂಞ ತೇರಣ ಬೆಪ್ಪ ಪದ್ಧತಿ. ಕೆಲವು ಜಾಗತ್ತುಂಡ್ ಪಕ್ಕತ್ ಬೆಂದುವ 5,7 ಜನ ಬೆಪ್ಪ ಮಾಲೆ ದೇವಳಿಡುವ ಎಣ್ಣುವ ನಂಬಿಕೆಲ್ ದೇವಕ್ ಸಮಾನ ಅವ್ವನೇ ಮಾಲೆ ಇಡುವ. ಮಾಲೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ತೇರಣ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಾನ ಪಿಂಞ ಊರ್‌ಕಾರ, ಮನೆಕಾರ, ಬಂದ ಬೆಂದುವ ಎಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕಚಿ ಮಂಗಲಕಾರ / ಮಂಗಲಕರ್ತಿರ ಜೊತೆಲ್ ಉಂಬ. ಈ ಊಟಕ್ ಚಪ್ಪರ ಊಟ ಎಣ್ಣುವ.

ಚಪ್ಪರ ಊಟ ಕೈಂಜ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಮುಹೂರ್ತತ್ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತ್ ಕ್ಕಣ್ಣ ಮೂಡಿರ ಮನೆಲ್ ಕೈಪ. ಕ್ಕಣ್ಣ ಮಂಗಲಾಡಿ ಬಂದಿತ್ ಮೂಡಿರ ಮನೆಲ್ ದಂಪತಿ ಮುಹೂರ್ತ ಕೈಪ. ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ದಂಪತಿ ಮುಹೂರ್ತ ಒರ್ ಮುಹೂರ್ತತ್ ಆಪ. ಮುಹೂರ್ತಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಕ್ಕಣ್ಣ, ಮೂಡಿ ಅಯಿಂಡಿಯಿಂಡ ಮನೆಲೇ ಶುದ್ಧತ್ ಪಲಿಯತಳಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್, 5 ಮುತ್ತೈದೆಯ ಮಂಡೆಕುತ್ತ ನೀರ್ ಬೂಕುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ, ಯದ ಪೋಲೆ ಚಾಯೋಡೆ ಕುಳಚಿತ್ ಮಂಗಲಕಾರ, ಮಂಗಲಕರ್ತಿರ ಅಲಂಕಾರ. ನೆತ್ತಿಕುರಿ, ಇಟ್ಟಿತ್ ಆಡಂಬರತಾರ ಉಡ್‌ಪ್ ಇಟ್ಟಿವ. ಕುಳಿಪಕ್ ಪೋಪಾಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞ ಕ್ಕಣ್ಣ ಕ್ಷಾರಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟಿವ. ಕ್ಷಾರಕ್ಳಪಾಂಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞ ಕೈಯ್ಯಾಲೆಲ್ ಪುದಿಯ ಪಲಂಬು ಬಿರ್‌ಚಿತ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಒರ್ ತಟ್ಟಿಲ್ ಪುತ್ತರಿಪಚ್ಚಿ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿಬಾಳೆ, ಪೂವು ಬೆಪ್ಪ. ಇಂಞೋರ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿಲ್ ತಟ್ಟಿಲ್ ನೀರ್, ಪಾಲ್ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ, ಬೋಜಕಾರ ಕ್ಕಣ್ಣನ ಕಾಕಿಯಬಂದಿತ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿಲ್ ಕ್ಷಾರಕ್ಳಪ್‌ಚಿಡುವ. ಕ್ಷಾರಕ್ಳಪಕ ಕ್ಕಣ್ಣ ಬೋಳತ ಕುಪ್ಪಿಯ, ಮಂಡೆಕ್ ಚೋಂದ ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟಿತ್ತಿರಂಡು. ಕುಪ್ಪಕ್ ಚೇಲೆಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಚೋಂದ ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟ್ತಲು. ಆದ್ಯ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ಕ್ಷಾರಕ್ಳಕ್ಳಕಂಡು. ಕ್ಷಾರ ನೀರ್ ತಳಚಿ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ. ಪಾಲ್‌ಲೇ ಮಾಡಂಡು. ಕ್ಷಾರ ಆನ ಪಿಂಞ

ದಾರೇಂಗಿ ದಂಡಾಳ್ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡ್‌ಚಿಟ್ಟಂಡು. ಕ್ಷೌರ ಆನ ಪಿಂಞ ಪುತ್ತರಿಪಚ್ಚಯ, ಪಲಂಬು, ಕ್ಷೌರಕಾರಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಪ ಅಥವಾ ಅದೊಂಡ ಕ್ರಯ ಪಿಂಞ ಕ್ಷೌರ ಪಣ ಕೊಡ್‌ಪ.

ಬಳಿಯಿಡುವದ್ :

ಕ್ರೋಣನ ಕಾಕಿಯ ಬಂದಿತ್ ಅಳಾಪ್‌ಚಿಡುವೆನ್ನೆಕೆ, ಅಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡ್‌ನನ್ನೆಕೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಂಡು. ಮೂಡಿನ ಬೋಜಕರ್ತಿ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಮುತ್ತದೆಯ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಬರಂಡು. ಮೂಡಿರ ಕೈಕ್ ಒರ್ ಜೊತೆ ಕರ್ತಬಳಿ, ಇಟ್ಟತ್ತೇ ಇರಂಡು. ಬಳಿ ಇಟ್ಟತ್ತಾ ಬಳೆಕ್ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಂಡು. ಅವಡ ಆನ ಪಿಂಞ ಬೊರ ದಂಡಾಳ್ ಬಳಿ ಇಡ್‌ಚಿಟ್ಟವಂಡು.

ಕ್ಷೌರ/ಬಳೆರ ಕಾರ್ಯ ಕೈಂಜಿ ಪಿಂಞ ಕುಳಿಪ ಕಾರ್ಯ. ಕುಳಿಚಿತಾನ ಪಿಂಞ ಕ್ರೋಣ್ಗ್ ಬೊಳಾಪು ಅಥವಾ ಚೋಂದ. ರೇಶ್ಮೆರ ಕುಪ್ಪಿಯ, ಚೋಂದ ಚೇಲೆ, ಪಾನಿ ಮಂಡೆತುಣಿ, ಪೀಚೆಕತ್ತಿ, ತೊಡಂಗ್, ಒಡಿಕತ್ತಿ, ಅರೆ ಚಂಚೋಲೆ, ಮಾಲೆ, ಕಟ್ಟಿ ಬಳಿ, ಕೈ ಮೊಯಿರ, ಕಡಕ್, ಚೋಂದ ಮುಸ್‌ಕ್, ಕೈಕ್ ಗೆಜ್ಜೆತಂಡ್ ಇರಂಡು.

ಮೂಡಿಕ್ ಕೈಕಡಗ, ಮಾಲೆ, ಕರಿಮಣಿ, ಓಲೆ, ಪಾಗಡ, ಪಿಲ್ಲಿ, ಕಾಲ್‌ಸರ, ಗಗ್ಗರ, ಕೈಮೊಯಿರ, ಚೋಂದ ಪೊಡಿಯ, ಚೋಂದ ಕಳಕುಪ್ಪಿಯ, ಚೋಂದ ಮುಸ್‌ಕ್ ಇರಂಡು.

ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರೋಣ ಮೂಡಿರ ಅಲಂಕಾರ ಆನ ಪಿಂಞ ನೆತ್ತಿಕ್ ಕುರಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಚವುಂತವಂಡು. ಕೊಂಬ್ ಕೊಟ್ಟ್, ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟ್, ವಾಲಗ, ಒಡ್ಲೋಲಗವಾಯಿತ್ ಮಡಿಬಟ್ಟೆರ ಮೇಲೆ ನಡೊಂದಂಡ್ ತಳಿಯಕ್ ಬೊಳಾಕಾಯಿ ಮುಹೂರ್ತಕ್ ಬರಂಡು. ಬೋಜಕಾರಂಡ ಕೈಲ್ ಬೊಳಾತ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿ ಕೊಡೆ ಕೈಲಿರಂಡು.

ಮುಹೂರ್ತಕ್ಳ ಪದಾ:

ಕ್ರೋಣ / ಮೂಡಿ ಕುಳಿಚಿತ್ ಬಂದಿತ್ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬರಣ್, ಮುತ್ತದೆಯ ಮೂರ್ತಕ್ಳಪ ಜಾಗ ರೆಡಿ ಮಾಡಿತಿರಂಡು. ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಾನ ಜಾಗತ್‌ರಡಿಲ್ ಪುದಿಯ ಪಲಂಬು ಬಿರಿಚಿತ್, ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಜಮಖಾನ ಬಿರಿಚಿತ್, ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಿರಿಚಿತ್ ಅಳಾಪಕ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ

ಬೋವು ಚೌಕ ಬಿರಿಕಂಡು. ಆ ಬರಿ ಈ ಬರಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಕೊಡಿಲ್ ಬಲ್ಯ ತಟ್ಟೆಲ್ ಅಕ್ಕಿ, ತಾಂಬೂಲ, ಗಿಂಡಿಲ್ ಪಾಲ್, ನೀರ್, ಪಟ್ಟಿ ವಸ್ತ್ರ (ಓರೋರ ಜಾಗತ್ ಕಳಸಕನ್ನಡಿ, ಎಣ್ಣಕ ನೀರ್ ಮಾಂಗ ತೊಪ್ಪು, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಂಡ ಪ್ರತಿರೂಪ, ಆಂಡ ಕೂಡೆ ಮೂಡ್ ನೋಟುವ ಚಿರಿಯ ಕನ್ನಡಿ ಬೆಪ್ಪು. ಇಕ್ಕ ಅದ್ ಇಲ್ಲ). ಇದೆಲ್ಲಾ ಆಪಕ ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟ್, ದುಡಿ ಪಾಟಾಯಂಡಿಕಂಡು.

ಮೂರ್ತಕ್ ಎಲ್ಲಾ ಸೆರಿ ಆನ ಪಿಂಞ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಂಜಿ ಬೋಜಕಾರ ಕೈ ಪುಡಿಚೆಂಡ್ ಆ ಜಾಗಕ್ ಕಾಕಿಯ ಬಪ್ಪ. ಮುಕ್ಕಾಲಿರ, ಬಯ್ಯತ್ ನಿಪ್ಪಂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲಿಕೂ, ಎದ್ಕೆ ಬೆಚ್ಚಿ ತಟ್ಟೆರ ಬೊಳ್ಚೆಕೂ ಅಕ್ಕಿ ಕನಿಪಂಜಿ, 3 ಕುರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಪ್ಪಂಜಿ, ದೇವಳ ಗೇನ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಬಲತ್ ಕಾನ್ 2 ಕುರಿ ಮಿಂಞಕೂ, ಬಯ್ಯಕೂ ಎಡ್ಪಂಜಿ, 3ನೇ ಕುರಿ ಬಲತ್ಕಾಲ್ಚಿತ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿಲಳಕಂಡು. ಎದ ಪೋಲೆ ಅಳಾತ ಪಿಂಞ ಮಡ್ಕೋರ್ ಚೋಂದ ಬಟ್ಟಿ (ವಸ್ತ್ರ) ಬಿರಿಚಿತಿರೊಂಡು.

ಪಣ ಕಟ್ಟುವದ್:

ಆದ್ಯ ಅಪ್ಪ ಪೊಂಬಣ ಕಟ್ಟುವ. (ಪೊಂಬಣ ಎಣ್ಣಕ ಎಲ್ಲಾ ತರತಾರ ನಾಣ್ಯ, ಕಲ್ಲ ಪರ, ಪವುನಾರ ಕೈಚೀಲ) ಆದ್ಯ ಅಪ್ಪ ಎದಿಕೆ ನಿಂದಿತ್, ದಂಡೂ ತಟ್ಟೆಂಜಿ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಎಡ್ತಂಡ್ ಆದ್ಯ ಕಾಣ್ಣ/ಮೂಡಿರ ಕಾಲ್ಕ್, ಮೊಣ್ಣಾಕಾಲ್, ನಿಪ್ಪುಕುಟ್ಟ್, ಮಂಡೆಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, (ಮೂಂದ್ ಕುರಿ) ಗಿಂಡಿ ಪಾಲ್ ಕೊಡ್ತಿತ್ ಕಾಲ್ ಪುಡ್ಪಾಚಿಟ್ಟಿವ. (3 ಕುರಿ) ಸುರೂಲ್ ಪೊಂಬಣ ಕಟ್ಟುವಕ 3 ಮುತ್ಯೆದೆಯ ಅಥವಾ ಕನ್ನಿಯ ಕಟ್ಟುವ. ಅವು ಪೊಂಬಣ ಕಟ್ಟೆಂಡು. ಪೊಂಬಣ ಕಟ್ಟಾನವು ಬಯ್ಯಂಜಿ ಅಯಿಂಡಯಿಂಡ ಶಕ್ತಿಸಾರ ಪೊನ್ನ ಕೊಡ್ಕಲು. ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕಳಪಕ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಬೋಜಕಾರ ಒಡಿಕತ್ತಿ ಉತ್ತಿತ್ ಕಾಣ್ಣಂಡ ಬಲತೆ ಬರಿಕ್ ಅಳಾಕಂಡು. ಮೂಡಿರ ಬೋಜಕರ್ತಿ ಬೆಂಬರತ್ ನಿಂದವಂಡು. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಸುರೂಲ್ ಪೊಣ್ಣಾಳ್, ಅಲ್ಲಿಂಜ ಪೆರಿಯವು ಇನ್ನನೆ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳವು. ಪಣಕೊಡ್ಪಾತೂ ಒರ್ ನೇಮವುಂಡ್. ದಂಡ್ ತಟ್ಟಿಲಿಪ್ಪ ಅಕ್ಕಿನ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ಎಡ್ತಂಡ್ ಒರ್ ಕೈಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಡುವಕ ಇಂಞೋರ್ ಕೈನ ಕೂಟಿಯವಂಡು. ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದು, ಪೆರಿಯವು ಮಂಗಲಕಾರ / ಮಂಗಲಕರ್ತಿರ ಮೊಣ್ಣೆಕಾಲ್, ನಿಪ್ಪುಕುಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಮಂಡೆಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಡುವ. ಇದನ್ 3 ಕುರಿ ಅಲ್ಲಿಂಜ ಗಿಂಡಿ ಪಾಲ್ ಕೊಡ್ತಿತ್ ಪಣ ಕೊಡ್ಪ. ಪೆರಿಯವು ಕಾಲ್ ಪುಡ್ಪುಚಿಟ್ಟಿವ. ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ (ಕೊಡವ

ಕೊಡವತಿ) ಪುಡಿಕಂಡು.

ಮುಹೂರ್ತ ಆಯಿತ್ ಎದ್ದ ಪಿಂಞ ಊಟೋಪಚಾರ:

ಬಯ್ಯಂಜಿ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಕ್ಕಣ್ಣ ಮಂಗಲಾಡಿ ನಿಬ್ಬಣಪೋಪ (ನಿಬ್ಬಣ= Marriage party) ಇಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿತಾಂಡ ಸ್ವಂತ ಜನ ಮಾತ್ರ ಇಪ್ಪ, ಕ್ಕಣ್ಣ ಪೋಳಿಯ ಸಮೇತ ಪೋಪ. ಪೋಳಿಯ ಎಣ್ಣಕ ಪೋಣೆರ ಪಚ್ಚಿಯ. ಅದಲ್ ಅಕ್ಕಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಅರಸಿನಕುಂಕುಮ, ಬಳೆ, ಬಿಚ್ಚೋಲೆ, ಕರಿಮಣೆ, ಬಾಳೆಪಣ್ಣ, ತೆಂಗಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಒರ್ ಗಿಂಡಿಲ್ ಪಾಲ್ ಇಚ್ಚಿತ್ ಪೋಳಿಯತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತಿಪ್ಪ. ಪೋಳಿಯ ಸಮೇತ ಕ್ಕಣ್ಣ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಳೆರಡಿಲ್ ಇರಂಡು. ಇಕ್ಕ ಪೋಳಿಯ ದುಂಬ್ಚಿಡುವ ರೀತಿ ಇನ್ನನನೆ. 3 ಅಥವಾ 5 ಸೇರ್ (2 ಕೆ.ಜಿ) ಅಕ್ಕಿ, ಸೇರ್ಕೋಲ್ ತೆಂಗಿ, ಒರೋರಚ್ಚಿ ಬೆಲ್ಲ, ಓರೋ ಕವಳಿ, ಕೊಡಯಲೆ, ಓರೋರ್ ಮಾನ (1/2) ಇಡಿ ಅಡಕೆ ಒರ್ ಗಿಂಡಿ ಪಾಲ್. ಮಂಗಲ ಬಾಳೆರಡಿಲ್ ನಿಂದ ಪಿಂಞ ಕುಡಿಯಾಳ್ಕೊರು ಅರುಪುವದ್ ಇನ್ನನನೆ. ಬಾಳೆರಡಿಂಜಿ ಮೂಂದಾಳ್ ಕೊಡಿಯಾಳಾಯಿತ್ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಮಂಗಲಾಡಿ ಬಂದ ವರ್ತಮಾನ ಅರಿಚಿಡುವ. ಅರಿಚಿಟ್ಟಿಯಿಂಗಳ್ ತಕ್ಕಾರ್ ಮಾಡಿತ್ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕಾರ ಕುಡಿಯಾಳ್ ಸಮೇತ ಒಡ್ಡೋಲಗತ್ ಬಾಳೆರಡಿಕ್ ಬಪ್ಪ. ಕ್ಕಣ್ಣನ ಆದ್ಯ ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪ ತಕ್ಕ ಪರಿಚಿಡುವ. ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ಪೋಣ್ಣಾಳೂ, ಆಣಾಳೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಯವ. ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರಕ್ 6 ಬಾಳೆ ಇಪ್ಪ.

ಬಾಳೆಕೆತ್ತು ವದ್:

ದಂಡ್ ಕಡೆ ಬೆಂದುವ ನಿಂದಿತ್, ಕೊಡಿಯಲೆ ಪಣ ಪಾಚಾಪಣೆ ಮಾಡಿತ್ ದೇವರ ಕಾಕಿತ್ ಉಪಚಾರ ಆನ ಪಿಂಞ ಮಂಗಲಕಾರ ಕ್ಕಣ್ಣ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬಾಳೆರಡಿಕ್ ಬಂದಿತ್ ನಿಪ್ಪಂಜಿ "ನಾಕ್ ಎದುರಾಳಿಯಾಯಿತ್ ಎಂತಾ ಶತ್ರುಬಾತೆಂಗೂ ಇನ್ನನೆ ಕೆತ್ತಿತ್ ಮೂಡಿನ್ ಮಂಗಲ ಕೈಚಂಡ್ ಪೋಪಿ"ಂದೆಣ್ಣಿತ್ ತಾಂಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಾಟುವಕ್ಕಾಯಿತ್ 6 ಬಾಳೆನ್ ತಾಂಡ ಒಡಿಕತ್ತಿಲ್ ಒರೋರ್ ಬಾಳೆಕ್ ಒರೋರ್ ಕೆತ್ತಲ್ ಕೆತ್ತುವ. ಇಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಇಲ್ಲೆ. ಬರೀ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಬಾಳೆ ಬೇಂಗಿತಾನ ಪಿಂಞ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಮಂಗಲ ಮರಿವ. ಮನೆರ ಮೊಟ್ಟಲ್ ಮಂಗಲಕಾರ ನಿಂದಲ್ಲಿ ತಳಿಯಕ್ ಬೊಳಕಾಯಿ, ಕಾಲ್ಕ್ ನೀರ್ ಬೂಕುವ. ಆ ತಟ್ಟೆಕ್ ಪಣ ಇಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮನೆರೊಳ್ಕ್ ಬಲತೆ ಕಾಲ್ಚಿಂಡ್ ನುಗ್ಗಿತ್ ಮಾವ, ಮಾಂವಿರ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್

ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ಬಾಡೆರ ಐಮರತ್ ಅಳ್‌ಪ. ಅಯ್ಯಮರ (ಐಮರ) ಅಯ್ಯ: ಪೆರಿಯವು , ಪೊಜ್ಜಂಗ, ಮರಪಾರ್ ಅಯ್ಯಮರ ಇಕ್ಕ ಐಮರ ಆಚಿ. ಅಯ್ಯಮನೆ : ಐನಾಮನೆ ಆಚಿ. ಅಪ್ಪದಿಪ್ಪರ ಅರಿವಿಕೆಯಾಯಿತ್ ಉಂಡ್ ಕುಡ್‌ಚಿ ದಂಪತಿ ಮೂರ್ತ ನಡ್‌ಪ. ಮೂರ್ತಕ್ ಅಳೆಪಜಾಗತ್ ಕ್ಕಣ್ಣ ಅವಂಡ ಎಡತೆ ಬರಿಲ್ ಮೂಡಿನ ಅಳ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಆದ್ ಮೂರ್ತ ಕೈಚೆನ್ನೆಕ ಪಣ ಕೊಡ್‌ಪ. ಕ್ಕಣ್ಣ ಮೂಡಿರ ವೆನಲ್ ಮುಹೂರ್ತಕ್‌ಪಾಂಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಯಿತ್ 3 ಪಣ ಕೊಡ್‌ಪ. ಇದಂಗ್ ಪಲಯ ಪಣ ಎಣ್ಣುವ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆನ ಪಿಂಞಿ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಬೋಜಕಾರ ಅವನ ಕೈಪುಡಿಚಿತ್ ಒಪ್ಪಿತ್ ಮೂಡಿರ ಮಿಂಞಿಕ್ ಕಾಕಿಯ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಅವಡೆದಿಕೆ ನಿಪ್ಪಾಚಿಡುವ. ಇಕ್ಕ ಕ್ಕಣ್ಣ ತಾಂಡ ಪೊಣ್ಣಾಪ ಮೂಡಿರದಿಕೆ ನಿಂದಿತ್, ಅವಡ ಮಂಡೆಕಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಇನ್ನನೆ ಪೆರವ "ನಂಗಡ ವಂಶ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಯಿತ್ ಇಂದ್ ನಾನ್ ನಿನ್ನ ನಾಡ ಧರ್ಮಪತ್ತಿಯಾಯಿತ್ ಮಾಡಿಯಂಡಿಯೆ. ಇಂದ್‌ಂಜಿ ನಾಡ ಸುಖ-ದುಃಖ ಎಲ್ಲಾ ನೀಡ, ನೀಡ ಸುಖ-ದುಃಖ ಎಲ್ಲಾ ನಾಡ. ಕರ್ಚಿ ವೆಚ್ಚ ನೀಡ, ಕರ್ಚಿ ವೆಚ್ಚ ನಾಡ ಸರ್ವಸ್ವಕ್ಕೂ ನೀನ ಭಾಗಿದಾರಿ. ನಿನ್ನೆಲ್ಲತೆ ನೀಕ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲತೆ ನಾನ್ ಧಾನ್ಯತ್‌ನಾಡ್, ಪಣತ್‌ನಾಡ್ ಕರ್ಚಿ ಮಾಡುಲೆ. ಎಲ್ಲಾ ಇಹ, ಪರ ಸಾಧನೆನ ನಿನ್ನ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಮಾಡುಲೆ. ಈ ನಾಡ ಪ್ರಮಾಣತ್ ನಂಗಡ ಗುರುಕಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಾನುದೇವ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತ್ ನಂಗಡ ಕಾರ್ಯ ನೆರವೇರ್‌ಚಿಡೆಡ್" ಎಣ್ಣೆತ್ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿತ್, ಚೆರಿಯ ಕೈಚಿಲೆತ್ ಪವನ್ ಇಡುವಂಜಿ, ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಕೂಟಿತ್ ಮೂಡಿರ ಕೈಕ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಅವಳ ಕೈಪುಡಿಚಿತ್ ಅಳತ್ತಲ್ಲಿಂಜ ಒಪ್ಪುವ. ಕೊಡವ ಜನಾಂಗತ್ ಕನ್ಯಾದಾನ ಇಲ್ಲೆ. ಪರಸ್ಪರಾಭಿಮತ, ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಂಗಲ, ಅಥವಾ ಮಾಲೆ ಮಂಗಲ.

ಸಮ್ಮಂದ ಅಡಕುವದ್:

ಕೊಡವ ಮಂಗಲತ್ ಸಮ್ಮಂದ ಅಡಕುವದ್ ಮಂಗಲತ್‌ರ ತೊಂಬೆ ಭಾಗ, ಹೈದಯಭಾಗ, ಪವಿತ್ರ ವಿಭಾಗ. ಅದ್ ಇನ್ನನೆ (ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ) ಪೊಣ್ಣ್‌ರ ಅರುವ, ದಂಡ್ ಕಡೆ ನಾಡೋನು ಇಲ್ಲವನು (ಮನೆಕಾರ) ಬೆಂದು, ಅಂಗನೂ (ರಕ್ಕಣೆಕಾರ) ಆರುವನೂ (ಪಡಿಪುಕಾರ) ಸಾಲ್ ಕಟ್ಟಿ ನಿಂದಿರಾ?

ಆಣ್‌ರ ಅರುವ: ನಿಂದಿತ್

ಪೊಣ್ಣ್‌ರ ಅರುವ:

ಅನಕಿಕ್ಕ ಇಂತ (ಮನೆಪೆದ) ಒಕ್ಕಡ ಇಂತ ಪೆದ ಉಳ್ಳ ಕುಂಞಿನ್ ಇಂತ ಒಕ್ಕಡ

ಇಂತ ವೆದಕಾರ ಬಯಿಂಬಂಗ್ ಕೊಡ್‌ಪಲ್ಲಿ ಈ ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿ ಕ್ಕೊಂಡ ಆಯಿರ ಬಟ್ಟಿ ಬೂಮಿ, ಪತ್ತಾಕಂಡ ಬಾಣೆ, ಅಂಜಿಕಂಡ ಓಡೆ, ಮನೆ, ಮನೆ ಬಳಫ್ ತೋಟ, ಪತ್ತಾ ಕುಡಿ ಆಳ್, ಪತ್ತಾ ಕೂಟಕ್ ಎತ್ತಾ, ಪತ್ತಾ ಕರಪಕ್, ಪಾಕರಪ ಕುತ್ತಿ, ಚೋಮ ಕೂಡುವ ಕೊಟ್ಟಾ, ಆಕ, ಆಕತೇರಿ, ಕುಂಡಿಕೆರೆ, ಒಕ್ಕಿ ಪೋನ ಮಣ್ಣಾ, ಕೂಡಿ ಪೋನ ಯಾಕ, ಓಡಿ ಪೋನ ಆಳ್, ಮದಚಿ ಪೋನ ಚೋಮ, ತಾಕಿ ಕೆತ್ತುವ ಕತ್ತಿ, ನೇತಿ ಕೆತ್ತುವ ಮತ್ತಾ, ಪತ್ತಾಯಿತ್ ನೆಲ್ಲಾ, ನೆಲ್ಲಳಪ ಪಾನಿ, ಅಕ್ಕಿ ಅಳಪ ಸೇರ್, ತಾಕಾನ ತಳಿಯ, ತೂಕಾನ ಬೊಳಚಿ, ಪೊಟ್ಟಿಲ್ ಉಪ್ಪಾ, ಒಲೆಕಟ್ಟಾ, ಪೂತ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಚಿಪ್ಪೆ, ನೂಲ್, ನೂಕರೆಕಂಡ, ಚೂದಾಕ್ ಇರಂಬ್, ಚುಂಡೆಕ್ ಮೊದಲ್, ಒಂದ್ ತೊಟ್ಟಾ ನೂರೋಳ ಸಮ್ಮಂದ ಕೊಡ್‌ತಿರಾ?

ಕ್ಕೊಂಡ ಅರುವ:

ಕೊಡ್‌ತತ್.

ಪೊಣ್ಣಾರ ಅರುವ:

ಎಂಗಡ ತಂಗ್ ಮಕ್ಕ ನಿಂಗಡೊಕ್ಕಡ ಮನೆಕ್ ಸಮ್ಮಂದಾಯಿತ್ ಬಾಳ್ ಬಾಕೆ ಬಪ್ಪಕ ಆಞಾರ್ ಬಿರಾನಾರ ಪೊಟ್ಟಿಲ್ (ಚಂದೂಕ) ಆಯಿರ ಬಿರಾನಾರ ಮಾಲ್‌ನ ಸಾಲಡಂಗ ಬಾಲಡಂಗ ತೆರಕಿಯಂಡ್ ಬಪ್ಪ. (ಪೊರಪಕ್ಕಿಯ್ಯತಾಂಗ ತೆರಕುವ) ಇದ್ ಪೋಚೀಂಗಿ ದಾರ್ ಜವಾಬ್ದಾರ ಗೂವ?

ಆಣಾರ ಅರುವ:

ನಾನ್ ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ಬಕ್ಕ ಪರಿಚಯ, ಮಣ್ಣಾ, ಪೊನ್ನಾರ ಅರುವ ಪರಿಚಯ ಆಪ. ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ ಆಯಿತ್ ಪೊಣ್ಣಾರ ಅರುವ ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನಾ (ಪನ್ನೆರಂಡ್ ಕಲ್ಲ ಪರ) ಕೊಡ್‌ಪ. ಅದಂಗ್

ಆಣಾರ ಅರುವ:

ಬಾತ್, ಪನ್ನೆರಂಡಚ್ಚಿರ ಪೊನ್ನಾ (ಒರಚ್ಚಿ ತಾಮನೆರ ಹಕ್ಕಿದಾರಿಕೆ) ಆನಕ ನಿಂಗಡ ತಂಗ್ ಮಕ್ಕ ಎಂಗಡ ಪೊಮ್ಮೆಕ ಮೆಕ್ಕ. ಕೂಳ್ ಕುಯಿಚಿತೆಂದೂ, ಕರಿ ಕಯಿಚಿತ್ತೆಂದೂ, ಮಾವಂಡ ಬಾಯಿ ಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ ಮಾವಿರ ಕೈಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ, ಒಡೆಯಂಡ ಮೈಗುಣ ಇಲ್ಲೆಂದೂ, ತೇರಾಂದೂ, ಪೊರಾಂದೂ ತಾಮನೆಲ್ ಬಂದಿತ್ ಅಳತಕ್ಕ, ನ್ಯಾಯ ಪರಂದಿತ್ ತೇಕಣೆಕ್ ಎಂಗ್

ಕೂಟ್ಟ್ ಆಳೂ, ಬಟ್ಟೆಕ್ ತೂಡೂ ತಂದಿತ್ ತಿದ್ದಿ ತೀಕಿ ತಪ್ಪವವನಾರ್ ಗೂವ?

ಪೊಣ್ಣಾರ ಅರುವ:

ನಾನ್ ಅಪ್ಪರಿಬ್ಬರ ಪರಿಚಯ ಆಪ. ಆನಕ ಎಂಗಡ ತಂಗೆ ಮಕ್ಕಕ್ ಚೆಕ್ಕ್ ಚೀಲ ಬಂದಕ ಕೂಟ್ಟ್ ಆಳೂ ಬಟ್ಟೆಕ್ ತೂಡೂ ಕೊಡ್ತೀತ್ ತಿದ್ದಿ ನೀಕ ಅಯಿಚಿ ತಪ್ಪಿ ಅರುವನಾರ್ ಗೂವ?

ಆಣ್ ಅರುವ:

ನಾನೆನ್ನೆ ಇನ್ನೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ ಕೊಡ್ಪದ್ ಕೇಟವದ್ ಆಪ.

ಅಲ್ಲಿಂಜ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಅರುವ ಕೇಟಂಡ "ಅಚ್ಚಪಣ (ಕಲ್ಪಪರ)ತಾನ ಮೂಡಿರ ಮೊಲ್ಕಟ್ಟಕ್ ಕಟ್ಟಂಡು. ಅಕ್ಕಾಕಣೆ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಚೀಲ ಪಣ ಎಡ್ತಾರಂಡ್. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಮೂಡಿರ ಅವ್ವ, ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಮಾವಿ ಮಂಗಲಕಾರಂಡ ಮುಸಕಾನೆ ಎಡ್ತೀತ್ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಎಡತೆ ಬರಿರ ನಿಪ್ಪುಕ್ಡಂಡು. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಅಪ್ಪವ್ವ ಮೂಡಿಕ್ ಕೊಡ್ಪರ. ಪೊಟ್ಟ್, ಕಚ್ಚಿ, ಮುಟ್ಟ್ವಿನ, ಅಯಿಂಡ ಕಡೆಕಾರ, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರಡಿಲ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರ ಎಡ್ತವ. ಕ್ಕಣ್ಣ ಎಡ್ತ ಬಂದ ಪೋಳಿಯ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಪ್ಪ.

ಬಟ್ಟೆತಡ್ಪದ್:

ಬಾಡೆಂಜಿ ಕಯ್ಯಾಲೆಕ್ ದಾಟುವ ಕಟ್ಟಳೆಕಾಂಡಿಲ್ ಮೂಡಿರ ತಮ್ಮಾಂವ ಇಲ್ಲೆಂಗಿ ತಂಮಾವಿರ ಮೋಂವ(ಬಾವ) ತಾಂಡ ಮಾವಿರ ಮೋವಳ ಬಟ್ಟೆ ತಡ್ಪ. "ನಾಡ ಮಾವಿರ ಮೋವಳ ನೀನ್ ಮಂಗಲ ಕೈಚಿಯಲ್ಲಾ, ನೀನವಳ ಚಾಯಿಲ್ ನೋಟಿಯವತೆ ಪೋಚೀಂಗಿ ಎನ್ನೆ ಗತಿ! ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ರಸ ತಕ್ಕ ಆನದು ಕ್ಕಣ್ಣ "ನಾನ್ ಚಾಯೋಡೆ ನೋಟಿಯವೀಂದ್ ತಕ್ಕ ಕೊಡ್ತೀತ್ ಅದಂಗ್ ಸಾಕ್ಷಿ ಪಣ ಆಯಿತ್ ಒರ್ ಪವನ್ ಕೊಡ್ಪ. ಇಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚಕ್ ಚಿರಿಯ ವಯಸ್ಸರ ಕ್ಕಣ್ಣನೋ ಅಚ್ಚಕೇ ನಲ್ಲದ್. ಎನ್ನೆಂಗ್ಣೆಕ ಈ ಮೂಡಿರ ವಯಸ್ಸಕಾಲಕ್ ಎಚ್ಚರ ಎಡ್ತವಾಂದ್ ನಂಬಿಕೆ. ಒರ್ ಪವನ್ ಕೇಟಂಡಂವ ಆಂಗೋರ್ ಪವನ್ ಕೂಟಿತ್ ಮೂಡಿರ ಸರಗ್ ಕಟ್ಟಂಡು.

ಇದಾನದು ಮನೆ ಮೊಟ್ಟ್ ಇಳವಕ ಜಮ್ಮತಾರ ಆಳ, ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿರ ಎಚ್ಚರ ಎಡ್ತಂಡಿಂಜವು ಸಹ ಬಟ್ಟೆ ತಡ್ಪ. ಅಲ್ಲಿಕೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಕ್ಕಣ್ಣ ಕೊಡಕಂಡು.

ಇಕ್ಕ ಕಣ್ಣು ಮೂಡಿರ ಮನೆಂಜಿ, ಮೂಡಿ, ಪೊಟ್ಟಿ, ಕಚ್ಚಿ ಮುಟ್ಟಾಯಿತ್ ಪೊರಟಿತ್ ಕೈಮೆಡಕ್ (ಬೊಳ್ಚೆ ಬೆಚ್ಚತ್ತಿರಂಡು) ಪೋಯಿತ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡಂದಂಡ್, ಮೂಡಿರ ಮೇಲೆಕ್ ಕಟ್ಟತ್ತಿಂಜ ಪವುನ್ ಕಲ್ಪಪರತನ ಪೊಟ್ಟಿಕ್ಟ್ಟಂಡು ಬೆಂದಾಕ ಸಮೇತ ಕಣ್ಣಂಡ ಮನೆಕ್ ಪೊರಡುವ. ಇಲ್ಲಿಕೆತ್ತನ ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್, ವಾಲಗ ಆಯಂಡಿರಂಡು.

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪ ಕಣ್ಣಂಗ್, ಮೋವಕೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್ ಅಯಿಚಿ ಕೊಡ್ತಿತ್ ದುಡಿಕೊಟ್ಟಾಯಿತ್ ವಾಪಾಸ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ.

ಕಣ್ಣಂಡ ಮನೆಕೆತ್ತನ ಪಿಂಞ ಕನ್ನಿಕೋಂಬರೆ ಬೊಳೆಚಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ನಡುಬಾಡೆ ಬೊಳೆಚಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡಾವ. ಅನ್ನನೇ ಮೂಡಿಯೂ ಮಾಡಂಡು. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಮೂಡಿಕ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಲ್ ಪಣ ಕಟ್ಟುವವು ಕಟ್ಟಲು. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಅವಳ ಅವಡ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಕಾಕಿಯ ಪೋಯಿತ್ ಅಳ್ಪಾಚಿಟ್ಟಿತ್ ಕುಡಿಪಕ್ ಪಾಲ್ ಕೊಡ್ಪ. ಮೂಡಿರ ಕೂಡೆ ಬಂದ ಬೆಂದುವಕ್ ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಕೊಡ್ತ ಮರ್ಯಾದೆ ಇವು ಕೊಡ್ಕಂಡು.

ನೀರೆಡ್ಪದಾ: (ಪಟ್ಟೋಳೆ ಪಳಮೆ)

ಮೂಡಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗಾಯಿತ್ ಕಣತರೆ, ಕೆರೆಕ್ ನೀರೆಡ್ಪದಾ ಕೊಟ್ಟೋಲಗಾಯಿತ್ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಪೋಪ. ಅಕ್ಕ ಮೂಡಿಕ್ಟ್ಟ ಮುಸ್ಕ ಎಡ್ಕಂಡು. ಪಂಡ್ ವಯಸ್ಸಕ್ ಬಂದ ಮೂಡಿ ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾರೂ ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್ಲ ಜನಕೂಡುವಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಪಕ ಮುಸಕ್ಕಟ್ಟಂಡೇ ಪೋಪಯಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ಅದಿಲ್ಲೆ. ಸುಮಾರಾಳ್ಕ ಗೊತ್ತೂ ಇಲ್ಲೆ. ಮಂಗಲಕರ್ತಿ ನೀರೆಡ್ಪದಾ ಪೋಪಾಂಗಿಂಜಿ ಮಿಂಞ ಮಂಡೆ ಊಕಿತ್, ವಸ್ತುಕಟ್ಟಿತ್, ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡ್ಚಿತ್, ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿತ್, ಕೊಂಬುಕೊಟ್ಟ್, ವಾಲಗ, ಒಡ್ಡೋಲಗಾಯಿತ್ ಚೆರಿಯ ವಯಸ್ಸರ ಮೂಡಿ ಕುಂಞ ಸಮೇತ ಪೊರಟಿತ್ ಸುರೂಲ್ ಅತ್ತ ಕೊಟ್ಟ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಒರ್ ಕುಕ್ಕೆ ಚಾಣತನ ಮಂಡೆಲ್ ಪೊರತಂಡ್ ಅವಡ ಕೂಡೆ ಬಾಕಿ ದಂಡ್ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಓರೋರಂದ್ ಕುಕ್ಕ ಮಂಡೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಕುಟುಂಬ (ಒಕ್ಕಡ) ತರ ಬೆಲ್ಕಾಡಂಡು. ಸ್ವಂತ ಬೇಲಾಚೇಂಗೂ ಆಪ. ಚಾಣ ಇಟ್ಟ ಕುಕ್ಕೆನಲ್ಲಾ, ಬೇಲೆಲೇ ಬುಟ್ಟುರಂಡು. ಅದನ ಆಳ್ಕಾಳ್ ಎಡ್ತವ.

ಬೇಲಾಂಜಿ ಕಣತರಕೋ, ಕೆರೆಕೋ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಪೋಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಒರ್ ತೆಂಗೆ ಚೆನ್ನೆ (1/2 ಪಾವು) ಅಕ್ಕಿ, ಕುರಿಉಂಡೆ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಚುಣ್ಣು, ಪೀಚೆಕತ್ತಿ, ಒರ್ ಚಿಪ್ಪು ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣು, ಒರ್ ಟವಲಾನೆಲ್ಲಾ ಒರ್ ತಟ್ಟೆಲ್ ಬೆಚ್ಚತ್ತಿರಂಡು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಡಿ ಕೈಕಾಲ್ ಕತ್ತಿತ್ ಕುರಿ ಇಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಅವಡ ಕೈಕ್ ಚೆನ್ನೆ ಅಕ್ಕಿ ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಆ ಅಕ್ಕಿನ 3 ಕುರಿ ನೀರ್ಕ್ಕಿಟ್ಟಿತ್ ತೂತ್ತವಂಡು. ಕೂಡೆನ್ನೆ ಅವಡ ಕೈಕ್ 3 ಕೊಡಿಯಲೆ, 3 ಅಡಿಕೆ ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಅದಾನ ಒಂದಾಯಿತ್ ಪುಡ್ಚೆಂಡ್, ಅದ್ ಮರ್ಚಿಬೂವತೆನ್ನೆಕೆ ಎಚ್ಚರ ಎಡ್ತಂಡ್ ನೀರ್ಕ್ ಬುಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಾಳೆಪಣ್ಣುರ ಚಿಪ್ಪುನ ಅವಡ ಕೈಕ್ ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಅವ ಅದಾನ ಚೆನ್ನೆ ತೊಲಿಪಂಜಿ ಬೆಪ್ಪು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಅವಡ ಕೈಕ್ ತೆಂಗನೋ ಪೀಚೆಕತ್ತಿನೋ ಕೊಡ್ಪ. ಅವ ತೆಂಗನ ಒಡತಿತ್ ತೆಂಗೆ ನೀರ್ ನೀರ್ಕ್ ಬುಡಂಡು. ತೆಂಗನ ಕವಂಜಿ ಬೂವತೆನ್ನೆಕೆ ನೀರ್ಕ್ ಕೊಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಾಯಿಕ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಿವ. ಪಿಂಞ ನೀರ್ ದುಂಬ್ಚಿಟ್ಟ್ ಬೆಚ್ಚ 2 ಪಾತ್ರನ (ಚಿರಿಯ ಚೊಂಬು) ಒಂದಂಡ ಮೇಲೆ ಒಂದ್ ಮಂಡೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಮನೆಕ್ ಪೊರಡಂಡು. ಜೊತಲ್ ದಂಡಾಳೂ ನೀರ್ ಎಡ್ತವಂಡು. ನೀರ್ಡ್ತಂಡ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಕ ಕಣ್ಣಂಡ ತಮ್ಮಣಂಗ ಆಡುವದ್ ಪದ್ಧತಿ. ಮೂಡಿ ಮೆಲ್ಲೆ ಮೆಲ್ಲೆ ಮೊಟ್ಟ್ ಇಟ್ಟಿನ್ನೆಕೆ ಆಟ್ಕಾರ ಮಿಂಞಕ್ ಪೋಂಡು. ಇಂದ್ ಅದೆಲ್ಲ ವಿಚಿತ್ರವಾಯಿತ್ ಮೂಡಿಕೆ ಮೊಟ್ಟ್ ಎಡ್ಪಕ್ ಬುಡತೆ ಆಡುವದ್ ನಲ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಲ್ಲ. ಮೂಡಿನ ಎಲ್ಲಾರು ನೋಟಿಯವನ್ನೆಕೆ ಆಟ್ಪಾಟ್ ಸಂತೋಷಪಡಂಡು. ನೀರೆಡ್ತಂಡ್ ಮನೆರ ಮೊಟ್ಟ್ ಪತ್ತನ ಪಿಂಞ, ಅಡಿಗೆ ಮನೆಕ್ ನೇರೆ ಪೋಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಮುತ್ತೈದೆಯ ನೀರನ ಉಳ್ಪಾಚೆಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಕ್ ಬಂದಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡ್ಚಿತ್ ಅವಳ ಅವಡ ಕೋಂಬರಲ್ ಅಳಪ್ಪಾಚೆಡಂಡು. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಅಂದೇ ಪೊಟ್ಟಿ ನೋಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಉಂಡ್. ಅಂದಾಯಿಲೇಂಗಿ, ಪಿತ್ತಾಂದ್. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಉಚೋಪಪಚಾರ ಆನ ಪಿಂಞ ಬೆಂದುವ ಅಯಿಪ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಡಂಡು.

ಮೂಡಿಕೆ ಪೆದ ಇಡುವದ್:

ತಾಮನೆಲಿಟ್ಟಿ ಪೆದ ಬಾಕೆ ಮನೆಲ್ ಬದಲಾಪ. ಅಥವಾ ಅದೇ ಪೆದ ಇಪ್ಪು. ಆಚೇಂಗೂ ಪುದಿಯ ಪೆದ ಇಡಂಡು. ಅಂಗ್ ಅವಡ ಪೆದಕ್ ಅವ್ವ ಎಣ್ಣುವಾನ ಕೂಟಂಡು. ತಾಮನೆಲ್ ಮುತ್ತಮ್ಮ ಪೆದ ಉಳ್ಳಾನ ಬಾಕೆ ಮನೆಲ್ ಮುತ್ತವ್ವ ಆಪ. ಇಂದ್ ಪೆದ ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ನಡಂದಂಡಿಲ್ಲೆ. ಪೆದ ಇಟ್ಟಿತ್ತಾನ ಪಿಂಞ ಉರಕಾರಕ್ ಊರ್ಪತ್ತಿಕೊಡ್ತಿತ್ ಗೌರವತ್ ವಾಪಾಸ್ ಅಯಿಕ್ಕಂಡು.

ಕೋಂಬರೆಕ್ ಕೂಟುವ: (ಗರ್ಭದಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ)

ಇದ್ದಾಂಗ್ ಸಮಯ ಸತ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡ್ತಿಪ್ಪ. ಬುದ್ಧವ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಂಡು. ಪಾಲ್ ಪಣ್ಣ್ ಫಳ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ನೀರೂ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ತಾಂಡ ಮಂಗಲ, ಪೊಡಿಯತ್‌ನ ಮಾತಿತ್ ಬುದ್ಧವ ಪೊಡಿಯ ಉಡ್‌ಕಂಡು. ಅವ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಲ್ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡ್ತಿರಂಡು ತಾನ್ ಕೋಂಬರೆ ಕೂಡುವಾಂಗಿಂಞ್ ಮಿಂಞ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಕಂಡು. ಅಕ್ಕ ಪೆರಿಯವು ಇನ್ನನೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. "ಆಯುಶ್ಯವಂತನಾನ, ಭಾಗ್ಯವಂತನಾನ, ಮಕ್ಕಳ ಪಡಿಯಂಡು. ವಡಿಯಂಗ್ ಬೋಂಡಿಯನ್ನೆಕೆ, ವಡಿಯಂಡ ಕೂಡೆ ದೀರ್ಘ ಸಮಂಗಲಿಯಾಯಿತ್ ಬಾಳ್" ಎಣ್ಣೆತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್ ಮೂಡಿನ ಮೂಡಿರ ಬೋಜಕರ್ತಿ ಅವಡ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಬುಡುವ. ಕಟ್ಟಲಳ್‌ಪಾಚಿಡುವ. ನೀರೆಡ್‌ತಂಡ್ ಬಂದ ಪಿಂಞ್ ಮೂಡಿರ ಕಾಲ್‌ಲಿಟ್ಟ ಪಾಗಡ, ಪಿಲ್ಲಿ, ಕಾಲ್‌ಸರ, ಗಗ್ಗರ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತಿತ್, ಕಾಮೊಯಿರ ಇಟ್ಟವಂಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬೈಮಂಗಲ ದಿನತೇ ಆಂಡು.

ಇದಾನ ಪಿಂಞ್ ಕಣ್ಣ ತಾಂಗ್ ಬೋಂಡಿಯ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕೂಡೆ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ಅಕ್ಕ ಪೆರಿಯವು ಇನ್ನನೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. "ನೀನ್ ನೀಡ ಪೊಣ್ಣ್‌ರ ಕೂಡೆ, ಸುಖ ಸಂತೋಷತ್ ಬಾಳ್. ನೀನ್ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಯಿತೂ, ಭಾಗ್ಯವಂತನಾಯಿತೂ, ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಯಿತೂ, ಇಪ್ಪಂಜಿ ಅನ್ನನ್ನೇ ಇಪ್ಪಂತ ಮಕ್ಕಳ ಪಡ್‌ಂದಂಡ್ ವಂಶ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿತ್, ಒಕ್ಕತ್‌ನ, ಒಕ್ಕ ಪೆದತ್‌ನ ಬೋಳಕ್ ಕೊಂಡ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಯಿತ್ ಬಾಳ್" ಎಣ್ಣೆತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. ಬೋಜಕಾರ ಕೈಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಮೂಡಿರ ಕೋಂಬರೆರ ಕಟ್ಟಳೆಕೆತ್ತನೆ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಪೋಯಿತ್ ಕಣ್ಣನ ಕೋಂಬರೆರೊಳ್‌ಕ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಪಡಿತಾಯಿವ.

ಕಣ್ಣ ಕೋಂಬರೆರೊಳ್‌ಕ್ ಪೋನ ಪಿಂಞ್ ಆದ್ಯ ಮೂಡಿರ ಮುಸಾಕ್‌ನ ಎಡ್‌ಪ. ಅಕ್ಕ ಮೂಡಿ ಕಣ್ಣಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ಅಕ್ಕ ಕಣ್ಣ ಅವಕ್ ಇನಾಂ ಮೊಯಿರ, ಆಭರಣ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಇನ್ನನೆ ಆಸೆ ಪಡುವ. ಪೊಣ್ಣ್‌ಕ್ ವಡಿಯ ಇನ್ನನೆ ಎಣ್ಣುವ "ನಾಡ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೇ, ನಾಡ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ನೀನ್ ನಲ್ಲ ತೇಜಸ್ಸಂಜಿ ಕೂಡ್‌ನಂತ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನಾನಂತ, ಪೆದ ಎಡ್‌ಪ ಕಣ್ಣ ಕುಂಞ್‌ನ (ಇಕ್ಕ ಕಣ್ಣ, ಮೂಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ) 10 ತಿಂಗತ್ ಪೆರ್" ಎಣ್ಣೆತ್ ಪೊಣ್ಣ್‌ಕ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. ಅವಡ

ಮಂಡೆಕ್ 2 ಕುರು ಅಕ್ಕಿ ಇಡುವ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚ ಪಾಲ್ ಫಲಹಾರ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಪೊಣ್ಣೆನ ತಾಂಡ ಬಲತೆ ಬರಿ ಆಕಿಯವ.

ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಿ ಮೂಡಿಯ, ಮುತ್ತೈದೆಯ ಮಾಡಂಡೂಂಡ್ ಎಣ್ಣುವ, ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯತನ ಪತ್ತೆ ಅವ್ವ ಅಲ್ಲತೆ ಬಾಕಿ ವಡಿಯ ಚತ್ತವು ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ. (ಪುಟ 130 ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ)

ಮಕ್ಕಡ ಕೈಕ್ ಪಣ ಕೊಡ್ಪ:

ಕೋಂಬರೆ ಕೂಡಿತ್ತಾನ ಪಿಂಞ ಪಿತ್ತಾಂಡ್ ಮೂಡಿ ಕ್ಕೊಂಡ ಮನೆಲುಳ್ಳ ತೊಟ್ಟ ಕುಂಞಿಯಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪಣ ಕೊಡ್ಪ.

ಮನೆ ಮುಟ್ಟುವದಾ:

ಪಂಡ್ ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಾಂಡ ಪಿತ್ತಾಂಡ್, 3 ದಿನತ್, 5 ದಿನತ್‌ರೊಳ್‌ಲಾ ಗೊತ್ತೆ ಮಾಡ್‌ನ ದಿನತಂದ್ ಪೊಣ್ಣೆರ ಕಡೆಕಾರ ಪುಟ್ಟ ಪೊರೆ ಆಯಿತ್ ಕ್ಕೊಂಡ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಉಂಡ್ ಕುಡ್‌ಚಿ ಮೂಡಿನ ತಾಮನೆಕ್ ಕಾಕಿಯ ಪೋಪ ಇಂಜತ್. ಅಂದೇ ಚಪ್ಪರ ಪಿರಿಯವಯಿಂಜತ್. ಮಂಗಲಕ್ಕೆಂಜತ್ 2/3 ದಿನತ್‌ರೊಳ್‌ಲಾ ಮೂಡಿ ತಾಂಡ ತಾಮನೆಕ್ ಪೋಂಡು. ಮೂಡಿನ ಕ್ಕೊಣ್ಣ ತಾಮನೆಕ್ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಪೋಂಡು. ಕ್ಕೊಂಡ ಮನೆರ ಪೊಮ್ಮೆಕ ಪೋಯಿತ್ ಬಯ್ಯಕ್ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಬರಂಡು. ಇಂದ್ ಪೋಪದ್ ಬಪ್ಪದ್ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತ್ರ. ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಿತ್ 6 ತಿಂಗಳ್‌ರೊಳ್‌ಲಾ ಕ್ಕೊಣ್ಣ ತಾಂಡ ಪೊಣ್ಣೆರ ತಾಮನೆಕ್ ಪೋಂಡು. ಪೋಪಕ ಅರಿವು ಅರಂಜ ದಂಡಾಳ್ ಕೂಡೆ ಇರಂಡು. ಪೊಣ್ಣೆರ ತಾಮನೆಲುಳ್ಳ ತೊಟ್ಟ ಕುಂಞಿಕ್ ಪಣ ಕಟ್ಟಂಡು. ಇಂದ್ ಕ್ಕೊಣ್ಣ ಮೂಡಿ ಮಾತ್ರ ಪೋಪದ್ ರೂಢಿಯಾಯಿತ್.

ಪೋಳಿಯ:

ಮೂಡಿ ತಾಮನೆಂಜಿ ಬಯ್ಯಕ್ ಬಪ್ಪಕ ಪೋಳಿಯ ದುಂಬ್‌ಚಿಟ್ಟಿಂಡ್ ಬಪ್ಪ. ಅದ್ ದುಂಬಾ ತರತಾರ ಪುಟ್ಟ ಇಪ್ಪ. ಇದ್‌ಂಗ್ ಪೋಳಿಯ ಪುಟ್ಟ ಎಣ್ಣುವ. ಅದ್‌ನ ಒಕ್ಕಕ್ಕಾರಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಅಯಿಚಿ ಕೊಡ್ಪ.

ಬೆಂದೂಟ ಅಥವಾ ಬೆಂದ್ ಆರಿವ:

ಸಾಧಾರಣವಾಯಿತ್ ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಿತ್ ಒರಾಂಡರೊಳ್‌ಲಾ ಆಪಕಾರ್ಯ. ಕ್ಕೊಣ್ಣ

ಮೂಡಿರ ಕಡೆಕಾರಳೋ, ಮೂಡಿ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರಳೋ, ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ಕಾಕಿಚಿಟ್ಟಂಡ್, ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಕೂಡಿ ಆಡುವದ್, ಊಟೋಪಚಾರ ಆಯಿತ್ ಎರಿವದ್ ಬೆಂದೂಟ. ಇಂದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ದಂಪತಿ ಮೂರ್ತತ್ತ್ರಂದ್ ನೀರೆಡಿತಿತಾನದು ಅಲ್ಲಿ ದಾರಿಪ್ಪ ಆಯಿನೇ ಬೆಂದು ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ಒರ್ ಊಟ ಕೊಡ್ಪದ್ ವಾಡಿಕೆಯಾಯಿತ್ ಇಲ್ಲಿ ಒರ್ ಊಟ ಆಪ. ಬೆಂದು ಪರಿಚಯ ಆಪಾಲೆ ಪರಿಚಯ ಮಾತ್ರ ದೂರತೇ ಇಪ್ಪ.

ಕೂಳ್‌ಬೆಪ್ಪ:

ಸೀಮಂತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪೆರುವಕ್ಕೆಪಾಂಗ್ ಮಿಂಞ:

ತೊವ್ವಡೆ ಪೆರಿಗೆ:

ಏಳ್ ತಿಂಗ ಕುಳಿಯುವೆಲ್ ಒರ್ ನಲ್ಲ ದಿನ ಗೊತ್ತ್‌ವಾಡಿತ್ ಕುಳಿಯುವೆಕರ್ತಿಕ್ ಮಂಗಳ ಕುಳಿಕುಳ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್, ಪುದಿಯ ಪೊಡಿಯ ಉಡ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್ ಮುಕ್ಕಾಲಿಲ್ ಅಳ್‌ಪ್‌ಚಿಡುವ. ಅಲ್ಲಿ 2 ತಟ್ಟೆಲ್ ತಳಿಯಕ್ ಬೊಳ್‌ಕ್ ಬೆಪ್ಪ. 5 ಮುತ್ತೈದೆಯ ಮುಳ್ಳು ಪಂದಿರ ಮುಳ್ಳಲ್ ಕುಳಿಯಮೆ ಕರ್ತಿರ ತಲಮಿರ ಬೈತಲೆ (ಮಂಡೆ ಊಕುವಕ ತಲಮಿನ ಮದ್ಯತ್ತಿಂಜ 2 ಭಾಗ ಮಾಡುವೋ) ಎಡ್‌ಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್‌ಲ್ ಮಂಡೆಕ್ 5 ಕುರಿ ಎಣ್ಣೆ ತೇಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮಂಡೆಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಡುವಂಜಿ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಮರ್‌ವಾದಿ ಆನ ಪಿಂಞ ಎರಿವ. ತೊವ್ವಡೆ ಪೆರಿಗೆಕ್ ತಾಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ತಾಮನೆಕ್ ಕಾಕಿಯ ಪೋಪಕ್ ಮೂಡಿರ ಕಡೆಕಾರ ಉಪ್ಪು ಕಡು ದಂಡ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಒಕ್ಕಕ್ಕಾರಕ್ ಊಟ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಕುಳಿಯಮೆಕರ್ತಿನ ಪೆರುವಕ್ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಪೋಪ. ಪಕ್ಕತ್ ಬೆಂದುವ ಕೂಪದಿ ಕೂಳ್ ಮಾಡಿತ್ ಕೊಂಡ ಪೋಪ.

ಈತ್ ಕರ್ಚಿ ಪೆತ್ತ ಪಿಂಞ ಪೆತ್ತವಡೆ ಆರೈಕೆ ಕರ್ಚಿನ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡ ಕಡೆಕಾರ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.

ಇಂದೇತ ಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ ತೊವ್ವಡೆ ಪೆರಿಗೆರ ಈ ತೊಪ್ಪುವ ಸರ್ವಕಾರ್ಯ, ಕರ್ಚಿ, ಮೂಡಿರ ಕಡೆಕಾರಕ್ ಮಾತ್ರ ಪೆರಿಗಂಜಿ, ನೀರೆಡ್‌ತಿತ್ ಕಾಕಿಯಪೋಯಿತ್ ಕ್ಕಣ್ಣಂಡಲ್ಲಿ ಬುಡುವಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಆಪ ಸರ್ವ ಕರ್ಚಿ ಮೂಡಿರ ಅಪ್ಪವ್ವಂಡ ಮೇಲೆ ಆಯಿತ್.

ಕೊಡವದ ಮಂಗಲ ಪದ್ಧತಿ:

ಆಯುಧ ಮಂಗಲ:ಪಂಡೇತ ಕಾಲತ್ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಂಜತ್. ಮಂಗಲತಾರ ಎಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತ್ ಎದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಯಿತ್ ಕ್ಕೊಂಗೆ ಮೂಡಿರ ಮನೆಕ್ ಮಂಗಲಾಡಿ ಪೋಪಕ್ಕಾಕತ ಪೋಚೇಂಗಿ, ಕ್ಕೊಂಗೆ ತಾಂಡ ಒಡಿಕತ್ತಿನ ಬೋಜಕಾರಂಡ ಕೈಲ್ ಮೂಡಿಕ ಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಳೆರಡಿಂಜಿ ಮೂಡಿ ಬಾಳೆರಡಿಕ್ ಬಪ್ಪಲ್ಲಿ ಕತ್ತನ ಆಪ ಸರ್ವಕಾರ್ಯ ಮಂಗಲಕ್ಕಾರಂಗ್ ಆಪೆನ್ನಕೆ, ಮಂಗಲಕಾರಂಡ ಒಡಿಕತ್ತಿಪಾಪ. ಮೂಡಿ ಮೂರ್ತತ್ತಿಂಜ ಕ್ಕೊಂಗೆ ಕೈಪುಡ್ಚಿತ್ ಏವೆನ್ನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಕತ್ತಿನೇ ಕ್ಕೊಂಗೆ ಕೈಂದ್ ಪುಡ್ಚಿತ್ ಏವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕತ್ತಿಯೋಡೆ ಕ್ಕೊಂಗೆ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ. ಇದ್ನ ಒಡಿಕತ್ತಿ ಮಂಗಲಾಂದ್ ಎಣ್ಣುವ. ಇಕ್ಕ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೆ. ಆಚೇಂಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತತ್ ಚೆನ್ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯಡಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಲೂ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡ್.

ಕೊಡವದಲ್ಲಿ ಕೊಡವಕ್ ಒಡಿಕತ್ತಿ ಎಣ್ಣುವದ್ ಎಚ್ಚಕ್ ಮಹತ್ವ, ಎಚ್ಚಕ್ ಪವಿತ್ರ ಎಣ್ಣುವದ್ ಇದ್ಲೆ ಗೊತ್ತಾಪ.

ಕೂಡಾವಳಿ:

ಕೂಡಾವಳಿ ಮಂಗಲ. ಪೊಣ್ಣ್ ಚತ್ತಂವ ತಾಂಡ ಚತ್ಪೋನ ಸ್ವಂತ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಣ್ಣಂಗಡ ಪೊಣ್ಣ್ನ ಮಂಗಲ ಕೈಚವದ್.

ವಡಿಯ ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಇಂಚೋರ್ ಒಕ್ಕಕಾರ ಮಂಗಲ ಕೈಚವದ್. ವಡಿಯ ಬುಟ್ಟಿ ಪೊಣ್ಣ್ನ ಇಂಚೊಬ್ಬ ಮಂಗಲಾಪದ್ ಕೂಡಾವಳಿಕೆ ಬಪ್ಪ. ಕ್ಕೊಂಗೆ ತಾಂಡ ಪೊಣ್ಣ್ ಚತ್ತನ್ನಕೆ ಎಚ್ಚಕ್ಕುರಿಯಾಚೇಂಗೂ, ಮಂಗಲ ಕೈಚವಲು.

ಇಕ್ಕ ಚತ್ತ ಅಣ್ಣಂಡ ಪೊಣ್ಣ್ನರ ತಮ್ಮಣ್ಣ್ ಕೈಪದ್ ಪೂರ್ತಿ ನಿಂದಿತ್. ನಂಗಕ್ ಅರಿವಿಕೆ ಬಂದನ್ನೆಕೆ ಅಣ್ಣಂಡ ಪೊಣ್ಣ್ ಅಪ್ಪಂಗ್ ಸಮಾನ. ಅಣ್ಣ ಅಪ್ಪಂಗ್ ಸಮಾನ ಎಣ್ಣುವದ್ ರೂಢಿಯಾಯಿತ್. ವಡಿಯ ಚತ್ತವ ಒರ್ ಕುಳತ್ತಿಂಜಿ ಇಂಚೋರ್ ಕುಳಕಾರನ ಮಂಗಲ ಕೈಯ್ಯುವೇಂಗಿ, ಸುರೂತ ಕುಳತ್ತಿಂಜಿ "ಕಲ್ ಪರ" ಕೈಕಂಡು. ಅಂದ ಪಿಂಚ್ ಅವ ಈ ಮನೆಕ್ ಬೆಂದ್ಕತಿ. ಸಮ್ಮಂಧ ಇಲ್ಲೆ. ಕಲ್ ಪರ ಕೈಪಕ್ ಪೊಣ್ಣ್ ತಾನ್ ಎಂತಲ್ಲ ಎಡ್ತ ಬಂದಿತ್ತಿಂಜತೋ ಅದೆಲ್ಲಾ ವಾಪಾಸ್ ತಾಮನೆಕ್ ಎಡ್ತ ಪೋಯಿರುವ. ಈ ತಾಮನೆ ಹಕ್ಕಕ್ಕಾಯಿತ್ ತಾಂಡ ಆದ್ಯ ಮಂಗಲಂದ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ ಒರ್ ಕಲ್ ಅವಡಲ್ಲಿಪ್ಪದ್ ದಂಡನೆ ತರತಾರ ಇಂತ ಮಂಗಲಕ್ "ಕಲ್ಲುಂಬಲಿ" ಶಾಸ್ತ್ರ

ಎಣ್ಣುವ. ವಡಿಯ ಚಿತ್ತವ ಮರ್ ಮಂಗಲಕ್ ತಾಮನೆಕ್ ಪೋಂಡುವೇಂಗಿ ಕಲ್ಲ-ಮರ-ಕೈಪದ್, ಸಮ್ಮಂಧ ಅಡಕುವದ್ ಆಯಿತೇ ಅಂಡು. ಕಲ್ಲಮರಕೈಪ, ಕಲ್ಲಪರಕೈಪ, ಕಲ್ಲಂಬಳಿ ಕೈಪ ಇದೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಆಚೇಂಗೂ ನೇರಾನ ಪೆದ "ಕಲ್ಲ-ಮರ-ಕೈಪ". ಕಲ್ಲ-ಮರ-ಕೈಪಕ್ ಪೋಣ್ಣೆರ ಬಾಕೆಮನೆಕಾರಕೂ, ತಾಮನೆಕಾರಕೂ ಒಪ್ಪಂದ ಇರಂಡು.

ಕುತ್ತಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್ (ಒಕ್ಕಪರಜೆ), ಪಚ್ಚಡಕ್ ನಡಪದ್ (ಮಕ್ಕಪರಜೆ), ಬೆಂದುಪರಜೆ, ಕುಟ್ಟಪರಜೆ, ಮೈಕಣ, ಕೊಲೆ ಅಡಂಗ ಸಮ್ಮಂಧ (ವಡಿಯ ಪೋಣ್ಣೆ ಸರಿಬೂವತೆ ಬೋರೆ ಆಚೇಂಗಿ (ಡೈವೋರ್ಸ್) ಮೂಂದ್ ವಯಸ್ಸೆರೊಳ್ ಇಪ್ಪ ಮಕ್ಕ ಮೂಂದ್ ವಯಸ್ಸೆತ್ತನೆ ಅವ್ವಂಡ ಕೂಡೆ ಇರಲು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪಂಗ್ ಸಮ್ಮಂದಪಟ್ಟದ್. ರಾಜಿರ ಮೂಲಕ ಇಂದ್ ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರಾಪದೂ ಉಂಡ್. ನಂಗಕ್ ಬುದ್ಧಿ, ಅರಿವಿಕೆ ಬಂದನ್ನೆಕೆ ಸುಮಾರ್ ಪದ್ಧತಿ ಬುಟ್ಟಾಪೋಯಂಡ್ ಉಂಡ್.

ಕೆಮಿಕುತ್ರಿ ಮಂಗಲ:

ಕೊಡವ ಕೆಮಿಕುತ್ರಿತ್ "ಪತ್ತೊಂಟ", "ಕಡಕ್" ಇಟ್ಟಿವಿಂಜತ್. ಆದ್ ತಮ್ಮಾಂವ ಕುತ್ತಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ ಕುತ್ತವ, ಹಿಂಚಿ ಚೆರಿಯ ಮೂರ್ತ, ಊಟೋಪಚಾರ. ಒರ್ ಸಮಯ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತತೇ ಪೋಚೇಂಗಿ ಚಾವು ಪೂಪಾಂಗಿಂಚಿ ಮಿಂಚಿ ಮುಳ್ಳೆಲ್ ಕೆಮಿ ಕುತ್ತವ.

ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗಲ:

ಬಾಳೆಕ್ ಮಂಗಲ ಎಣ್ಣೆಕ ಬಾಳೆಕೆತ್ತನೆ ಮಂಗಲಾಂದಾಪ. ಪೋಣ್ಣೆ ಚಿತ್ತಿತ್ ಮರುಮಂಗಲ ಕೈಪಕ ಪೋಣ್ಣೆ ಬೆರಿಯ ಚಾವಾಕಾಗಾಂದ್ ಮಂಗಲ ಪೊರಡುವಾಂಗಿಂಚಿ ಮಿಂಚಿ ಬಾಳೆಕೆತ್ತನೆ ಮಂಗಲಾಡಿ ಪೋಯಿತ್ ವಾಪಾಸ್ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಪೋಣ್ಣೆರ ಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ಇದೋರ್ ನಂಬಿಕೆರ ಮೇಲೆ ಕಯಿಪ ಮಂಗಲ. ಇಕ್ಕ, ಕೆಮಿ ಕುತ್ತಿಮಂಗಲ ಕೈಪವೂ ಇಲ್ಲೆ. ಮೂಡಿ ಮಕ್ಕಕ್ ತಟ್ಟಿನ್ನುಂಡ್ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಕುತ್ತ ಚಿಟ್ಟಪ.

ಪೈತಾಂಡೆ-ಕಳಪ:

ಪಂಡ್ ಮಂಗಲತ್ ಪೋಣ್ಣೆಕ್ ಪತ್ತ ಪೆರವ್ವಾಂದ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ ಇಂಜತ್. ಒರ್ ಪೋಣ್ಣೆ 10 ಮಕ್ಕಳ ಪೆತ್ತಿತ್ ಆ ಪತ್ತ ಮಕ್ಕಳೂ, ತಾಂಡ ವಡಿಯನೂ ಚಾವತ್ತಿಂಜಿತ್, 10ನೇ ಕುಂಚಿರ ಪೆತ್ತಿತ್ 61ನೇ ದಿವಸತ್, ಪೆತ್ತವಕ್ ಕನ್ನಿ ಮೂಡಿಕ್

ಮಂಗಲ ಕುಳಿ ಕುಳಿಪಿಚಿಟ್ಟನ್ನೆಕೆ ಕುಳಿಪಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಮುಹೂರ್ತ ಕೈಪ ಇಂಜತ್. ಇಂದೇತ ಕಾಲತ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಸ್ವಪ್ನ ಅಚ್ಚಿಕೆ.

ಕೇಟಾಮ:

ಪೂರ್ವತ್ ಅಂದಾಜಿ 100 ಕಾಲಕ್ ಬೈಯ್ಯ ಮಂಗಲಕ್ ಪೋಪವು, ಸ್ವಂತಕಾರ, ಬೆಂದುಚಂಜಾದಿಯ ಆ ಮಂಗಲಕ್ ಬೊಂಡಿಯ ಅಡಿಗಿ ಸಾಮಾನ್ ಎಡ್ತಂಡ್ ಕೊಂಬುಕೊಟ್ಟಾಯಿತ್ ಮಂಗಲ ಮನೆಕ್ ಎಡ್ತ ಪೋಪ ಇಂಜತ್. ಇನ್ನನೆ ಪೋಪಾಂಗ್ ಕೇಟಾಮ ಎಣ್ಣುವ. ಕೇಟಾಮ ಪೋಪಕ ಉಪ್ಪು, ಪಿಂಞ ಕಡು ಎಡ್ತ ಪೋಪಕ್ಕಾಗ. ಕೇಟಾಮ ಎಡ್ತ ಪೋಪಯಿಂಗಕ್ ಬಾಳೆಬಿರಾದ್ ಕೊಡ್ಪಯಿಂಜತ್. ಮರ್ಯಾದೆಲ್ ಅಯಿಪಯಿಂಜತ್. ಒರ್ ಮಂಗಲ ಕೈಪವಂಗ್ ಅಚ್ಚಿಕ್ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನಲ್ಲ ಗುಣ ಅಂದ್ ಕೊಡವಕ್ಕಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ಕೇಟಾಮೆನ ಕಾಂಬವು ಕೇಪವು ಇಲ್ಲೆ.

ನರಿಮಂಗಲ:

ಬೋಟೆಲ್ ಒಬ್ಬ ಪಟ್ಟೆ ನರಿನ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಕೊಂದಕ ಅದೋರ್ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಎಣ್ಣುವಂಜಿ ನರಿಮಂಗಲ ಕೈಪ ಇಂಜತ್. ಅದ್ ಇನ್ನನೆ ಆ ನರಿನ ಊರ್ ಅಂಬಲಕ್ (ಪಡೆಮಾಡಿ) ಪೊರತ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಊರ್ಕಾರಳೆಲ್ಲ ಕಾಕಿಕೂಟಿ ಅದ್ನ ಜೀವತಿಪ್ಪನ್ನನೆ ಕಟ್ಟಿತ್ ತೂಕುವ. ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಂವ ಮೂಡ್ ಕ್ಷಾರ ಮಾಡಿತ್ ಮಂಗಲ ಕುಳಿ ಕುಳಿಚಿತ್, ಕುಪ್ಪಚೇಲೆ ಪೀಚೆಕತ್ತಿ, ಮಂಡೆತುಣಿ ತೋಕಾಯಿತ್ ಬಪ್ಪಂಜಿ ನರಿರ ಕೂಡೆ ಮಂಗಲಕ್ಕಳಪನ್ನಕೆ ಮೂರ್ತಕ್ಕಳಪ. ಮಂಗಲತನ್ನೆಕೆ ಮುತ್ರೆದೆಯಳೂ, ಬಾಕಿ ಜನಗಳೂ ಪಣಕ್ಟ್ಟುವ. ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಂವನ ಮುಕ್ಕಾಲಿಲಂ ಅಳೆಪ್ಪಚಿಟ್ಟಿತ್, ಆ ಬರಿ ಈ ಬರಿ ತಳಿಯಕ್ ಬೊಳಿಕಿಪ್ಪ. ತೋಕ್ ಕೊಂಡ ವಸ್ತ್ರತ್ ಒಪ ಕಟ್ಟುವ. ತೋಕ್ರ ಮೂಡ್ನ ಮಿಂಞ ಬರಿಕ್ ಪುಡ್ಚೆವಂಡು. ಪಂಡ್ ಪೊಣ್ಣಾಳೂ ನರಿನ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಅಯಿಂಗಕೂ ಮಂಗಲ ಇಂಜತ್. ಮಂಗಲ ಕೈಯ್ಯತಂವ ನರಿ ಕೊಂದಕ ಅಂದ್ಂಜಿ ಅವ ಮೂಡ್ ಕ್ಷಾರ ಮಾಡಿಯವಲು. ಇದ್ಲೆಲ್ ಎಂತ ಗೊತ್ತಾಪ ಎಣ್ಣಕ ಕ್ಕಣ್ಣ ಮಕ್ಕಡ ಆದ್ಯ ಕ್ಷಾರ ಅಂದೇತ ಕಾಲತ್ ಮಂಗಲಂದ್. ಒಂದೇ ಚಿರಿಯ ಬಯತ್ಲೆ ಮಂಗಲ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಅಕ್ಕಾಕಣೆ ಕ್ಷಾರ ಇಲ್ಲೆ. 12 ಪಟ್ಟೆ ನರಿನ ಕೊಂದಂವ ನಲ್ಲ ಮೀಸೆ ಬುಡುವ ಇಂಜತ್. ಅವನ ಒರ್ ಬಂಬ ಎಣ್ಣುವಯಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ಎದ್ ತರತ್ ಬೋಟೆ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೆ. ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪೇಂಗಿ ತೆಂಗಕ್ ಮಾತ್ರ !

ಅಂದೇತ ಕಾಲತ್ ಬೋಟೆಕ್ ಒರ್ ಕಟ್ಟಪಾಡಿಂಜತ್. ಇಷ್ಟು ಬಂದನ್ನೆಕೆ ಬೋಟೆ

ಇಂಜಿಲೆ. ಕಾಲಕ್ ಒಂದ್ ದಂಡ್ ಬೋಟೆ, ಮಂಗಲ ಸಮಯತ್ ಬೋಟೆ ಇನ್ನನೆ ಅದಾಲೂ ಬೋಳಂದ ಪ್ರಾಣಿಯಳ ಮಾತ್ರ ಬೋಟೆ. ಜನ ಕಮ್ಮಿ ಇಂಜತ್. ಪ್ರಾಣಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇಂಜತ್. ಕಾಡ್ ದುಂಬಾ ಇಂಜತ್.

ಚಾವು ಪದ್ಧತಿ

ಪರಕೆ, ಪಂಡ್ ಇಕ್ಕತನ್ನೆಕೆ ಡಾಕ್ಟರ್, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಇಂಜಿಲೆ. ಮದ್ದ್ ಗೊತ್ತೆಳ್ಳವು ಮದ್ದ್‌ಕಾರ. ಗಿಡ, ಮೂಲ, ಚಪ್ಪಲೆ (ತೊಪ್ಪು)ಬೇರ್, ಅಟ್ಟೆರ ರಸ ಇನ್ನತದ್ ಮದ್ದ್. ಮದ್ದ್‌ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ ಪಠ್ಯ, ಎಲ್ಲಾ ಕಠಿಣ. ಇಚ್ಚಕಾಚೇಂಗೂ ದೇವಡ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರ. ಕಾಯಿಲೆಕಾರಂಗ್ ಮದ್ದ್ ಕೊಡ್‌ತಿತೂ, ಪಠ್ಯ ಇಂಜಿತೂ ವಾಸಿಯಾಕತಿಪ್ಪಕ ಉಳ್ಳ ದೇವಳೆಲ್ಲಾ ಪರಕೆ ಕಟ್ಟುವಯಿಂಜತ್. ಪರಕೆ ಮಾಡ್‌ನದ್ ಮರಂದ್ ಪೋತನ್ನೆಕೆ ಏದೇಂಗೋರ್ ಮಾಲಾನ ಕಟ್ಟಿತ್ ಎಕ್ಕಾಲೂ ಕಾಂಬನ್ನೆಕೆ ತೂಕಿರುವುದ್ ವಾಡಿಕೆ. ಕಾಯಿಲಕಾರ ಚತ್ತ್ ಪೋಚೇಂಗಿ ಅಥವಾ ಚಾವಕ್ ಕಷ್ಟ ಪಡುವಕಾಪಕ ಆ ಪರಕೆನ ಉತ್ತಿತ್ ಕೈಲೆಡ್‌ತಂಡ್ ಕೈರ ಕೊಡಿಕೆ ತಿತ್ತ್ ಕೊಳ್ಳಿಕಾಟಿಯಂಡ್, ನೀರ್ ಯಾಕಿತ್ ಮಾಲಾನ ಕತ್ತಿತ್ ಇಟ್ಟುವದ್ ರೂಡಿ. ಅಂಥ ಪರಕೆನ ಎತ್ತಿಚಿಡಂಡು. ಇನ್ನನೆ ಎಲ್ಲಾಂಗೂ ಪರಕೆ ಮಾಡುವಯಿಂಜತ್. ಅದಾನ ತೀಪೆಯಿಂಜತ್. ಇಂದೇತ ಕಾಲತ್ ಇದ್ ಇಂಞೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಂಡ್.

ಬಾಡೆಕೆಡ್‌ಪ್

ಬುದ್ದಂಡಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಪೋಪಕಾಗಾಂದ್ ಕೊಡವಡ ವಾಡಿಕೆ. ಬುದ್ದಂಡಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆಕ ಕಟ್ಟರ್ ಕೊಡಿಲಾಡ್, ಅಡಿಲಾಡ್ ಎಕ್ಕಾಲು ಬುದ್ದವ ಜಾಗ. ಪ್ರಾಣ ಪೋಪಾಂದ್ ಗೊತ್ತಾನದು ಕೋಂಬರಂಜಿ ಬಾಡೆಕಡ್‌ಪ. ಬಾಡೆಲ್ ನೆಲಕ್ ಒಂಟಿ ಪಲಂಬುನ ತೆಕ್ಕ (South) ಬಡಕಾ (North)ಯಿತ್ ಬಿರಿಪಂಜಿ ತಳ್ಳನೆ ಮೆತ್ತೆ ಬೆಪ್ಪದೂ ಆಕು. ಆಂಡ ಮೇಲೆ ತೆಕ್ಕಕ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಕಾಲ್ ಬರಿ ಬಡಕಕ್ಕಿರಂಡು. ಮೂಡ್ ಬಡಕ್ ನೋಟುವನ್ನೆಕ್ಕಿರಂಡು. ಅನ್ನನೆ ಬುದ್ದವ ಕಾಕಿತ್ ಒರಂ ತೆಂಗೆ, ಕತ್ತಿ, ತೀರ್ಥ ಪೊನ್ನಾರ ಚೂರ್ ಅಥವಾ ಪವನ್ ಕೈಕ್ ಕಟ್ಟುವನ್ನೆಕೆ ಬೆಚ್ಚವಂಡು ಬಲತೆ ಕೆಮಿರ ಪಕ್ಕ. ಶಿವ ಶಿವಾ ನಾರಾಯಣ ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಂಡು.

ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡ್‌ಪದ್:-

ಬೇವ ಪೋಪಾಂದ್ ಗೊತ್ತಾನನ್ನೆಕೆ ಕೂಡೆ ತೆಂಗೆ ಒಡ್‌ತಿತ್ ಆಂಡ ನೀರ್‌ನ

ಬಾಯಿಕ್ ಬೂಕಂಡು. ಕಾವೇರಿ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥ ಕೊಡಪ. ತೆಂಗೇ ನೀರ್‌ನ ಒರ್ ಕಚ್ಚಿತಳಿಯಕ್ ಬೂಕಿಯಂಡ್ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲ, ತೊಳಸಿನ ಕೂಟತ್ ಅದಲ್ ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡಪ. ಪೆರ್ತ್ ಪಕ್ಕತ್‌ರ ಸಮ್ಮಂಧಿಯ ಚಾವುರ ಬಾಯಿಕ್ ಪೊನ್ನ ಚೊರ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ನೀರ್ ಕೊಡಪ. ಇದಾನದೂ ಬಾಡಲ್ ಬೊಳ್‌ಚ ಕತ್ತಿಚಿಟ್ಟಿತ್. ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡಪಕ್ ಒಡತ ತೆಂಗೇ ಚೊರ್‌ಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೂಕಿತ್ ತಿರಿಕತ್ತಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಮೂಡ್‌ರ ಪಕ್ಕ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. ಚತ್ತಂವ / ಚತ್ತವ ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಿತುಂಡೇಂಗಿ ಅಥವಾ ಮಂಗಲ ಕೈಯ್ಯತೆ ವಯಸ್ಸಕ್ ಬಂದವು ಆನಕ ಪೊರಮೆ ಚೋಡ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ. ಅಕ್ಕ ಅಲ್ಲಿ ಚಾವಾಚೀಂದ್ ಗೊತ್ತಾಯಿತ್ ಜನಕ್ ಅರಿವಕೆ ಆಪ. ಬಾಯಿಂಜ ಬಾಯಿಕ್ ಸುದ್ದಿ ಪೋಪ. ಆಳಯಿಚಿತೋ, ಪೋನಾರ ಮೂಲಕವೂ ಸುದ್ದಿ ಪೋಪ. ಸುದ್ದಿ ಕೇಟಪಿಂಞ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್‌ಬಾರ್‌ನ ನಿಪ್ಪಚಿಟ್ಟಿತ್, ಭೂಮಿ ಉಪ್ಪ ಕಳಪಾನೋ ನಿಪ್ಪಚಿಟ್ಟಿತ್ ಚಾವುಕ್ ಪೋಂಡು. ಅದ್‌ಂಗೇ ಎಣ್ಣವ "ಪೊಟ್ಟಾನ್ ಬೊಡಿಕೂ, ಕೊಟ್ಟಾನ್ ಪರಕೂ, ಚಾವುಕ್ - ಪೋಂಡು". ಚಾವು ಸುದ್ದಿ ಅರಿಚಿಡುವಾಗ್ 'ಮನಿಯ' ಎಣ್ಣವ. ಕೆಲವು ಜಾಗತ್ ಕೋತರಿ ಕತ್ತಚಿಟ್ಟಿತ್ "ಆಯಿರ ತಿರಿಕಂಡಿರಾ"ಂದ್ ಚಾವುರ ಮೂಡ್‌ರ ಸುತ್ತ 3 ಕುರಿ ತಿರ್‌ಕುವ. ಚತ್ತ ಮನಕ್ ಚಾವು ಪರೆ, ಮೇದ, ಕೊಂಬು, ಕೊಟ್ಟಿ ಇರಂಡು.

ತೇಕಕ್ ಕೂಟುವ

ಚತ್ತ ದಿನ ಧಪನ ಮಾಡತೆ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಮಾಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಅಂದ್ ಚಾವುನ ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಡುಲೆ. ಚತ್ತ ಜಾಗತ್‌ಲ್ ಧಪನ ಮಾಡತೆ ಬೋರೆ ಜಾಗತ್‌ಲ್ ಮಾಡುವೇಂಗಿ ದಫನ ಮಾಡುವ ಜಾಗತ್, ಚಾವು ಕೂಟುವ ಜಾಗತ್ ಚಾವುನ ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಡತೆ, ಮರ್‌ಚಿ ಬಿರ್‌ಚ ಪಲಂಬಲ್ ಆಂಡ ಮೀದ ಚಾವುನ ತೆಕ್ಕೆಕ್ ಮಂಡೆ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಬುದ್ದವಕಾಕಿತ್, ಚಾವುರ ಮೂಡ್‌ನ ಕಚ್ಚಿತಳಿಯತ್ ಮುಚ್ಚಂಡು. ಕಚ್ಚಿತಳಿಯ ಮೂಕ್‌ಕ್ ಪಡತೆನ್ನೆಕೆ ಚೆರಿಯ ತೆಕ್ಕೆ ಮಾಡಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ತಳಿಯ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಚಾವುನ ಕಾಣತೆನ್ನೆಕೆ ಬೊಳ್‌ತ ಬಟ್ಟೆ ಮುಚ್ಚಂಡು. ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಕಚ್ಚಿತಳಿಯ, ಪಚ್ಚಿಡತನ ಎಡ್‌ತಾರುಂಡು. ಬೈಟೂಡಿ ಚಾವು ಪಾಟ್ ಪಾಡುವದೂ ಉಂಡ್. ಚಾವುರ ಮೂಡ್ ಪಾಕಾತೆನ್ನೆಕೆ ಕಚ್ಚಿ ತಳಿಯ ಮುಚ್ಚುವ.

ಚಾವು ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಡುವ

ಚಾವುನ ಬಾಡೆಂಜಿ ಕೈ ಕೈ ಪುಡಿಚಿತ್ ನೇತಿಯಂಡ್ ಪಟ್ಟಿಕ್ಕಾಡ್‌ತ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಪಾರ್ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಅದ್‌ನ ಮರೆಮಾಡಿತ್ ಚಾಯೋಡೆ ಕುಳ್‌ಪಾಚಿಡಂಡು.

ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಂವನಾನಕ ಅವಂಡ ಪೆರಿಯ ಮೋಂವ ಮೂಡ್ ಕ್ಕೊರ ಮಾಡಂಡು. ಕುಳಪಿಚಿಡುವಾಂಗಿಂಞ ಮಿಂಞ ಚಾವುಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಮಂಜ ತೇಕಂಡು. ಪೊಣ್ಣಾ ಉಂಡೇಂಗಿ ಅವ 3 ಚೊಂಬ್ ನೀರ್ ಬೂಕಂಡು. ಅವಳೇ ಕುಳಪ್ಪಚಿಡಲು. ಕುಳಪಿಚಿಟ್ಟಿತಾನದು ಚೊಂಬು ಗಂಜಿನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಾಂಚಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು.

ಚಾವುನ ಪೊರಡ್ ಚಿಡುವ (ಚಾವು ಶೃಂಗಾರ)

ಕುಳಪಿಚಿಟ್ಟಿತಾನ ಪಿಂಞ ಮೇಲ್ಲ್ ನೀರ್ನ ಚಾಯೊಡೆ ತೀಟಿತ್ ಬಟ್ಟೆ ಇಡಂಡು. ಆಣಾಳಾಚೇಂಗಿ ಕುಪ್ಪ ಚೇಲೆ, ಪೀಚೆಕತ್ತಿ, ಮಂಡೆತುಣೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬೊಳಾತ ಕುಪ್ಪ ಮಾತ್ರ. ಚಾವುನ ಚುಡುವಾದಾಚೇಂಗಿ ಕುಪ್ಪ ಮರ್ಚಿತಿ ಇಡಂಡು. ಕುಂಡ್ಕೊಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಕುಪ್ಪತ್ನ ಬಲತೆ ಬರಿಕ್ ಕೂಟಂಡು. ಚಾವುಕ್ ಉಡುಪು ಇಟ್ಟಿ ಪಿಂಞ ನೆತ್ತಿಕ್ ಕುರಿ, ನೆತ್ತಿರ ನಡುಲ್ ಒರ್ ಪೊನ್ನಾರ ನಾಣ್ಯ (ತೊಂಬಕೆರ ಕರಲ್ ಅಂಟಾಚಿಡಂಡು) ಕೈಕ್ ಕನ್ನಡಿ, ಕುರಿ ಉಂಡೆ. ಕೈ ಎದರ ಕೊಡಿಲ್ ಬೆಚ್ಚೆನ್ನೆಕ್ಕಿರಂಡು. ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. ತೊರಂದಿತುಂಡೇಂಗಿ ಬಾಳೆಗಿಡ ರಸತ್ ಮುಚ್ಚಿಡು. ಬಾಯಿಕ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆನ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿತ್, ಚೊಂದ ಬಟ್ಟೆನ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಬಾಯಿತೊರಂದ್ ಪೋತೆನ್ನೆಕೆ ಬಟ್ಟೆ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಮಂಡಕ್ ಕಟ್ಟಂಡು. ಬಟ್ಟೆ ಇಡುವಕ ಪೊಣ್ಣಾಳಾಚೇಂಗಿ ಪೊಣ್ಣಾಳಡ ಉಡುಪು ಅಯಿನ ಚುಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಕಳಕುಪ್ಪಿಯ (ರವಕೆ)ತ್ನ ಕುಪ್ಪಿಯತ್ನನೆನ್ನೆಕೆ ಮರಚಿತ್ ಚಿಡಂಡು.

ಚಾವು ಕೂಟುವ

ಕುಳಪ್ಪಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟಿತಾನ ಪಿಂಞ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡಲ್, ಮುಂದ್ ಮನೆಯಾಚೇಂಗಿ ಐಮರತ್, ಒತ್ತೆಪೊರೆಯಾಚೇಂಗಿ ಕಟ್ಟಾರ ಕೊಡಿಲೂ ಒರ್ ಪಲಂಬುನ ಮರ್ಚಿತಿಟ್ಟಿತ್ ಕೇಕ್ ದಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಬಡಕ್ ದಿಕ್ಕೊಕ್ (ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ) ಚಾವುನ ಬುದ್ದವಕಾಕಂಡು. ಆಣಾಳಾರ ಕಾಲಾನ ಮಡಕಿತ್ ಅಳಪ್ಪಚಿಡುವ. ಪೊಣ್ಣಾಳಾಚೇಂಗಿ ಬುದ್ದವಕಾಕುವ. ಅಡಿಂಜ ಬೊಳಾತ ಸೈನ್ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಕಾಲ್ ಮಂಡೆ ಕಾಣತೆನ್ನೆಕೆ ಮುಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. ಚಾವುನ ಚೆನ್ನೆ ಅಳತೆನ್ನೆಕೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಸುತ್ತು ಮುತ್ತ ತಲಮೆತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅನಂಗತೆನ್ನೆಕೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಚಾವು ಬೆಚ್ಚಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಿತ್ತಿರಂಡು.

ಮನೆಲಲ್ಲತೆ ಬೊರ ಎಲ್ಲಿಯೇಂಗಿ ಚತ್ತಕ ಚಾವುನ ಐನ್ಮನೆ ಬಾಡಲ್ ಬೆಪ್ಪೆನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. ಆಚೇಂಗಿ ತಾಂಡ ಜನ (ತಾಂಡ ಚಾತಿಕಾರ) ಕೂಡ ಇಂಜಿತ್ ಅಂಟು ರೋಗಿ ಅಲ್ಲತೆ ಕಾಯಿಲತ್ ಚಿತ್ತಿತ್ ಬೋರೆ ಚಾತಿಯ ಚಾವುನ ಮುಟ್ಟತ ಪೋಚೇಂಗಿ

ಚಾವುನ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರಡಿಲ್ ಕೂಟಲು (ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ ಪುಟ 175) ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಪೆತ್ತಿತ್ ಚತ್ತ್ ಪೋನಕ, ಕುಂಞಿ ಬದ್ಕಿತುಂಡೇಂಗಿ, ಏದ್ ಮನೆಲ್ ಚಾವು ಕೂಟಿತ್ ಆ ಮನೆಕ್ ಕುಂಞಿನ ಎಡ್ತಂಡ್ ಪೋಂಡು.

ಒರ್ ಮನೆಲ್ ಚಿತ್ತಿತ್ ಇಂಞೋರ್ ಮನೆಲ್ ಚಾವು ಕೂಟುವದಾಚೇಂಗಿ ಚತ್ತ ಮನೆಲ್ ಚಾವುನ ಕುಳ್ಪೊಚಿಡುವಕ್ಕಾಗ.

ಚಾವು ಕೂಟನ ಜಾಗತ್, ಬಂದ, ಸಾಂಬಾಣಿ, ಊದ್ಬತ್ತಿ, ಚಾಂದ್ಪುಡಿ, ಚಾಂದ್ನ ಚೂಕೆ ಇಂತಾತ್ ಪೋಗೆ ಇಟ್ಟುಂಡಿರಂಡು. ಬಾಡೆಲ್ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅದಲ್ ಚರಟೆಲ್ ಪೈ ನೈ ಇಟ್ಟಿತ್ ತಿತ್ತಕ್ಕತ್ತಿಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. (ಪಂಡೇತವು ಚಾವು ಚಂಗೀರ ಎಣ್ಣೆತ್, ಮದ್ಕೇಂದೆಣ್ಣೆತ್ ಪೈ ನೈನ ಚಂಗೀರ ಬೆಪ್ಪೆಯಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ಅದೆಲ್ಲಾ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿತ್). ಚಾವುನ ತೂಟಂಗಲಕ್ ಕೊಂಡ ಪೋಪಕ ಈ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಚತನ (ತೆಂಗಿ ಚರಟೆರ) ಕೊಂಡ ಪೋಯಿತ್ ತಿತ್ತ್ಕೋ, ಕುಂಡ್ಕೋ ಇಂಡು. ಕಚ್ಚಿ ತಟ್ಟಿನ ಬಯ್ಯಕ್ ಎಡ್ತಬರಂಡು.

ಚಾವುರ ಮೀದ ವಲಂಜಿ ಅಳಕತೆನ್ನೆಕೆ ಬೈನೆ ಮರತರ ತೊಪ್ಪಲ್ ವಲಂಜಿ ಆಟಂಡು.

ಚಾವುರ ಪಕ್ಕ ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಮಾತ್ರ ಅಳಕಂಡು. ಆಣಾಳ್ ಅಳಪನ್ನೆಕೆ ಇಲ್ಲೆ. ಮಂಡೆ ಊಕಿತ್ ಜಡೆ ಇಡುವನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. ಬರೀ ಬಿರ್ಚಿಲ್ ಮಂಡೆ.

ಚಾವು ಮನೆಕ್ ಬಂದೈನ 'ಬಂದಿರಾ'ಂದ್ ಕೇಪದಾಡ್, ಕಾಲ್ಪುಡಿಪದಾಡ್, ಕಾಲ್ ಕತ್ತುವಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡ್ಪದಾಡ್, ಪಲಂಬು ಬಿರಿಚಿತ್ ಅಳ್ಪೊಚಿಡುವದಾಡ್ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ.

ನೀರ್ಕ್ಕಿಳವದಾ:

ಚಾವು ಕೂಟತಾನದು ಚತ್ತವಂಡ ಪೊಣ್ಣಾಡ್, ಚತ್ತವಂಡ ವಡಿಯನಾಡ್, ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಆಡ್, ಚತ್ತಯುಂಗಳ್ಕಿಂಜಿ ಎಳಿಯವು ನೀರ್ಕ್ಕಿಳವಂಡು. ಅಂದ್ (1902) ನೀರ್ಕ್ಕಿಳವವು ಚರಟೆನ ಬೊಳಚಾಯಿತ್ ಮಾಡಿತ್, ತಿರಿಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕತ್ತ್ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಓಣಿಕ್ ಕೊಂಡ ಪೋಯಿತ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕಟ್ಟೆರೋ ಅಜ್ಜಯ್ಯ (ಅಯಿಂಗಕ್ ಸಮ್ಮಂಡ ಪಟ್ಟಿನ್ನೆಕೆ ಅಜ್ಜಯ್ಯಂಡ ಜಾಗತ್ ಬೆಂದೂರ್ತ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಎಣ್ಣುಂಡು (ಬಾವ, ಮಾವ, ಇನ್ನನೆ). ಅನ್ನನೇ ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ಬಂದಿತ್ (ಚರಟೆರ ಬೊಳಚ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬುಟ್ಟರಂಡು)

ಚಾವುಕ್ 3 ಕುರಿ ಕೈಕೊಡ್‌ಪಂಜಿ (ಮೇಲಗೈಲ್) 3 ಕುರಿ ಕಾಲಾ ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ದೂರತಳ್‌ತವಂಡು. ದಾರ್‌ದಾರ್ ನೀರ್‌ಕ್ಕಿಳಿಂಜಿಬಪ್ಪ ಅಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಪರೆ, ಕೊಂಬು, ಜೋಡ್ ಬೊಡಿ ಇರಂಡು. ಇಂದ್ ಇದ್ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂದ್ ಎಣ್ಣೆತ್ ಪಟ್ಟಿಂಜೇ ಬಪ್ಪ. ಪಂಡ್ ನೀರ್‌ಕ್ಕಿಳಿವವು ಬಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟಂಡ್ ಕುಳಚಿತ್ ಬಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ತ ಪಿಂಞ ಬಟ್ಟೆ ಮಾತುವಯಿಂಜತ್. ಇದಂಗ್ ಸಚೇಲಕುಳಿ (ಸಚೇಲಸ್ನಾನ) ಎಣ್ಣುವ ಉಡ್‌ಪ್ ಸಮೇತ ಕುಳಿಪ ಚಾವುಲ್ ಮಾತ್ರ, ಅಥವಾ ಪಿಂಡ ಇಡುವಕ. ಇಂದ್ ಸಚೇಲಕುಳಿ ಮರಂದೇ ಪೋಯಿತ್.

ಕಲ್ಲಟ್ಟಿ:

ಪಂಡ್ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಚಾವುಕ್ ಪೋಪಕ ಕೊಂಬ್, ಕೊಟ್ಟು, ತೋಕ್, ಮುರಿ ಸಮೇತ ಬಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಇದಂಗ್ ಕಲ್ಲಟ್ಟಿಂಂದ್ ಪೆದ. ಕೊಂಬ್‌ಕೊಟ್ಟಲ್ ಬರತವು ಓಣಿಂಜಿ ಚಾವು ಮನೆಂಜಿ ವಾದ್ಯ ಬಪ್ಪಚಿಟ್ಟಿಂಡ್ (ಅಯಿಂಗಕ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಪಣ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು) ಮೊಟ್ಟ್ ಪತ್ತವಯಿಂಜತ್. ಅಕ್ಕ 2 ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪದುಂಡ್. ಪಕ್ಕತ್ ಬೆಂದುವ ಎಳಿಯವು ಅನಕ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿತ್ ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಕೊಟ್ಟಿಂಡು. ಪೋಣ್ಣಾಳಾನಕ ಚಾಕೀಟ್ ಇಡತ ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿಯಂಡ್ ಚಾವುರ ಪಕ್ಕ ಪೋಂಡು. ಇಂದ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾಂಬಕ್ ಕೊಟ್ಟುವದ್ ಇಲ್ಲೆ. ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲತೆ ಬಪ್ಪಾಂಗ್ ಎಡೆ ಕೆಲ್ಲಟ್ಟಿ ಎಣ್ಣುವ.

ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಟ್ಟಿ :

ಅನುಕೂಲ ಉಳ್ಳ ಬೆಂದುವ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟಿನ ಕೆಲ್ಲಟ್ಟಿರ ಕೂಡೆ ಎಡ್‌ತ ಬಪ್ಪ. "ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲಟ್ಟಿ" ಇದ್‌ನ ತಮ್ಮಾವ, ತಮ್ಮಾವಿ ಮಾತ್ರ ಎಡ್‌ತಬಪ್ಪ. ಮಯಿಮನಾಚೇಂಗಿ ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿನ ನಿಪ್ಪಾರ ಕೊಡಿಲೂ, ಮೈಮಳಾಚೇಂಗಿ ಮುರಿರ ಕೂಡೆ ಮಂಡಲ್ ಭೆಚ್ಚಂಡ್ ಬರರೆಡು. ಈ ಕೆಂದನೊಲ್ಲಿನ ಮಾದ ಕಯಿಂಜ ಪಿಂಞ ತಾಂಗ್ ಬೋಂಡಿ 2 ಬೊಳ್ಳಿ ಪಣ (ಮೂಂದ್ ಪಣ) ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಬಯ್ಕಕ್ ಎಡ್‌ತ ಪೋಕಲು.

ಮುರಿ:

ಪಚ್ಚಡ, ಅಥವಾ ಸೈನ್‌ರ ಬಟ್ಟಿನ ಚಾವುಕ್ ಎಡ್‌ತ ಬಪ್ಪಾಂಗ್ ಮುರಿ ಎಣ್ಣುವ. ಈ ಬಟ್ಟಿ ಕಮ್ಮಿ 10 ಮೊಳ ಇರಂಡು. ಮುರಿನ ಪೋಣ್ಣಾಳ್ ಮಾತ್ರ ಎಡ್‌ತ ಬಪ್ಪ ಮುರಿ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಚಾವುರ ಪಕ್ಕ ಬಂದೆನ್ನೆಕೆ ಅಲ್ಲಿವುಳ್ಳ ಬೋರ ಪೋಣ್ಣಾಳ್ ಅದ್‌ನ ಕೇಟಂಡ್ ಚಾವುರ ಬೆನ್ನೆ ಬರಿಲ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಮುರಿಕ್ ಪೋಣ್ಣ್‌ರ ಚಾವಾಚೇಂಗಿ ಒರ್ ಪೋಡಿಯ (ಬೊಳ್ಳಪ್ಪ), ಆಣ್‌ರ ಚಾವಾಚೇಂಗಿ 12 ಮೊಳತ್‌ರ ಪಚ್ಚಡ ತುಂಡ್ (ಕೊಡವಡ

ಕುಲಾಚಾರ, ಡಾ.ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ) ಇರಂಡು. ಇಂದೂ ಈ ಪದ್ಧತಿನ ಬುಟ್ಟಿತ್ತಿಲ್ಲೆ. ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಕ್ಕು.

ಸಮಯ:

ಒರ್ ತೆಂಗಿ, ಚೆನ್ನ ತೆಂಗಿ ಎಣ್ಣೆ, ಪೊರಿ (ಕೂಳಿಪೊರಿ) ಎರಚಿ ಅಥವಾ ಕೋಳಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟಿತ್ ಮಾಡ್‌ನ ಪದಾರ್ಥ್‌ನ ಮಾಡಿತ್ ಕಟ್ಟ್‌ನ ಕೊಪದಿ. ಕೈಎಣ್ಣೆಲ್ ಮಾಡ್‌ನ 3 ಕಜ್ಜಾಯ, ಪಿಂಞ ಮಂಜಲಕ್ಕಿ ಇಂದಗ್ ಸಮಯ ಎಣ್ಣುವ ಪೊಣ್ಣಾಕ್ ತಾಂಡ ತಾಮನೆಲಿಂಜೂ, ಆಣ್‌ಕ್ ತಾಂಡ ಅವ್ವಂಡ ಮನೆಂಜೂ ಸಮಯ ಬರಂಡು. ಸಮಯ ಚಾವು ಮನೆಲ್ ಮಾಡಂಡು. ಆ ದಿನ ಪೊರಿಬರ್‌ಪ ಮನೆಂಕೂಳ್‌ಲ್. ಬೋರೆ ನಲ್ಲಾಂಗ್ ಪೊರಿ ಮನೆರೊಳ್‌ಲ್ ಬರಪಕ್ಕಿಯ್ಯೆ. ಇಂದೇತ ಕಾಲತ್ ಪೊರಿನ ಅಂಗಡಿಂಜೆ ಕೊಂಡಬಪ್ಪ. ಸಮಯ ಎಡ್‌ತ ಬಪ್ಪಕ ಕೆಲ್ಲಟ್ಟಿ ಇಂಜಿತೇ ಇರಂಡು.

ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ಪ್ಪ:

ಕೊಡವ ಕೊಡವಂಡ ಚಾವುಕ್ ಪೋನ ಪ್ರತೀ ಒಬ್ಬನೂ ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ಕಂಡು (ತೊಡಂಡು ಆರೀರಿ ನಮಸ್ಕಾರ) ಚಾವುಕ್ ಕೈ ಕೊಡ್‌ಪಕ ಮಂಡೆಲ್ ವಸ್ತ್ರ, ಕಾಲ್‌ಲ್ ಮೊಟ್ಟ್, ಇಪ್ಪಕ್ಕಾಗ. ಚಾವುಕ್ ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟಿಯಂಡ್ ಪೋಪಕ್ಕಾಗ. (ಅದ್ ಮಂಗಲಕ್ ಬಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟಿಂಡೂಂಡ್ ಎಣ್ಣುವ ತಲಮಿ ಕಟ್ಟಿಯಂಡ್ ಪೋಪಕ್ಕಾಗ). ಬಿರ್‌ಚಿ ಮಂಡೆಲೇ ಪೋಂಡು. (ಅದ್‌ಂಗೇ ನಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ, ಮಂಗಲ ಇನ್ನತಾಂಗ್ ಬಿರಿಚಿ ಮಂಡೆಲ್ ಪೋಪಕೇ ಆಗ). ಇಂದ್ ಸ್ವೆಲ್, ಶೋಕಿ ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ಪೋಪದ್ ನಲ್ಲ ಮನೆನ ತೀಕೆ ಮನೆ ಮಾಡ್‌ನನ್ನೆಕೆ ಆಪ. ಅದೋರ್ ಅವಲಕ್ಷಣ. ಅವ ಮರ್ಯಾದಿ ನಲ್ಲಾಗ್ ಬಿರ್ಚಿಲ್ ಮಂಡೆಲ್ ಪೋಪದ್, ಪೋನಯಿಂಗಳೂ ನಲ್ಲ ಕಾರ್ಬಾರ್ ನಡ್‌ಪ ಜಾಗ, ನಡ್‌ಪಾಚಿಡುವಯಿಂಗಳೂ ಬರ್ಕತ್ ಕಮ್ಮಿ.

ಸಮ್ಮಂಧಕಾರ ಎಳಿಯವು ಉಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆನ ಉತ್ತಿತ್ ಬೊಳ್‌ಪ್ ಮುಂಡ್ ಸುತ್ತಿಯಂಡ್, ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಇಡಂಡು. ದೂರತ್ ಬೆಂದವಳಾನಕ ಕೋಟ್‌ರ, ಶರಟ್‌ರ ಕೈನ ಉತ್ತಿತ್ ಪೋಪದು ಉಂಡ್. ಚತ್ತಯಿಂಗಳಿಂಚ್ಚಿ ಎಳಿಯ ಪೊಮ್ಮಕ ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿತಿರಂಡು. ಪೆರತ್ ಪಕ್ಕತ ಸಮ್ಮಂಧಿಯಳಾಚೇಂಗಿ ಆಣಾಳ್ ನಿಪ್ಪು ತುಣಿ ಇಟ್ಟವ. ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಇಡತೆಯೂ ಇರಲು (ಪಂಚೆ) ಮುಂಡ್ ಕಟ್ಟಿತ್ತಿರಂಡು. ಇಂದ್ ಏದೋ ಕಾರಣ ನೆನತಿತ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಂಡುಂಡ್. ಇಂದಗ್ ಕಾರಣ ಪಡಿಪು ಅರಿಯತಾಂಗ್, ಅರಿಂಜತೇಂಗೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲತ್ತಾಂಗ್.

ಚಾವುಕ್ ಪೋಪಕ ಬೊಳ್‌ಪು ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲತೆ ರಂಗ್‌ರಂಗ್‌ರ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡವ ಇಡುವಕ್ಕಾಗ. ಬೊಳ್‌ಪು ಬಟ್ಟೆಕ್ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯತ್‌ನ ದೂರ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡ್.

ಅಂಗ ಮುರಿಪ:

ಚತ್ತಂವ ಅಥವಾ ಚತ್ತವ ವಯಸ್ಸುಪಟ್ಟವು ಆಯಿತ್ತಿಂಜಕ ಊರ್‌ಲುಳ್ಳ ಕೆಂಬಟ್ಟಿ (ಪಂಡೇತ ಕಾಲತರ್ ಪೊಲಿಯ) ಪಟ್ಟಿಲೆ ಅಂಗ ಮುರಿಪ. ಅದಿನ್ನನೆ. ಒರ್ ಪಲಿಯತ್‌ರ ಮೀದ ಕೈಎಣ್ಣೆ ಬೊಳ್‌ಚ, ಅಂಡ ಪಕ್ಕ ಒರ್ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯತ್ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅಂಡ ಕೊಡಿಲ್ ಇರಂಬುರ ಚೆರಿಯ ಅಂಬ್ ಅಕ್ಕಿಕ್ ಕುತ್ತಿತ್ತಿಪ್ಪ. ಅಂಗ ಮುರಿಪವಂಗ್ ಮನೆಂಜಿ ಒರ್ ಬೊಳ್‌ಪು ಮುಂಡ್ ಕೊಡಕಂಡು. ಅವ ಅವಂಡ ಬಟ್ಟೆನ್ನೆಲ್ಲ ಉತ್ತಿತ್ ಮುಂಡ್‌ಲ್ ಮೇಲ್‌ನ ಸುತ್ತಿತ್ ಮುಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಮನೆರ ಮೊಟ್ಸಾಕ್ ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ಪನ್ನೆಕೆ "ಕೆಟ್ಟಿರೋ ಆದನ" ಅಥವಾ "ಕಟ್ಟಿರೋ ಅಬ್ಬಿಯೆ" ಎಣ್ಣೆತ್ 3 ಕುರಿ ಕೈಕೊಡ್‌ಪ. ಅವನೂ ಅವಂಡ ಕೂಟ್‌ಕಾರಳುಂಡೇಂಗಿ ಅಯಿಂಗಳೂ, ಚಾವು ಕೊಟ್ಸಾಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ ಮಾಲೆ ಪೊಯಿತ್ ಪೊಜ್ಜಂಡ್ ಅಂಗ ಮುರಿಪ ಆಟ್ ಆಡುವ. ಇದೋರ್ ವಿಶೇಷತರತ್‌ರ ಆಟ್. ಇದ್‌ನ ಇಕ್ಕ ಪಡ್‌ಚವು, ಪಡಿಪವು ಪೆರ್ತ್ ಕಮ್ಮಿ. ಸಮಾನತೆರ ರಾಜಕೀಯ ಕಾನೂನ್‌ಲ್ ಇಂತ ಪದ್ಧತಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಂಡುಂಡ್. ಅಂಗ ಮುರಿಪವ ಚತ್ತವೆಂಗಿಂಜಿ ಎಳಿಯವನಾಯಿತಿರಂಡು. ಅವ ಕೊಡವಡನ್ನೆಕೇ ಮೇಂಗತೆ ಇರಂಡು. ಇಂವ ಮೇಂಗುವ ದಿನತ್‌ರಂದ್ ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ, ಹೆಸರು, ತರಕಾರಿ ತರಂಡು. ಅವ ಮೇಂಗಿತ್ ಪೋಪದ್ ಅವ ಎಡ್‌ತ ಬಂದ ಕುಕ್ಕಿಕ್ (ಬಟ್ಟಿ ಮರ್ಯಾದಿನೆನ್ನೆಕೆ) ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿ, ಉಪ್ಪು, ಎರಚಿ, ಮಂಡೆಕೆಣ್ಣೆ ಅಲ್ಲತೆ ಬೊಳ್‌ಪು ಕುಪ್ಪಿಯ ಪೊಲ್ಲುವಚ್ಚಿಕ್ ಬೊಳ್‌ಪು ಪಚ್ಚಡ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು. ಕುಪ್ಪಿಯ ಪೊಲ್ಲುವ ಚಾಜ್ ಕೊಡ್‌ಕಲು. ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಕಾರ ಅವ ಪೊಲತಿಯಾಚೇಂಗಿ ಮೇಂಗತೆ ಇಪ್ಪಯಿಂಗಳ್ ಚತ್ತಂದೇ ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು. ಮೇಂಗಿತ್ ಪೋಪಕ ಒರ್ ಬೊಳ್‌ತ ಪೊಡಿಯ, ಅಥವಾ ಪೊಡಿಯಕಾಪಚ್ಚಿಕ್ ಪಚ್ಚಡ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು. ಮೇಂಗತೆ ಇಪ್ಪುಕ್ ಒರ್ ಆಣ್ ಒರ್ ಪೊಣ್ಣ್ ಮದಿ.

ಇಂದೇತ್‌ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನತ್ ಆಳ್‌ಕಾಳ್ (ಜಮ್ಮ ಆಳ್) ಇನ್ನನಿಪ್ಪದ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಚೇಂಗೂ ಪದ್ಧತಿ ಉಂಡ್. ಯಜಮಾನನೂ ಆಳ್‌ನ, ಆಳೂ ಯಜಮಾನನ ಒಬ್ಬಂಗೊಬ್ಬಂಗ್ ಹೊಂದಿಯವ ಇಂಜತ್. ಅಂತ ಸಮ್ಮಂಧ ಕಮ್ಮಿ. ಕೂಲಿಕ್ ಬಪ್ಪ ಕೂಲಿ ಮಾಡುವ, ಕೂಲಿಕ್‌ಟ್ಟಿನ ಪಿಂಞ ಯಜಮಾನ ದಾರೋ, ಆಳ್ ದಾರೋ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ. ಪ್ರೀತಿ ಕಮ್ಮಿ.

ಕೇಕಳ ಅಥವಾ ತೊಟ್ಟೆಗಳ ತೊರಪ:

ಪಂಡ್ ಚೆರಿಯ ಮಕ್ಕ ಚತ್ತಕ ಮಾತ್ರ ಪೂಪಯಿಂಜತ್. ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲಾನೋ ಚುಡುವದ್ ಕೊಡವ ಪದ್ಧತಿ. ರಾಜಂಡ ಕಾಲತ್ತಿಂಜಿ ಪೂಪಕ್ ಸುರು ಆಚಿ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಕಾರಡ ಕಾಲತ್ತಿಂಜಿ ಪೊಟ್ಟಿರೊಳ್‌ಕಿಟ್ಟಿತ್ ಪೊಟ್ಟಿನೇ ಪೂಪಕ್ ಶುರು ಆಚಿ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜಂಗಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಕಾರಡ ಪೊಟ್ಟಿ ಅನುಕೂಲಕಾರ ಮಾಡುವಕಾಚಿ. ಒಬ್ಬ ಮಾಡ್‌ನಾನ ಕಂಡಿತ್ ಇಂಇೊಬ್ಬ ಅರಿವಿಕೆ ಮಾಡತೆ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಚಿ. ಇದ್ ತರಾವರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ ಮೊಳಿ ಆಚಿ. ಕೊಡವ ಪದ್ಧತಿ ಚುಡುವದ್. ಇದ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಯಿತೂ ನಲ್ಲದ್‌ಂದ್ ಕಂಡ್‌ಪುಡಿಚಿತ್ ನಂಗಡ ಪೆರಿಯವು ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂಜಿ ಮಿಂಇ ಇದ್‌ನ ಮಾಡಿತ್ತಿಂಜತ್. ತೊಟ್ಟಂಗಳತೂ ಒರ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡ್. ಕೇಕೊಳತ್ ಚಾವು ಚುಡುವಕ್ ಪುಳ್ಳಿ ಮಾಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಚುಡತೆ ಪೂತತೇಂಗಿ ಆ ಪುಳ್ಳಿನ ಅಡಕಿತ್ ಒರ್ ಕೋಳಿನಾಚೇಂಗೂ ಕೊಂದಿತ್ ಪುಳ್ಳಿನ ಚುಡಂಡು. ಅನ್ನನೆ ಕುಂಡ್ ಎಡ್‌ತಿತ್ ಪೂಕತೆ ಚುಟ್ಟಕ ಆ ಕುಂಡ್ ಮುಚ್ಚುವಕ ಒರ್ ಕೋಳಿನ ಕೊಂದಿತ್ ಕುಂಡ್ ಮುಚ್ಚುವ. ಅನುಂಡ್ ಕೇಕೊಳ ತೊರಪಕ ಎಚ್ಚರಬೋಂಡು., ಕೇಕಳಕ್ ಕೊಂಡ ಪೋಪ ಸಾಮಗ್ರಿ ಗುದ್ದಲಿ, ಪಿಕಾಸಿ, ಕತ್ತಿ ಇನ್ನತಾನ ಮನೆರ ಮಿಂಇಲ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಪಕ್ಕ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. (ಅದ್‌ಂಗೇ ಎಣ್ಣುವ ಬೋರೆ ಸಮಯತ್ ಗುದ್ದಲಿ, ಪಿಕಾಸಿ, ಕತ್ತಿನ ಮನೆರ ಮಿಂಇಲ್ ಬೆಪ್ಪಕ್ಕಾಗಾಂದ್. ಇದ್ ಮೂಡ ನಂಬಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಚಾವುಮನೆನ್ನಕೆ ಕಾಂಬಕ್ಕಾಂಗಾಂದ್ ಎಚ್ಚರ ಅಚ್ಚಿಕೆ. ಕೇಕೊಳಕ್ ಪೋಪವು ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಕತ್ತಿ ಗುದ್ದಲಿಯಾಯಿತ್ ಪೋಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಕುಂಡ್ ಎಡ್‌ಪೇಂಗಿ ಕುಂಡ್, ಪುಳ್ಳಿ ಕೆತ್ತುವೇಂಗಿ ಪುಳ್ಳಿ ಮಾಡಂಡು. ಇದ್ ಅರುವಂಗಡ ಕೆಲಸ. (ಅರುವ ಎಣ್ಣಕ ಅರಿಂಜವು) ಕೊಡವಡ ಚಾವುಕ್ ಕೊಡವಳೇ ಮಾಡಂಡು. ಇಂದ್ ಬೋರೆ ಚಾತಿನೋ ಕೊಟಿಯವ. ಇದ್ ಆಗ. ಇದ್‌ಂಗ್ ತೊಟ್ಟಂಗಳ ತೊರ್‌ಪ ಎಣ್ಣುವ. ಪುಳ್ಳಿ ಕೆತ್ತುವಕ ಪಚ್ಚಿ ಪುಳ್ಳಿಯೂ ಇರಂಡು. (ಹಸಿಮರ ಸೌದೆ)

ಕತ್ತ್ ಮೂಡ:

ಕೊಡವ ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಚತ್ತಮನೆರ ಮಿಂಇಲ್ ತಿತ್ತ್ ಗುಡ್ಡೆ ಇಡುವದ್ ಇಲ್ಲೆ. ಅದ್ ಕೊಡವ ಅಲ್ಲತಯಿಂಡ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಪಂಡ್ ತಿತ್ತ್‌ಗುಡ್ಡೆ ಇಟ್ಟಿ ವಿಚಾರ ಏದ್ ಎಳ್ತಲೂ ಇಲ್ಲೆ. ಚಾವುನ ಚುಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಚಾವು ಕೇಕೊಳಕೆತ್ತುವಾಂಗಿಂಇ ಮಿಂಇ ಬಾಳ ತಟ್ಟೆನ ಮನೆರ ಮಿಂಇಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಉಮ್ಮಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಆಂಡ

ಮೇಲೆ ತಿತ್ತಕಂಡ ಇಟ್ಟಿತ್ ಮೂಡೆ ಮಾಡುವಾಂಗ್ "ಕತ್ತಮೂಡೆ" ಎಣ್ಣುವ. ಇದ್‌ನ ಅರುವ ಪಿಂಞ ಒಬ್ಬ ತೂಟಂಗಲಿಕ್ ಕೊಂಡ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ತಿತ್ತ ಕೆಡತೆನ್ನಕೆ ನೋಟಿಯಂಡ್ ಚಾವು ತೂಟಂಗಲಿಕ್ ಬಪ್ಪೆಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಪಾರಕಾಕಂಡು. ಇದ್ ತೂಟಂಗಲಿಕ್ ತೂರಂದಿತ್ ಅಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಪ ಜನ ಚಾವು ಮನೆಕ್ ಬಂದ ಪಿಂಞ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ.

ಚಾವು ಎಡ್‌ಪ್:

ಕೇಕೊಳಕ್ ಪೋಪವು ವಾಪಾಸ್ ಬಂದಿತ್, ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್‌ತ ಪಿಂಞ ಮಾತ್ರ ಕೂಟನಲ್ಲಿಂಜಿ ಚಾವು ಎಡ್‌ಪ. ಅದ್‌ಂಗಿಂಞ ಮಿಂಞ ನಂಗಡ ಪೂರ್ವತ್ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಯಿರಿ (ಮರಪಣಿ ಆಚಾರಿ) ಚೆಕ್ಕೆಮರ ಕೆತ್ತಿತ್ ಒರ್ ಚೆರಿಯ ಕಟ್ವ ಮಾಡುವ (3 ಪಾರ್ 4 ಕಾಲ್) ಮಂಡೆ ಬರಿಲ್ ಪೂಣೆರ ಕಮಾನ್ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಬೊಳಾತ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಮೇಲಾಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುವ. ಇದಾನದು ಪಕ್ಕಕ್ಕಾರ ನೀರ್‌ಕ್ಕಿಳಿಂಜಿತ್ ಚಾವುಕ್ ಕೈ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೂಣೆರ ಕಮಾನ್ ಚಪ್ಪರತೆನ್ನೆಕೆ ಮಾಡಿತ್, ಅದ್‌ಂಗಿ ಕಾಡ್ ನಲ್ಲಮಳುರ ಎಲಕಂಡ ಕಟ್ಟಿತ್, ಒರ್ ಮಾಲೆಲ್ ತೂತ್ ಮಾಡಿತ್, ಮಾಡ್‌ನ ಕಜ್ಜಾಯ ಕಟ್ಟುವ ಪೂರ್ವ ಪದ್ಧತಿ ತೇಕ್ ಮರತ್‌ರ ಕಟ್ವ, ಇಕ್ಕ ಕುರ್ಚಿ, ಚಾವುರ ಮೇಲಿಂಜಿ ಚೋರ ಪೋಪನನ್ನೆಕ್ಕುಂಡೇಂಗಿ ಚಾವುನ ಅಳಪ್‌ಚಿಡುವಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ ಎಲಕಂಡ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಚಾವುಲುಳ್ಳ ಪೀಚಿಕ್ಕತ್ತಿನ ಮಡ್‌ಕ್ ಚಿಕ್ಕಿಚಿಟ್ಟಿತ್, ಒಡಿಕ್ಕತ್ತಿನ ಕಟ್ವಕಾಲಾರ ಮಂಡೆಬರಿ ಬಲತೆ ಕಾಲಕ್ ಕಟ್ಟಿತ್, ತೋಕ್‌ನ ಎಡತೆ ಬರಿಲ್ ಕಟ್ಟಿತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಆದ್ಯ ಚಾವುಕ್ ಕಟ್ವನ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ್ ಉತ್ತಿತ್ ಕಟ್ವಕಾಲಲ್ ಚಪ್ಪರತೆನ್ನೆಕೆ ಮುಚ್ಚಂಡು, ಮೇಲೆ ಬಿರಿಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಚಾವು ಎಡ್‌ಕಂಡು. ಚಾವು ಎಡ್‌ಪವು ಮಂಡೆಕ್ ವಸ್ತ್ರ ಕಾಲಕ್ ಚಪ್ಪಲಾಡ್ ಇಟ್ಟಿತಿಪ್ಪಕ್ಕಾಗ. ಕೈ ಕೈ ಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಚಾವುನ ಬಾಡೆಂಜಿ ಪೊರಮೆ ಎಡ್‌ತಬಪ್ಪಂಜಿ ಕಟ್ವರ ಮೇಲೆ (ಕುರ್ಚಿಯೂ ಆಕು) ಬೆಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿ ಒರ್ ತಟ್ಟೆಲ್ ನೀರ್, ತುಳಿಸಿ ಕೊಂಬು, ಇಂಞೋರ್ ತಟ್ಟೆಲ್ ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ತಿರಂಡು. ಕೇಕೊಳಕ್ ಪೋಕತವು, ಚಾವು ಪಣ ಇಡತವು ಪಟ್ಟಿಲ್ ಚಾವುರ ಬಾಯಿಕ್ ತುಳಿಸಿಂಜಿ ನೀರ್ ಕೊಡ್‌ತಿತ್ ಒರ್ ಪಣಕ್ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲತೆನ್ನೆಕೆ ಚಾವು ಪಣ ಇಡಂಡು. ಇದ್‌ನ ಚಾವುಕ್ ಬಂದವೆಲ್ಲಾ ಇಡಂಡು. ಇದ್ ನಂಗ ಮಾಡುವ ಆಕೀರಿ ಸೇವೆ.

ಪಣ ಚೆಲ್ಲುವ:

ಚೆತ್ತವಂಡ ಹಕ್ಕುದಾರ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಪಣ ಚೆಲ್ಲುವ ಅದ್‌ನ ಚಾಂಡಾಲಂಗ, ಭಿಕ್ಕೆಕಾರ

ಅಂಜವ. ಒರೋಬ ಕೇಕೊಳತ್ ವಾಲಗಕಾರಕ್, ಭಿಕ್ಷೆಕಾರಕ್ ಮುರಿ ಕೊಡ್ಪಕ ಆ ಮುರಿರ ಒರ್ ತುದಿಕ್ ಚೆನ್ನ ದುಡ್ಡ್ ಕಟ್ಟಿತ್ ಕೊಡ್ಪದೊ ಉಂಡ್. ಓರೋರ ಬಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಯಿಂಡ ನಲ್ಲರಿಕೆರ ಮನಸ್ಸು.

ಕೊಡೆ:

ಚಾವುಕ್ ಕೊಡೆ ಪುಡಿಪಕ್ ಒರ್ ಓಟೆ ಕಡ್ಡಿಲ್ ಕೊಡೆನನ್ನೆಕೆ ಮಾಡಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಬೊಳೆತ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕೊಡೆನನ್ನೆಕೆ ಮಾಡಿಯವ. ಆಣ್ ಕಾವುಲ್ ಕೊಡೆರ ತಂಡ್ನ ಓಟೆಲ್ ಮಾಡಿತಿಪ್ಪ. ಕೊಡೆಕ್ ಕಾಡ್ ನಲ್ಲಮಳುರ ತೊಪ್ಪಾನೋ, ಒರ್ ಕಜ್ಜಾಯತ್ನೋ ಕಟ್ಟಂಡು. ಇಂದ್ ಓಟೆ ಕೆತ್ತವನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. ಅದ್ ಸುಲಭತ್ ಕಟ್ಟುವನ್ನೆಕೆಯೊ ಇಲ್ಲೆ. ಅನ್ನನಾಯಿತ್ ಉಳ್ಳ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಕೊಡೆನನ್ನೆಕೆ ಪುಡ್ಚವ.

ತೆಂಗೆ ತಿರಿ:

ಓಟೆನ ವಡ್ತಿತ್ ಅಥವಾ ಅವಣಕೆ ಗಿಡತ್ ತಂಡ್ನ 3 ಭಾಗ ಚೆನ್ನ ಒಡ್ಪಂಜಿ ಅದಲ್ ತೆಂಗೆರೊಡೆನ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೂಕಿತ್ ತಿರಿ ಕತ್ತಚಿಡಂಡು. ಅದ್ನ ಚಾವುರ ಕೊಡೆ ಕೇಕೊಳಕ್ ಪುಡ್ಚಂಡ್ ಪೋಂಡು. 'ಸಮಯತ್'ರ ಕೊಡೆ ಕೈಎಣ್ಣೆಲ್ ಬರ್ತ 3 ಕಜ್ಜಾಯ ಇಡಂಡು. ಇದ್ನ ಅರುಂಡ ಮನೆರ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಎಡ್ತಂಡಿಪ್ಪ. ಕೊಡೆನ, ತೆಂಗೆ ತಿರಿನ ದಾರೆಂಗ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಪಟ್ಟಿವು ಪುಡ್ಚವಲು. ಪೆರಿಯ ಮೋವ ತಿತ್ತ್ನ ಪುಡಿಪ.

ಚಾವು ಎಡ್ಪು:

ಕೊಡವಡ ಚಾವುನ ಕೊಡವಳೇ ಎಡ್ಕಂಡು. ಬಾಡೆಂಜಿ ಚಾವುನ ಪಲಂಬು ಸಮೇತ ಎಡ್ತಬಂದಿತ್ ಚಾವು ಪೊರ್ಪಕ್ ಮಾಡ್ನ ಕಟ್ಟರ್ ಮೇಲೆಯೋ, ಕುರ್ಚಿರ ಮೇಲೆಯೋ ಅಳಪ್ಚಿಡಂಡು. ಚಾವು ಅನಂಗಿತ್ ಬೂವತನ್ನೆಕೆ ಎಚ್ಚರ ಎಡ್ತವಂಡು. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡ್ಕತವು ನೀರ್ ಕೊಡ್ಪಂಜಿ ಚಾವು ಪಣ ಇಡಂಡು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆನ ಪಿಂಚ ಚಾವುನ ಪೊರ್ಪ. ಮನೆಂಜಿ ದಾಟುವಾಂಗಿಂಚ್ ಮಿಂಚ ಚಾವುನ ನೇತಿತ್ ಜೂಕಿಯಂಡ್ 3 ಸುತ್ತ ಆಡಿತ್ ಮನೆರ ಬರಿ ಮೂಡ್ ಮಾಡಿತ್, 3 ಕುರಿ ಜೂಕಿತ್ ಪಿಂಚ ಕೇಕಳ ಪ್ರಯಾಣ. ಈ ಸಮಯತ್ ದಾರಾಚಿಂಗೂ ತಪ್ಪತೆ ಕೈಕೂಟಂಡು. ಚೆನ್ನ ದೂರ ನಿಪ್ಪು ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಇದೇ ನಂಗಡ ಆರೀರಿ ಸೇವೆ. ಚಾವುರ ಮಿಂಚಲ್ ಪರೆಕೊಟ್ಟ್, ಬಯ್ಯಲ್ ತೆಂಗೆ ಬೊಳೆಕ್, ತಿತ್ತ್, ಸಮಯ ಚೆಲ್ಲುವವು ಸಮಯ

ಚೆಲ್ಲಿಯಂಡೇ ಪೋಂಡು. ಪಂಡ್ ನಲ್ಲ ಕಾಲತ್ ಸಮಯ ಚೆಲ್ಲುವಾನ ಎತ್ತರ ಬೆನ್ನೆಲ್ಲಿಟ್ಟತ್ ದಂಡ್ ಬರಿ ಗೋಣಿ ಚೀಲಕ್ ಚೆರಿಯ ತೂತ್ ಮಾಡಿತ್ ಚೆಲ್ ಚಿಡುವಯಿಂಜತ್. ಇನ್ನೆನ್ ಸಮೆಯ ಎಡ್ತ ಎತ್ತನ ಉಪ್ಪಕ್ ಬುಡುವಯಿಂಜಲೆ. ಇಂದ್ ಬೇಲ್ಲ್ ಉಪ್ಪದೇ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿತ್, ಅಚ್ಚಕೇ ಭಾಗ್ಯ, ಬರ್ಕತ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿತ್.

ಕಟ್, ಮುರಿಪ್:

ಮನೆಂಜಿ ಕೇಕಳಕತ್ತನೆ ಬಟ್ಟೆಲ್ 3 ಕುರಿ ಚಾವುನ ಅಡಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿ ಚತ್ತವಂಡ ಪೋಣ್ಣ/ವಡಿಯ ಚಾವುಕ್ ಮೊಟ್ಟಾಕಾಲ್ ಕುತ್ತಿತ್ ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡ್ಪ. ಇದಂಂಗ್ 'ಕಟ್ ಮುರಿಪ್' ಎಣ್ಣೆವ. ಮಾದತ್‌ರಂದ್ ಈ 3 ಜಾಗತೂ ಎಡೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಚಾವು ಮನೆಂಜಿ ಎಡ್ತೆನ್ನೆಕೆ ಮನೆನ ಒಡ್ಕಿ ತಳಚಿ, ಶುದ್ಧ ಮಾಡಂಡು. ಚಾವುಕ್ ಮುಟ್ಟಾ ಕಾಲ್ ಕುತ್ತವಾಂಗಾಯಿತ್ ಕೊಡವ ನಲ್ಲ ಸಮಯತ್‌ರಂದ್ ಮುಟ್ಟಾ ಕಾಲ್ ಕುತ್ತವಕಾಗಾಂದ್ ಮಾಡಿಯೆ. ಇದ್ ಮೂಡನಂಬಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಆಚಾರ ಪದ್ಧತಿ.

ಚಾವು ಬೆಪ್ಪ:

ಚಾವು ತೂಟಂಗಳಕತ್ತನದು, ಅದಂಗಾಯಿತ್ ತೋಡ್‌ನ ಕುಂಡ್ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಕಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿಕ್ (ಚುಡುವಕ್ ಮಾಡ್‌ನ ಜಾಗ) 3 ಕುರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಂಡು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಣ್ಣೆಕ ನಂಗ ದೇವಸ್ಥಾನಕಾಡ್, ನಲ್ಲಾಮೆಕಾಡ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಅಲ್ಲ. ನಲ್ಲಾಮೆರ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಲ್ ನಂಗಡ ಬಲತೆ ಕೈ ನಲ್ಲಾಮೆರ ಬರಿ ಇರಂಡು. ಎಡ್ತೆ ಬರಿಂಜಿ ಬಲತ್ ಬರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಂಡು. ಬಲತೆ ಬರಿಂಜಿ ಎಡ್ತೆ ಬರಿಕ್ ಇನ್ನೆನ್ 3 ಕುರಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿತ್, ಚಾವುರ ಮೂಡ್‌ನ (ಶುದ್ಧ ದಕ್ಷಿಣ) ತಕ್ಕ ಬರಿಕ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಕುಂಡ್‌ರ ಅಥವಾ ಕಂಬೆಪುಳ್ಳಿರ (ಪಶ್ಚಿಮ) ಪಡ್‌ಂಚಾರಕ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು (ಮೂಡ್ ಉತ್ತರತರೆದಿಕೆ) ಬಡ್‌ಕ್ ದಿಕ್ಕನ್ ನೋಟುವನ್ನೆಕ್ಕಿರಂಡು.

ನೀರ್‌ಕ್ಕಿಳವ್:

ವಡಿಯ/ಪೋಣ್ಣ, ಮೋಂವ, ಮೈಮ, ಅಥವಾ ಬೋರೆ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಕೊಡ ಎಡ್‌ಪ (ನೀರ್‌ಕ್ಕಿಳವ) ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಂಡು. ಇವು ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪವು. ವಡಿಯ/ ಪೋಣ್ಣ ಮಂಗೊಡ (ಮಣ್ಣ್‌ರ ಕೊಡ) ಮೋಂವ, ಅಥವಾ ಮೋವ, ತೆಂಗಿಕ್, ತಮ್ಮಾವ, ತಮ್ಮಾವಿ ಕಿಂಡಿ (ದಂಡ್ ಬರಿ ಬಾಯಿ) ಎಡ್‌ಕಂಡು. ನೆತ್ತಿಕ್ ಮಂಜಲಕ್ಕಿ ತೇಪೂರು

ಉಂಡ್. ಕೈ ಬೆರಕ್ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲಾರ ಮೋಯಿರ ಇಟ್ಟವಂಡು. ನೀರನ ಎಡತಯಿಂಡ ಕೈಲ್ ಮಾಂಗ ತೊಪ್ಪು ಇರಂಡು. ಇನ್ನತ ಪಕ್ಕತಾರ ಸಂತಾನ ಇಲ್ಲತ ಪೋಚೇಂಗಿ ಬೋಲೆ ದಾರಾಚೇಂಗೂ ಕೊಡ ಎಡಕಲು. ಕೊಡ ಎಡತ ಮೂಂದಾಳ್ಕ್ ಬೊಳತ ಪಚ್ಚಡತ್ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟ್ ಪುಡಿಕಂಡು. ಕೊಡ ಎಡತವು ಚಾವುಕೂ, ಕುಂಡ್/ಕುಂಬೆಪುಳಕ್ 3 ಕುರಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಂಡು. ಓರೋರ್ ಸುತ್ತಾನೆನ್ನೆಕೆ ಅರಿವ ಮಂಗೂಡ್ಕ್ ಒರ್ ಚೆರಿಯ ತೂತು ಮಾಡುವ. ಮಾಂಗ ಎಲಕಂಡತ್ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರ್ ತಳಿಚಂಡ್ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬರಂಡು. ಬೊಳತ ಪಚ್ಚಡತ್ ಪುಡಿಪಾಂಗ್ "ಮೇಮಾಡಿ" ಎಣ್ಣುವ. ಕೊಡ ಎಡತವು ಸುತ್ತು ಬಂದಿಪ್ಪಕ 'ಸಮಯ' ಚೆಲ್ಲಿಯಂಡ್ ಬಪ್ಪ. ಕೊಡ ಎಡತವು ಚಾವುಕ್ 3 ಕುರಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದಿತ್ ವಡಿಯ/ಪೊಣ್ಣ್ ಚಾವುರ ಮಂಡೆರ ಪಕ್ಕ ಚಾವುರ ಎಡತ ಬರಿಲ್, ಮೋವ ಚಾವುರ ಕಾಲಾರ ಪಕ್ಕ, ಮೈಮ/ಮೋವ ಚಾವುರ ಬಲತ ಬರಿಲ್ ಇಕ್ಕಂಡು. ಎಲ್ಲಾರೂ ನಿಂದ ಪಿಂಞ ಮೇಮಾಡಿನ ಎಡಕಂಡು. ಕೊಡತ್ತಿಂಜಿ ಚೆನ್ನ ನೀರನ ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡ್ಪಕ್ ಬೆಚ್ಚ ಕಚ್ಚಿತಳಿಯಕ್ ಕೂಟಂಡು. ಮಂಗಲಕ್ ವಯಸ್ಸಾಯಿತ್ ಮಂಗಲ ಕೈಯ್ಯತಯಿಂಗಕ್ ಮಂಗೂಡ ಮಾತ್ರ.

ಕೊಡ ಕುಕ್ಕುವ:

ಕೊಡ ಎಡತವು ಕೊಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ನಿಂದ ಪಿಂಞ ಪುನ: ಚಾವುಕ್ ಕೈಕೊಡತಿತ್ ಚಾವುಕ್ 3 ಕುರಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದಿತ್ ಮೂಂದಾಳ್ ಮಿಂಞ ನಿಂದಿತ್ತಿಂಜಿ ಜಾಗತ್ ಮುಟ್ಟ್ಕಾಲೊಟ್ಟಂಡ್ ತಾನೆಡ್ತಂತ ಕೊಡತನ ಚಾವುಕ್/ಕಟ್ಟ್ಕ್ 2 ಕುರಿ ಕಾಟಿತ್. ಮೂಂದನೆ ಕುರಿಕ್ ಮಟ್ಟುವಂಜಿ ಒಡಕಂಡು. ಆ ಚೂರ್ನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬುಡಂಡು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ತೆಂಗನೋ ಒಡತಿತ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಡಂಡು. ಗಿಂಡಿನೋ ಅನ್ನನ ಮಾಡಿತ್, ನೀರ್ ಚೆಲ್ಲಿತ್ ಕೊಂಚಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಕೊಡ ಕುಕ್ಕುವಕ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ "ಕಟ್ಟಿರೋ....."ಂದ್ 3 ಕುರಿ ಎಣ್ಣಂಡು (ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮ). ಈ ಕೊಡ ಕುಕ್ಕುವದ್ ಚಾವುಲ್ ಬಲ್ಯ ತತ್ಪವುಳ್ಳ ವಿಚಾರ. ಮಂಗೂಡ, ಚತ್ತಂವ ಇಲ್ಲಿಕೆತ್ತನ ಮಾಡ್ನ ಕರ್ಮ ಇಲ್ಲಿಕೇ ಅಂತ್ಯಾಂದ್ ಮಿಂಞಕ್ ಆಯಿಂಡಾತ್ತಕ್ ಶಾಂತಿ ಕೊಟ್ಟಡ್ಂದ್ ನಂಗಡ ಆಸೆ. ಪ್ರತಿಚ್ಚೆ ತೆಂಗಿ ಕೊಡ. ಇದ್ ಕಲ್ಪವ್ಯಕ್. ನೀಡ ಸಂತಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ್ ನಾನ ನಿಂದಿಯೋ ಎಣ್ಣುವ ಪ್ರತಿಚ್ಚೆ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನ್ನುಂಡ್ ಈ ಪ್ರತಿಚ್ಚೆ.

ಕಿಂಡಿ ಕೊಡ:

ಇದ್ಲ ದಂಡ್ ಬಾಯಿ (ಮೈಮ/ಮೋವ) ತಾಂಡ ಮನೆಕೂ ಮಾವಂಡ ಮನೆಕೂ

ಅಡತಡೆ ಬರತನ್ನೆಕೆ 2 ಮನೆತನತರ ಪೆದತನ ಮಿಂಞಾಕ್ ಎಡತ ಬಪ್ಪೀಂದ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಇದಾನ ನಂಗ ಗೇನ ಮಾಡಂಡು. ಬರೀ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎಣ್ಣವಕ್ಕಾಗ. ಶಾಸ್ತ್ರಕೋರ ಅರ್ಥ ಉಂಡ್. ಮಂಗಲತ್ ಸಮ್ಮಂಧ ಅಡಕುವನ್ನೆಕೆ ಚಾವುಲ್ ಕೊಡ ಎಡಪದ್, ಕೊಡವಕ್ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಿ ವಿಷಯ.

ನೀರ್ ಕೊಡಪ್

ಕೊಡ ಕೈಚಿತಾನದು ಚಾವುಕ್ ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡತಿತ್ ಚಾವು ಪಣ ಇಡುವ. ಒಮ್ಮೆ ಚಾವು ಪಣ ಇಟ್ಟವು 2ನೇ ಕುರಿ ಪಣ ಇಡಂಡೂಂದಿಲ್ಲೆ. ಒರ್ ಸಂಸಾರತ್ತಿಂಚಿ ಎಚ್ಚಕ್ಕಾಳ್ ಬಂದಿತ್ ಅಚ್ಚಕಾಳೂ ಚಾವು ಪಣ ಇಡಲು. ಬಾಯಿಕ್ ನೀರ್ ಕೊಡಪವು ಎಲ್ಲರೂ ಪಣ ಇಡಂಡು. ಚತ್ತವಂಡ ಋಣ ಎನ್ನೇಂಗಿ ನಂಗಡಲ್ದಿಂಜಕ ಅದ್ ಒರ್ ನಿವಾರಣೆ ಅಕೀರಿ ನಂಗಡ ಸಹಾಯ.

ಬಳೆ ಒಡಪದ್:

ಅರುವ ಚತ್ತವಂಡ ಪೊಣ್ಣರ ಕೈಲಿಪ್ಪ ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆನ ಒಡಪ. ಕರಿಮಣಿನ ಉತ್ತಿತ್ ವಡಿಯಂಡ ಕುಪ್ಪತಾರ ಮಡಲ್ ಇಡುವ. ಕರಿಮಣಿ ಪೂರ್ತಿ ಇಡಂಡೂಂದಿಲ್ಲೆ. ಒರ್ ಚೆನ್ನಂಗ್ ಮದಿಯಾಪ. ಅಂದ್ಂಚಿ ಅವ ಕುಪ್ಪಿ ಬಳೆ ಇಡುವದಾಡ್, ಕರ್ತಮಣಿ ಕಟ್ಟುವದಾಡ್ ಇಲ್ಲೆ. ಇಕ್ಕ ಈಂಡ ವಿಷಯತ್ ಚರ್ಚೆ ಬಂದಂಡುಂಡ್. ಚೆರ್ಪತೇ ನಂಗ ಬಳೆ ಇಡುವ. ಕುಂಞಾಲ್ ನಂಗಕ್ ಕರ್ತಮಣಿ, ಪಾಮಣಿ, ಕರ್ತ ನೂಲ್ ಕಟ್ಟುವಾ (ಪೆದ ಇಡುವಕ್). ಅನ್ನನಿಪ್ಪಕ ವಡಿಯ ಚತ್ತಲ್ಲಿ ಅಂದ್ಂಚಿ ಎನ್ನಂಗ್ ಇಡುವಕ್ಕಾಗ?. ನಾಡ ಸ್ವೂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಇದ್ ಏದೋ ಕಾರಣಕ್ ಪಂಡೇತವು ಮಾಡ್ಚಿ. ಸೆರಿಯಾನ ಕಾರಣ ದಾರ್ಕೂ, ಗೊತ್ತಿಪ್ಪಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. ಕರ್ತಮಣಿ ಉತ್ತಿಟಕ, ಬಳೆ ಒಡತಕ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೀತಿ ಎಣ್ಣವನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ. ವಡಿಯ ಪೊಣ್ಣರ ಪ್ರೀತಿ, ಬಾಂಧವ್ಯ ಶಾಶ್ವತ. ಬಳೆ ಒಡಕತ ಪೋಚೇಂಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಇಂಜಿಲೇಂದ್ ಎಣ್ಣವ ಕೈಯ್ಯುಲೆ. ನಾಡ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಪದ್ಧತಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಯಿತ್ ಬುಡುವದ್ ನಲ್ಲದ್. ಅರಿಂಜವು ಎಣ್ಣಂಡು. ಪೊಣ್ಣ ಚತ್ತಕ ವಡಿಯ ಒರ್ ಬೊಳ್ಳಿರ ಚೀಲ ಪಣ (ಬೊಳ್ಳಿರ ನಾಣ್ಯ) ಇಟ್ಟಿತ್ ಪೊಣ್ಣರ ಮೊಲ್ಕಟ್ ಕಟ್ಟುವ.

ಪದೀಚ ಕಡತುವ:

ಅಲ್ಲಿಂಚಿ ಚಾವುಕ್ಚಿತ್ತಿಂಜ ಚಿಂಗಾರ, ನೆತ್ತಿಲಿಟ್ಟ ಪೊನ್ನರ ನಾಣ್ಯ (ಇದನ

ಎಡ್‌ತಿತ್ ಒರ್ ಬೊಳ್ಳಿರ ನಾಣ್ಯ ಪತ್ತೆಚಿಡುವ) ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ತಿತ್ ಒರ್ ಕಟ್ಟ್ವ ಮಾಡಿತ್ ಆ ಕಟ್ಟ್ವನ ತೆರ್ಮೆ, ತೆರ್ಮೆಯಾಯಿತ್ ಕಟ್ಟ್ವರ/ಕುರ್ಚಿರ ಅಡಿಯ ಕೊಡಿಯ 3 ಕುರಿ ಕಡತುವಂಡು.

ಚಾವುನ ಕುಂಡ್‌ಕೊಡುವದಾಡ್, ಚುಡುವದಾಡ್ ಮಾಡುವಕ ಚಾವುರ ಕಾಲೊನ ಶುದ್ಧ ಬಡಕ್ (ಉತ್ತರ)ಕ್ಕೂ, ಮಂಡೆನ ತೆಕ್ಕ್ (ದಕ್ಷಿಣ) ದಿಕ್ಕ್‌ಕೂ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅನ್ನನೇ ಕುಂದ್ ಎಡ್‌ಪದೂ, ಕುಂಬೆಪ್ಪಳ್ಳಿ ಬೆಪ್ಪದೂ ಮಾಡಂಡು. ಚಾವುನ ಚುಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ಉತ್ತಿತ್ ಚಾವುರ ಮೇಲ್ ಕಾಣತೆನ್ನಕೆ ಒರ್ ಬೊಳ್‌ತ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಮಂಡೆಂಜಿ ಕಾಲೊಕೆತ್ತನೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಮೂಡ್ ಮುಚ್ಚಿತ್ ಬಾಯಿರ ಪಕ್ಕ ಚೆನ್ನ ಕೀತಂಡು. (ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ಕುಳ್‌ಪಿಚಿಟ್ಟಿತಾನೆನ್ನಕೆ ಬೊಳ್‌ತ ಬಟ್ಟೆಲ್ ತಡಿಕಾಣತೆನ್ನಕೆ ಸುತ್ತುವದ್ ಉಂಡ್). ಚಾವುನ ಮುಚ್ಚಿನ ಪಿಂಞ ಪೊಣ್ಣ್ ಪಿಂಞ ದಂಡ್ ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಚಾವುಕ್ ಮುಚ್ಚಿನ ಬೊಳ್‌ಪು ಬಟ್ಟೆರ ಮೇಲೆ ಮಂಜ ಎಣ್ಣೆ ತೆರಂಗೈಲ್ ತೇಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಂಬೆ ಪುಳ್ಳಿರ ಮೇಲೆ ಚಾವು ಬೆಪ್ಪ. ಪೆರಿಯ ಮೋಂವ/ ಪೊಣ್ಣ್/ ಪಕ್ಕತ ಸಂಬಂಧಿ ಒರ್ ತಿತ್ತ ಕೊಳ್ಳಿನ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಕಂಬೆಪ್ಪಳ್ಳಿಕ್ 3 ಕುರಿ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದಿತ್, ಆದ್ಯ ಎದೆರೆ ಬರಿಕೂ, ಮಂಡೆರೆ ಬದಿಕೂ, ಕಾಲಾರ ಬರಿಕೂ ತಿತ್ತ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಾಕಿ ಜನ ತಿತ್ತಕೊಳ್ಳಿ ಬೆಪ್ಪ. ತಿತ್ತ ಬೆಪ್ಪಕ ತೆರಂಗೊಳ್ಳಿಯಾಯಿತ್ ತಿತ್ತ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಕನ್ನಡಿನ ಒಡತಿತ್ ಚಾಡುವ. ಕುರಿ ಉಂಡೆನ. ಕುಂಡ್‌ಕೋ, ಪುಳ್ಳಿಕೋ ಇಟ್ಟ್ವರುವ.

ಕುಂಡ್‌ಕೊಡುವದಾಚೇಂಗಿ "ಮೂಡ್‌ಲಿಟ್ಟಿತ್" ಬಾಯಿರ ಪಕ್ಕ ಚೆನ್ನ ಕೀತಿತ್ ಬಟ್ಟೆರ ಮೀದ ತೆರಂಗೈಲ್ ಮಂಜಣ್ಣೆ ತೇಚಿತ್, ಕುಂಡ್‌ಲ್ ಚಾವುನ ತಾತಿತ್ ಪೊಟ್ಟೆರ ಮೀದ ಕುರಿಉಂಡೆ ಪೊಡಿ, ಉಪ್ಪುನ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಆದ್ಯ ವಡಿಯ/ ಪೊಣ್ಣ್ ತೆರಂಗೈಲ್ 3 ಕುರಿ 3 ಪುಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಇಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಮಣ್ಣ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಕೂಟ್‌ಂಗಳತ್ತಿಂಜಿ ಬಯ್ಯಕ್ ಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ದುಂಬ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆ ಉಳ್ಳ ಪೊಣ್ಣ್, ಕಾಯಲಾಯಿತ್ ಕಟ್ಟ್ವಲುಳ್ಳ ಪೊಣ್ಣ್, ತಡ್‌ಪ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲತ ಪೊಣ್ಣ್ ಕೇಕಳಕೂ ಪೋಂಡೂಂದಿಲ್ಲೆ. ಆಚೇಂಗಿ ಬಳಿ ಒಡಪ ಕಾರ್ಯತೆನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಚಾವುರ ಬಾಯಿಕ್, ನೀರ್ ಕೊಡ್‌ಪಕ ಅದ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲು. ವಡಿಯನೂ ಅನ್ನನುಂಡೇಂಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮೋಲ್‌ಕಟ್ಟ್ವ ಪಣ ಕಟ್ಟಲು. ಒರ್ ಸಮಯ ದುಂಬ್‌ನ ಕುಳಿಯಮೆಕರ್ತಿ ಚತ್ತಕ ಅವಳ ಕುಂಡ್‌ಕ್ ತಾತನ ಪಿಂಞ ಪೊಟ್ಟೆಂಜಿ ಕುಂಞಿನ ಎಡ್‌ತಿತ್ ಪಕ್ಕತ್ತೇ ಪೂಪ.

ಮುರಿ ಬಟಾವಣೆ

ಚಾವುನಳಾಪ್ ಚಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಸುತ್ತನ ಬೊಳಾತ ಪಚ್ಚಡತನ ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪವು "ಕುಳಿ ಮುಂಡಾಯಿತ್" ಬಳಸುವ. 11 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಕುಳಿಮುಂಡ್, ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಇಂತಾಂಗುಳ್ಳಾನ, ಬೊಂಡಿಯಚ್ಚಕ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳಾನ ಅಂದ್‌ಜ್ 31/2 ಮೊಳತಾರಚ್ಚಕಾನ ಕೀತಿತ್ ಆಂಡ ತುದಿಕ್ ಒರ್ ಪಣ ಕಟ್ಟಿತ್ ಭಿಕ್ಷೆಕಾರಕ್ ದಾನ ಮಾಡಂಡು. ಪಣ ಚೆಲ್ಲಿಯಂಡ್ ಬಾತೇಂಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡ್‌ಪಕ ಪಣ ಕಟ್ಟುಂಡುದಿಲ್ಲೆ. ಚಾವುನ ಚುಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಕುಪ್ಪಿಯ/ಪೊಡಿಯತ್‌ನ ಮೇದ, ಮೇದಿಯಕ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು. ಅವು ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಬಾಕಿ ಜನಕ್ ಕೊಡ್‌ಕಲು. ಚಾವು ಎಡ್‌ತ ಬಂದ ಅಕ್ಕ ಆಂಗಾಯಿತ್ ಮಾಡ್‌ನ ಕಟ್ಟಾಚೇಂಗಿ ಅದ್‌ನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಚುಡಂಡು. ಚುಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಒರ್ ದಂಡಾಳ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಜಂಡ್ ಬೆಂಜ ಪಿಂಞ ಪೋಪ. ಕುಂದ್ ಕಡುವ ದಾಚೇಂಗಿ ಚಾಯೋಡೆ ಮಣ್ಣ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕಾಡ್ ಚಾತಿಯ ಮಾಂದತೆನ್ನಕ್ ಮಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಂಡು. ಕಾರ್ಯ ತೀತಂಡ್ ಬಯ್ಯಕ್ ಬಪ್ಪಕ ಸಮಯತಾರ ಕೂಡೆ ಕೊಂಡ ಬಂದ ಕೂಪದಿ ತಚ್ಚಿನ ಅರುವ ಚಾವುರ ಮಂಡೆರ ಬರಿಲ್ ಉತ್ತಿತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂಟಿ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ. ಬಪ್ಪಕ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಅಡ್ಡಾಯಿತ್, ಮುಳ್ಳೆ ಕೊಂಬು ಬೆಪ್ಪ. ಬೆಪ್ಪಕ "ನೀನ್ ಪೋಪ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಇನ್ನನೆ ಕಲ್ ಮುಳ್ಳೆ ಇಟ್ಟುಂಡ್ ಪೋವು"ಂದ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಪೊರಟ್ ಪೋಪ. ಇದ್‌ಲ್ ನಂಗ ಪುನರ್ಜನ್ಮತ್‌ನ ನಂಬುವವೊಂದಾಂಡ.

ಕೇಕೊಳಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಬಂದವು ಎಲ್ಲಾ ಮೊಟ್ಟಲ್ ತೆಳನೀರ್ ತಳಚವಂಡು. ತಾಂಡ ಮನೆಕ್ ಬಯ್ಯಕ್ ಪೋನಲ್ಲಿ ಚಾವುಕೊಟ್ಟುಂಡ್ ಪೋನ ಬಟ್ಟೆನ ಉತ್ತಿತ್ ಪೊರಮೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್ ಮನೆ ನುಗ್ಗಂಡು. ಕುಳಿಚಿತಾಕಣೆಕ್ ಚಾವುಕ್ ಪೋತಯಿನ ಮುಟ್ಟುವಕ್ಕಾಗ. ಆಕಾಸ್ತಿತ ಮುಟ್ಟಿಪೋಚೇಂಗಿ ಮುಟ್ಟಿಚಿಟ್ಟುಂಡವ ಕುಳಿಕಂಡು. ಬಟ್ಟೆನೆಲ್ಲಾ ಪಿತ್ತಾಂದ್ ದಾರ್ ಬೋಂಡಿಕೂ ಮುಟ್ಟಲು.

ಚಾತ ಪೊಕ್ಕುವ

ಮನೆಕ್ ಬಂದ ಪಿಂಞ ಅರುವ ಒರ್ ಬಾಳೆ ಕೊಲೆ ಕೆತ್ತಿಯಂಡ್ ಬಂದಿತ್, ಬಾಳೆಕೋಡರ್ ತೋಲ್ ಎಡ್‌ತಿತ್ ಉರುಟಾಯಿತ್ ಮುರಚಿತ್ ಅರುವಂಡ ಪೊಣ್ಣಾಕ್ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅವ ಅದ್‌ನ ಪುಕ್ಕಿತ್ ಬೇವುಚಿಡುವ. ಇದ್‌ಂಗ್ ಚಾತಪುಕ್ಕುವ ಎಣ್ಣುವ. ಅದ್‌ನ ಚತ್ತವಂಡ ಪೊಣ್ಣ್/ವಡಿಯ ತಿಂಗಂಡು. ಅವು ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ

ತಿಂಗಂಡು. ಆ ದಿನ ಬಾಳೆ ಕೊಲೆನ ಮಜ್ಜಣತಾರ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲು. ಚತ್ತಲ್ಲಿಂಜಿ ಚಾವುನ ಮನೆಂಜಿ ಎಡ್‌ಪಲ್ಲಿಕೆತ್ತನ ಚಾವು ಮನೆಲ್ ಅಡಿಗ್ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ. ನೆರೆಕರೆಕಾರ ಕೂಳ್ ಮಾಡಿತ್ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು.

1902ಲ್ ಎಳ್ಳನ ಪ್ರಕಾರ (ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ) ಚಾತ ಪುಕ್ಕಣೆ ಅರುವಂಡ ಮನೆಂಜಿ ಕೂಳ್, ನೀರ್ ಕಣ್ಣೆ, ಬಾಳೆ ಕಾಯಿ ಕರಿ ಮಾಡಿತ್ ಎಡ್‌ತಬಪ್ಪ. ಅದಲ್ ಚೆನ್ನ ಕೂಳ್‌ನೋ, ನೀರ್‌ನೋ ಪಾತ್ರಲ್ ಇಟ್ಟಿತ್ (ದೊನ್ನೆಲ್ ಬೆಪ್ಪ) ಚತ್ತವಂಡ ಮೋಂವ ತಾಂಡ ಅಪ್ಪಂಡ ಪ್ರಾಣ ಪೋನ ಜಾಗತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚ ಪಿಂಞ ಎಲ್ಲಾರೂ ಅದೇ ಅಡಿಗ್ ಕೂಳ್‌ನ ಉಂಗಂಡು (1902). ಕೊಡವ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಕಾರ ಚಾವುರ ದಫನ ಮಜ್ಜಣತಾರೊಳ್‌ಲ್ ಮಾಡುವ. ದಫನ ಕಾರ್ಯ ಮಜ್ಜಣತಾರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ.

ಕರಿ ಮಡಕುವ:

ಚುಟ್ಟಿತ್ತುಂಡೇಂಗಿ ಚುಟ್ಟಾಂಡ ಪಿತ್ತಾಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಪೆರ್ತ್ ನೇರತ್ ಅರುವ, ಮನೆಕಾರ, ಸಮ್ಮಂಧಕಾರ, ಕೇಕೊಳ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್ ತಿತ್ತನ ತಣೆಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬೂದಿನೆಲ್ಲ ಪತ್ತೆ ಕೋತಿತ್ ಪೊಳೆಲ್ ಒಕ್ಕಿಚಿಡಂಡು. ಇದ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಬೂದಿನ ಪಾಲ್ ಬಪ್ಪ ಮರತ್‌ರಡಿಕ್ ಇಡಂಡು. ಚೆನ್ನಂಗಾನ ಮೂಳೆ ಸಮೇತ ಒರ್ ಕುಡಿಕೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋನಲ್ಲಿ ಸಂಗಮಕ್ ಇಡುವ. ಅದ್‌ನ ಮನೆರೊಳ್‌ಲ್ ಬೆಪ್ಪಲೆ. ಪೊರಮೆ ಮರತ್ ಕಟ್ಟಿತ್ತಿಪ್ಪ. ಬೂದಿನ ಮನಾರ್ತ ಒರ್ತ್ ಕೋತಿತಾನ ಪಿಂಞ ಪೂರ್ತಿ ತಣೆನೆನ್ನೆಕೆ ನೀರ್ ಬೂಕಂಡು. ತೇವ ಆರಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಆ ಜಾಗಕ್ ಚೆನ್ನ ಪಾಲ್ ಬೂಕಿತ್, ಕಡುನ ಬಿತ್ತುವ. ಅದ್ ಮೊಳಕೆ ಬಂದಿತ್ ಪುಟ್ಟಿಚೇಂಗಿ ನೆಲ ಆರ್‌ಚೇಂದೂ, ಚತ್ತವಂಡ ತೊಂಬೆ (ಹೈದಯ) ತಂಪಾಚೇಂದೂ ಅರ್ಥ. ಅನ್ನನೆ ಅರಿಂಜವ (ಹೈಬ್ರೀಡ್ ಕಡು ಪುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲೆ). ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯೇಂಗಡ ಕುಲಾಚಾರಾದಿ ಎತ್ತರ ಪ್ರಕಾರ ಚತ್ತವಂಡ ಬೂದಿಲುಳ್ಳ ಚುಟ್ಟಿ ಜಾಗತ್ ಒರ್ ಮೊರ ಮಣತಾನ ಇಟ್ಟಿತ್ ಅದ್‌ನ ಮನುಷ್ಯ ಆಕಾರ ಮಾಡಿ ಆಂಡ ಎಡರ ಮೇಲೆ 3 ಕಲ್ಲ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಆ ಕಲ್ಲರ ಮೀದ ಪಾಲ್, ಮೋರ್, ನೈ, ಪೂವು, ಮಣ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪೂಜಿತ್, ಆ ಕಲ್ಲರ ಮುಂಡತೆ ಕೊಡಿಯಲೆ, ಓರಂದ್ ಅಡಿಕೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಓರಂದ್ ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣ್ ತೊಲ್‌ಚಿತ್, ಚೆನ್ನ ಚಿಲ್ಲರೆ ಕಾಸ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ತೆಂಗಿ ಒಡ್‌ಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಅರುವ, ಪೊಣ್ಣ್ / ಆಣ್ ಎಲ್ಲರೂ ಓರೋಂದ್ ಪುಡಿ ಮಣತಾನ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಆ ಕಲ್ಲ ಕಿಟ್ಟಿತ್ "ನೀಡ ಋಣ ಇಂದೇಕ್"

ತೀಂದತ್" ಎಣ್ಣೆತ್ ಬಾಯಿ ಬಡ್‌ಚವ. ಅದಾನ ಪಿಂಞ ಅರುವ ಒರ್ ಬಾಳೆಲಕಂಡ ಬಿರ್‌ಚಿತ್ ಒಡ್‌ಲ್ ಮಾಡ್‌ನ ಕೂಳ್‌ಚ್ಚಿತ್ ಅಲ್ಲೇಂಗಿ ಒರ್ ಸೇರ್ ಅಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಒರ್ ಕೊಡಿಯಲೆ, ಒರ್ ಅಡಿಕೆ, ಒರ್ ತೊಲ್‌ಚ ಬಾಳೆಪಣ್ಣ್, 2 ಕಾಸ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ನೀರ್ ಬೂಕಿತ್ "ಈ ಬಲಿ ಚತ್ತ ತಾಂಡ ಅಪ್ಪ / ಅಪ್ಪ. ಈ ಪೆದತ್ ಕೂಳಿಕ್ ತೃಪ್ಪಿಯಾಡ್ ಎಣ್ಣೆತ್ ಚೆನ್ನ ನೀರ್ ಬುಡುವ. ಒರ್ ಬಿಂದಿಗೆ ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಪಕ್ಕತ್ ಮೋಂವ ತಾನೆ ಮಾಡ್‌ನ ಪುಣ್ಯತ್ ಏದೇಂಗೋರ್ ಪುಣ್ಯಫಲತಾನ ಗೇನ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ತುಳಸಿ ತೊಪ್ಪಲ್ ಆ ಕಲ್ಲರ ಮೀದ ನೀರ್ ಬುಡಂಡು. ಅನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ್‌ನವೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಂಡು. ಎಲ್ಲಾರು ಕಲ್ಲಕ್ ನೀರ್ ಬುಟ್ಟಿ ಪಿಂಞ ಚುಟ್ಟಿ ಜಾಗಕ್ ಕಡು ಬಿತ್ತುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಳಚಿತ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ.

ಈ ಪದ್ಧತಿ ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆಲ್ ಇಲ್ಲೆ. ಬಹುಷಃ ಅದಕ್ಕೋ ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಂದ್ ಪೋಯಿತಿಕ್ಕಂಡು. ಈ ಕರ್ಮಕ್ 'ಸಂಚಯನ ಕರ್ಮ' ಎಣ್ಣುವ. ಬಹುಷಃ ಇದ್ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದ ಆಯಿತಿಕ್ಕು.

ಈ ಕರ್ಮ ಅನ ಪಿಂಞ ಚತ್ತವಂಗಿಂಞ ವಯಸ್ಸಲ್ ಚೆರಿಯವು ಅನಕ ಆಣಾಳ್ ಗಡ್ಡ ಮೀಸೆ ಉಳ್‌ಪುವ. ಉಳುವವಂಡ ಅಪ್ಪನಾಡ್, ಅಪ್ಪನಾಡ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಮಂಡಲ್ ಚೆರಿಯ ಜುಟ್ಟ್ ಬುಡಂಡು. ಪೂರ್ತಿ ಕೇಚಿರುವಕ್ಕಾಗ. ಮೋಂವ ಮಾತ್ರ ಅಂದ್ ಪೂರ್ತಿ ಮಂಡೆ, ಗಡ್ಡ ಉಳ್‌ಪಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಳಚಿತ್ ಮನೆಕ್ ನುಗ್ಗಂಡು. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮೇಲ್‌ಲುಳ್ಳ ಚಿಂಗಾರ ಉತ್ತಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಇದ್ ಮಾದ ಕೈಯ್ಯಣೆ ಮಾತ್ರ. ಮಾದ ಕೈಯ್ಯಣೆ ಏದ್ ತರತರ ಅಲಂಕಾರ ಇಲ್ಲೆ.

ಚತ್ತವಂಡ ಪೊಣ್ಣ್, ಮೋಂವ ಪೊಲಾಕ ನೇರ್ತೆ ಕಣತರೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಚಿತ್, ಅಲ್ಲಿ ಒರ್ ಪಾತ್ರತ್ ಅಕ್ಕಿ, ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿತ್ ಕೂಳ್ ಮಾಡಿತ್, ಆ ಕೂಳ್‌ಕ್ ಚೆನ್ನ ನೈ, ಎಳ್ಳು ಇಟ್ಟಿತ್ ಪಿಂಡ ಮಾಡಿತ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಬಪ್ಪ. ಇದಂಗ್ "ಕರೆಬಲಿ" ಎಣ್ಣುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪುನಃ ಕುಳಪಂಜಿ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ. ಬಪ್ಪಕ ಕಣತರೆಲಿಂಜ ನೀರ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಬಂದಿತ್ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ. ಮಾದಕೆತ್ತನೆ ಒರೇ ನೇರ ಊಟ, ಬೈಟ್ ಫಲಹಾರ, ಕರೆಬಲಿ ಪನ್ನಂದ್ ದಿನವೂ ಮಾಡಂಡು.

ಕಾಲ ಕೈಂಚೆನ್ನಕೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ ಸೆರಿಯಾಯಿತ್, ತಾಂಗ್ ಕೈವಾನ ಮಾಡಿತ್, ಬಾಕಿನ ಬುಟ್ಟುರ್‌ವದ್ ಇಂದೇತ ಕಾಲ. ನಂಗ ಅಂದಿಂಚೆನ್ನಕೆ ಇಂದ್ ಇಲ್ಲೆ. ಇಂದುಳ್ಳನ್ನೆಕೆ ನಾಳೆ ಇಪ್ಪಾಲೆ. ಬದ್‌ಲಾಯಂಡಿಪ್ಪ.

ಮಕ್ಕಡ ಚಾವು:

ಮಕ್ಕಕೇ ಬೋರೆ ಕೇಕೊಳ ಇರಂಡು. ಪತ್ತಿತ್ ಅರುವದಾಪಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞಿ ಕುಂಞಿ ಚತ್ತಕ ಅಕ್ಕನ್ನೇ ಪೂಕಂಡು. ಜನಕ್ ಎಣ್ಣುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲೆ. ಪೋಪಕ ಅಂಡ ಕೂಡೆ ಒರ್ ಚರಟೆಲ್ ಅವ್ವಂಡ ಮೊಲೆ ಪಾಲ್ ಮಂಡೆರ ಬರಿ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅರುವದಾ ಕೈಂಜಿತ್ತಿಂಜಕ ಅದಾನ್ ಕುಳಪ್ಚಿಚಿತ್, ನೆತ್ತಿಕ್ ಕುರಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕೇಕೊಳಕ್ ಎಡ್ತಂಡ್ ಪೋಂಡು. ಪೋಪಕ ಪಾಲ್ ಅಥವಾ ಮೋರ್ ಇಟ್ಟಿ ಕೂಪದಿ ಕಟ್ಟಿಯವಂಡು. ಅವ್ವಂಡ ಮೊಲೆ ಪಾಲ್ನೇ ಎಡ್ತಂಡ್ ಮಂಡೆರ ಬರಿ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಪೂತ ಪಿಂಞಿ ಕೂಪದಿ, ಪಾಲ್ನ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬರಂಡು. ಕುಂಞಿನ್ ಕೇಕಳಕ್ ಎಡ್ತ ಪೋನನ್ನೆಕೆ ಪೆತ್ತವ್ವ ಇಟ್ಟಿ ಬಟ್ಟೆ ಉತ್ತಿತ್ ಕುಳಿಚಿತ್ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟವಂಡು. ಕುಂಞಿ ಉಂಬ ತಿಂಬಚ್ಚಿಕ್ಕಾಯಿತುಂಡೇಂಗಿ ಬಲ್ಯಯಿಂಗಕ್ ಕಟ್ವಾವನ್ನೆಕೆ ಕೂಪದಿ ಕಟ್ಟಿಯವಂಡು. ಮಕ್ಕ ಚತ್ತಕ ಎಣ್ಣುವದಿಲ್ಲೆ, ಚುಡುಲೆ, ಅಲಂಕಾರ ಅಡಂಬರ ಇಲ್ಲತೆ ಪೂಕಂಡು. ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮಕ್ಕಡ ಚಾವುರ ಕೂಡೆ ಪೋಪುಲೆ. ಚಾವು, ಪೊಲೆ ಎಡ್ಕತ ಮಕ್ಕಡ ಚಾವುಕ್ ಕೈ ಕೊಡ್ಪದಿಲ್ಲೆ.

ಚಾವು ಪೊಲೆ ಕಾರಣಾಂತರತ್ ಮನೆಲ್ ಚಾವತೇ ಮನೆಕ್ ಚಾವು ಎಡ್ತ ಬಪ್ಪಕ್ಕಿಯಂತೆ ಉಂಡೇಂಗಿ ಚಾವುನ ಚತ್ತ ಜಾಗತ್ ಎದೋರ್ ಅಡಂಬರ ಇಲ್ಲತೆ ದಫನ ಮಾಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕುಂಡ್ಕಿಡುವದಾಚೇಂಗಿ ಕೈಕಾಲ್ವರ ವಯಿ, ಚೆನ್ನ ಮಂಡೆರ ತಲಮಿ, ಕುಂಡ್ಂಜಿ ಚೆನ್ನ ಮಣ್ಣ್, ಚುಟ್ಟಿತ್ತುಂಡೇಂಗಿ, ಚೆನ್ನ ಬೂದಿ, ಬೇವತ ಮೂಳೆ ಎಡ್ತಂಡ್ ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಕೈಪ ಅಲ್ಲಿಕೆ ಎಡ್ತ ಪೋಂಡು. ಇದ್ಂಞಿ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಣ್ಣುವ. ಚಾವು ಪೊಲೆನ ಮನೆರೊಳ್ಕ್ ಕೂಟುವಕ್ಕಾಗ. ಅದಾನ್ ಎಡ್ತಂಡ್ ಬೋರೆಯಿಂಗಡ ಮನೆಕ್ ಪೋಪಕ್ಕಾಗ. ಅಲ್ಲಿ ಒಳಿಯಂಡೂಂದಾಚೇಂಗಿ ಅವು ಕೈಯ್ಯಲೆಲೇ ಬುದ್ಧವಂಡು. ಒಳ್ಕ್ ಕೂಡುವಕ್ಕಾಗ. ಕೂಟಿಯವಕ್ಕಾಗ. ಚಾವು ಪೊಲೆನ ನೇರೆ ಕೇಕಳಕ್ ಕೊಂಡಪೋಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಚಾವುಕ್ ಮಾಡುವನ್ನೆಕೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಪಂಜಿ ಚಾವು ಪೊಲೆನ ಪೂಕಂಡು. ಅಂಟ್ ರೋಗತ್ ಚತ್ತಕ ಮಾಡ ಕೈಪಲ್ಲಿಕ್ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತ ಬಪ್ಪುಲೆ. ಅಂಟು ರೋಗಿ ಚತ್ತಕ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತಪಾಂಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞಿ "ಮಾರಿನೀಕಂಡು". ಚತ್ತ ಜಾಗತ್ ಮಾಡ ಕೈಕತೆ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತ ಬಪ್ಪೇಂಗಿ ದಫನ ಮಾಡ್ನಯಿಂಗಕ್ ಮೂಂದ್ ಪಣ ಕೊಡ್ಕಂಡು. (ಇಂದ್ ಪೂರ್ತಿ ಕರ್ಚಿ ಕೊಡ್ಪ). ಅಂಟು ರೋಗಿನ ದಫನ ಮಾಡ್ನ ಮನೆಕ್ ಪಣ ಕೊಡ್ತೀತೇ ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಚತ್ತವ ತಾಮನೆ ಮೂಡಿಯಾಚೇಂಗೂ ಪಣ ಕೊಡ್ತೀತೇ ಕೊಡ್ಕಂಡು.

ಸೂತಕ:

ಒರ್ ಒಕ್ಕಕಾರ ಇಂಞೋರ್ ಒಕ್ಕಡ ಕೇಕಳಕ್ ಚಾವು ಪೂಪಾಲೆ. ತಾಮನೆ ಮೂಡಿನ ಸತ ಪೂಪಾಲೆ. ಅಯಿನ ಬೋರೆ ಜಾಗತೇ ಪೂಕಂಡು. ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತ ಪಿಂಞ ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ ಸೂತಕ ಆಚಿ. ಆ ಕುಟುಂಬಕಾರ ಮಾದ ಆಪಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಏದೋರ್ ನಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಕ್ಯೆಯ್ಯ. ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತೆನ್ನೆಕೆ ಇಂಞೋರ್ ಚಾವಾಚೇಂಗಿ 2 ನೇ ಚಾವುರ ಸೂತಕ ಪಿಂಞ ಮಾದ ಚೆನ್ನ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರತ್ ಮಾಡಂಡು.

ಮಕ್ಕಳೇ ಚಾವಡ್, ಬಲ್ಯವುವೇ ಚಾವಡ್, ಏದ್ ಕಾರಣತ್ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತಕತ ಪೋಚೇಂಗಿ, ಏದೇ ಕಾರಣಕ್ ಮಂಗಲ ಕೈಚತೇಂಗೂ, ಆ ಕುಟುಂಬಕಾರ ದೇವಸ್ಥಾನತಾರ ಪಟ್ಟಿಕ್ ಸತ ಪೋಪಕಯ್ಯ. ಪುತ್ತರಿ, ಕೈಲ್ಪೊಳ್ಡಲ್ ಮಂದ್ಕ ಪೋಲು, ಆಡುವಕ್ಯಯ್ಯ. ಮಂದ್ಲ ಬೋಡಿ ಬೆಪ್ಪನ್ನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ.

ಬೋರೆ ಜಾಗತ್ ಚತ್ತಿತ್ ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತಂಡ್ ಪೋಪಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಆ ಮನೆಕ್ ಸೂತಕ ಉಂಡ್. ಅಂಟು ರೋಗತ್ ಚತ್ತಿತ್ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತಂಡ್ ಪೋಚೇಂಗೂ ಚತ್ತ ಮನೆಕ್ 'ನೀಕ' ಎಡ್ತಪಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಸೂತಕ ಇಪ್ಪ. ಆಚೇಂಗಿ ಚತ್ತ ಮನೆಕ್ ಮಾತ್ರ ಬೋರೆ ಮನೆಕ್ಕಿಲ್ಲೆ.

ಮೇಂಗತ:

ಚತ್ತೆನ್ನೆಕೆ ಮನೆಕ್ ಪೊಲೆ ಸುರು ಆಪ. ಆಚಾರ ನಡತುವಕ್ ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ತ ದಿನತ್ತಿಂಜಿ ಸುರು ಆಪ . (ಮಾದಕ್ ಚತ್ತದಿನತನೇ ಎಡ್ತವ. ದಫನ ದಿನ (ಚಾವು ಪೊಲೆ)ತನೋ ಎಡ್ತಂಡ್ ಕಡಪತನಾಳ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಮಾದ ಕೈಪ). ಚತ್ತವಂಡ ಕುಟುಂಬಕ್ ಚತ್ತವಂಗಿಂಞ ಎಳಿಯವು ಪಿಂಞ ಪಕ್ಕತ ಸಮ್ಮಂಧ ಉಳ್ಳವು ಮೇಂಗತೆ ಇಂಜಿತೇ ಇರಂಡು.

ಆಣಾಳ್ ಕ್ಕೊರ, ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಮಾಲುತ್ತಿ ಬೆಪ್ಪ. ಮೇಂಗುವಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಇನ್ನನೇ ಇರಂಡು. ಚೋಂದ ಚೇಲೆ, ಚೋಂದ ವಸ್ತ್ರ ಇಡುವಕ್ಕಾಗ. ಕ್ಕೊರ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ. ಕರ್ತಕಂಬಿರ ಚೇಲೆ ಕಟ್ಟುವಕ್ಕಾಗ. ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಮಾಲೆಲ್ಲ ಉತ್ತಿರುವ. ಪಿಂಞ ಬೆಂಚ್ಚರ ಕಡಗ (ಬಳೆ) ಕುಪ್ಪಿಬಳೆ, ಮೂಕೊರಡ್, ತಾಳೋಲೆ, ಕರಿಮಣಿ ಇಟ್ಟನಲು. ಚತ್ತವಂಡ ಪೊಣ್ಣ್ಲ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಇಟ್ಟವಕ್ಯೆಯ್ಯ. ಅವಳೊ ಪಕ್ಕತಾರ ಸಮ್ಮಂಧಕಾರ ನಿಪ್ಪಾಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟಿಯವಂಡು. ಮೇಂಗತೆ ಇಪ್ಪವೂ ಮೇಂಗುವಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಪಾಲ್, ತೇನ್, ಕಳ್ಳ,

ಎರಚಿ, ಮೀನ್, ಕುಮು, ಕೊಡಿಯಲೆ, ಅಡಿಕೆ ತಿಂಬಕ್ಕಾಗ. ಪೆತ್ತಿತ್ ನೀರಡಕತವು, ಪೆರುವಕ್ಕಾನವು (ಎಳ್ ತಿಂಗತಾರ ಮೀದ) ಮೇಂಗತೆ ಇಪ್ಪಕ್ಕಾಗ. ಆಚೇಂಗಿ ಮೇಲ್ಲ್ ಮಾಲ್ ಇಪ್ಪಕ್ಕಾಗ. ಮಂಗಲ ಕುರ್ಚಿ ಮನೆಲ್ ಮಂಗಲ ಕೈಯ್ಯುವ ಕಾಣ್ಣು/ಮೂಡಿ ಮೇಂಗತಿಪ್ಪಕ್ಕಾಗ. ಮಾಲ್ ಉತ್ತುವಕ್ಕಾಗ. ಚತ್ತ ಮನೆಲ್ ಪನ್ನಂದ್ ಕೈಯ್ಯನೆ ಒಟ್ಟಿ ಚುಡುವ, ಕರಿಕ್ ಅಗ್ಗರಣೆ ಕೊಡ್ಪ, ಕಡು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವದ್ ಆಗ. ಮೇಂಗತೆ ಇಳ್ಳವು ಮಂಗಲಕ್ ಪೋಪಕ್ಕಾಗ. ಚತ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ ಪೆರಿಯವುವೇ ಆಡ್ ಮೇಂಗತಿಲ್ಲತವುವೇ ಆಡ್, ಮಂಗಲಕ್ಕಾಡ್, ಮಾದಕ್ಕಾಡ್, ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಡ್ ಪೋಪಕಯ್ಯ. ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್: ಚತ್ತವಂಡ. ಪೋಣ್ಣ್/ವಡಿಯ ತಪ್ಪತ ಕುಳಿಕ್ ನಿಕ್ಕಂಡು (ಆನಾರೋಗ್ಯ, ಆಶಕ್ತಿ ಉಳ್ಳವು ನಿಪ್ಪದಿಲ್ಲೆ) ಇವು ಅಲ್ಲತೆ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವಡಾತ್ ದಂಡಾಳ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಕ್ಕಂಡು. ಇವು ಎಲ್ಲಾ ಮೇಂಗತೆ ಮಾದ ಕೆತ್ತನ್ನೆ ಇರಂಡು. ಅಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಆಣಾಳ್ ಒಚ್ಚೋಡಿ ಬಟ್ಟೆ ಎಣ್ಣಕ ಒರೇ ಬಟ್ಟೆಲ್ ಪಂಚೆ ಇಂಚೋರ್ ತುಣಿನ ಮೇಲ್ಕ್ ಪೋತವೊ. ಮಂಡೆ ಉಳ್ಳಪಿತಿರಂಡು. ಅದ್ ಸಾಧ್ಯ ಆತೆ ಪೋಚೇಂಗಿ 2 ತುಂಡ್ ಬಟ್ಟೆನ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು. ಒಳ್ಲ್ ಜುಬ್ಬು ಇಟ್ಟವಲು. ಪೋಣ್ಣಾಳ್ ನಿಪ್ಪುಕ್ ತುಣಿ ಕಟ್ಟತ್ತೇ ಕಟ್ಟಂಡು. ಒಳ್ಲ್ ಕೈಯ್ಯಿಲ್ಲತ ಚಿಮ್ಮಿಸ್ ಇಟ್ಟವಲು (ಇಂದ್ ಉಡ್ಪೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಪೋಯಿತ್). ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪವು ಬೋರೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಯವಂಡು. ಇವು ಎಕ್ಕಲೂ ಕುಳಿಪಂಜಿ ಒರ್ ನೇರ ಮಾತ್ರ ಕೂಳ್ ಉಂಗಂಡು. ಚತ್ತವಂಡ ಪೋಣ್ಣ್/ವಡಿಯ ಕೈಕ್ ಬೊಳ್ಳಿರ ಚಂಚೋಲೆ ಸುತ್ತಿಯವಂಡು. ಮನೆಂಜಿ ಪೊರಮೆ ಪೋಪಕ ಕೈಲ್ ಒರ್ ಚಾಕ್ ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಕತ್ತಿ ಪುಡ್ಚಿವಂಡು. ಇವು ಪೊಳೆನ ಇಳಂಜಿತ್ ದಾಟುವಕ್ಕಾಗ. ಎಲಕಂಡತೇ ಉಂಗಂಡು. ಪಲಿಯತಾಡ್, ಬೆಂಚಿಲಾಡ್, ಕುರ್ಚಿಲಾಡ್ ಅಳ್ಪಕಾಗ. ಕಟ್ಲಲ್ ಬುದ್ಧವಕ್ಕಾಗ. ನೆಲತ್ ಪಲಂಬು ಬಿರಿಚಂಡ್ ಅಳ್ಕಂಡು, ಬುದ್ಧವಂಡು. ಮೆತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚವಲು. ಬೈಟಾಪಕ ಫಲಹಾರ ಮಾಡಲು. ಪೋಣ್ಣಾಳ್ ಮಂಡೆನ ಕೊಂಬುರ ಚೀಪುಲ್ ಊಕುವಕ್ಕಾಗ. ಮರತಾರ ಚೀಪುಲ್ ಮಂಡೆ ಊಕಲು.

ಚತ್ತ ನಾಳ್ ನೋಟುವ

ಚತ್ತಾಂಡ ಪಿತ್ತಾಂಡ್ ಅರುವ ಕಣೆಯಂಡ ಕೈಂಜಿ ಚತ್ತನಾಳ್, ನೋಟ್ಚಿಡುವ. ಅವ ಎಣ್ಣೆನ್ನೆಕೆ "ಕುಳಿಯ ನೀಕುವ" ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಬೋರೆ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡ್ಚಿಟ್ಟವಂಡು.

ಕುಳಿಯ ನೀಕುವ

ಚತ್ತ ಮನೆಂಜಿ ಚತ್ತವಂಡ ಕುಳಿಯನ ಪೊರಮೆ ಅಯಿಪ. ಎನ್ನೆಣ್ಣಕ ಬಣ್ಣ

ಅಥವಾ ಮಲೆಯ "ಮುಂಡ್ರತ ಬಳ್ಳಿ"ನೋ, ಬೊಳ್‌ಪ್ ನೂಲಾನೋ ಮನೆರ ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿತ್ ಪಡಿರ ಪಕ್ಕ ಬುಡುವಂಜಿ "ನೀಕ್"ನ ಪಿಂಞ ಬುಟ್ಟಿ ಬಳ್ಳಿನ ಕಟ್ಟುವ. ಇದಾನ ಮಾದ ಕೈಪ ಮನೆಕ್ ಮಾಡ್‌ಚಿಡುವ.

ನೀರ್ ಬಲಿ:

ಮೇಂಗತೆ ನಿಂದಾಂಡ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ಕರಕಾಡ್, ಕಣತೆರಕಾಡ್ ಪೋಯಿತ್ ಮೀನ್‌ಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಡಂಡು. ಇದಂಗ್ "ನೀರ್ ಬಲಿ" ಎಣ್ಣುವ. ಇದಾನ 3 ದಿನ ಮಾಡಂಡು.

ಕರೆ ಬಲಿ:

ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು 4ನೇ ದಿನತಿನಿಂಜಿ 7ನೇ ದಿನಕೆತ್ತನೆ ನೀರ್ ಬಲಿ ಮಾಡ್‌ನ ಕಣತೆರೆ, ಕೆರೆರ ಪಕ್ಕತ್ 3 ಚೆರಿಯ ಕಲ್ಲನ ಒಲೆಯಾಯಿತ್ ಮಾಡಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಒಡ್‌ಂದ ಮಣ್ಣ್ ಪಾತ್ರತರ ಚೂರ್‌ನ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಚೆನ್ನ ನೀರ್ ಬೂಕಿತ್, ಅಕ್ಕಿನ ಅದ್‌ಲಾಟ್ಟಿತ್, ಒಲೆಕ್ ಒರ್ ಕೊಳ್ಳಿ ತಿತ್ತ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ನೀರ್‌ನ ಕೊದ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್, ಅದ್‌ನ ಒರ್ ಕೊಡಿ ಬಾಳೆ ಎಲಕಂಡತಿಟ್ಟಿತ್ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬರಂಡು. ಇದಂಗ್ "ಕರೆ ಬಲಿ" ಎಣ್ಣುವ. ನೀರ್ ಬಲಿ, ಕರೆ ಬಲಿ ಕುಳಿಚಿತಾನ ಪಿಂಞ ಮಾಡಂಡು.

ಬೆಲಿ ಮರ:

ಏಳನೆ ದಿನತ್ ಅರುವ ಒರ್ ಕಂಬ ಅಥವಾ 3 ಕಂಬತರ ತುದಿಕ್ ಒರ್ ಪಾರ್‌ನ ಕಣಿಪಂಜಿ ಮನೆರ ಪೂರಾಮ ಪಟ್ಟಿಲ್ ಪೂಪಂಜಿ ಚೆನ್ನ ಎತ್ತರತ್ (ಕೈಕ್ ಕಟ್ಟುವನ್ನೆಕೆ) ನಿಪ್ಪಾಚಿಡಂಡು. ಇದಂಗ್ "ಬೆಲಿ ಮರ" ಎಣ್ಣುವ. ಇದಾನ ತೆಕ್ಕಾ ದಿಕ್ಕಲ್ ಬೆಪ್ಪ.

ಕಾಕೆಕ್ ಕೂಳ್ ಬೆಪ್ಪ:

ಚೆತ್ತವಂಡ ವಡಿಯ/ಪೋಣ್ಣ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದ 7ನೇ ದಿನತಿನಿಂಜಿ 11ನೇ ದಿನಕೆತ್ತನೆ ತಾನ್ ಕುಳಿಚಿತ್ ಉಂಬಾಂಗಿಂಞ ಮಿಂಞ ಒರ್ ಕೊಡಿ ಬಾಳೆಲಕಂಡತ್ ತಾನ್ ಉಂಬಕ್ ಮಾಡ್‌ನ ಅಡಿಗಿನ ಇಟ್ಟಂಡ್, ಒರ್ ಚೊಂಬು ನೀರ್‌ಡ್‌ತಂಡ್ ಬೆಲಿ ಮರತರ ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿತ್, ಆಂಗ್ ಚೆನ್ನ ನೀರ್ ಬೂಕಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಎಲಕಂಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕಾ, ಕಾ ಎಣ್ಣಿತ್ ಕಾಕೆನ ಕಾಕಿತ್ ಮೂಂದ್ ಕುರಿ ಕೈ ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿತ್ ಬರಂಡು. ಇದ್ ಕಾಕೆಕ್ ಕೂಳ್ ಬೆಪ್ಪದ್. ಕಾಕೆ ಬಂದಿತ್ ಕೂಳ್ ತಿಂಬಾಂದ್ ಚೆನ್ನ

ನಿಂದಿತ್ ನೋಟುವ. ಕಾಕೆ ಬಂದಿತ್ ತಿಂದಕ ಚತ್ತವಂಗ್ ಬೆಚ್ಚ 'ಎಡೆ' ತೃಪ್ತಿಯೆಂದ್ ಅರಿಂಜವ.

ಕುಳಿಕ್ ನಿಪ್ಪದ್ ಪೆರ್ತ ಕಷ್ಟ್ತಾರ ಕಾರ್ಯ ಎಣ್ಣೆತ್, ಚೆನ್ನ ಜನ ತಾನ್ ಚಾವಾಂಗಿಂಞ್ ಮಿಂಞ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವಂಗ್ ತಾಂಡ ಇಂತಿಂತ ಆಸ್ತಿ ಕೊಡ್ಕಂಡೂಂದ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಪ್ಪಿಯಿಂಜತ್. ಅನ್ನನೆ ಕೊಡ್ತದೂ ಉಂಡ್. ಆಚೇಂಗಿ ಇದ್ ವಡಿಯ ಪೊಣ್ಣೆಕ್ ಅನ್ವಯ ಆಪಾಲೆ.

ಚತ್ತಯಿಂಗಕ್ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಲ್ :

1) ಪನ್ನಂದ್, 2) ಕುಳಿ ಚುಂಬ, 3) ಮಾದ ಎಣ್ಣುವದ್ ಮುಖ್ಯ. ಪನ್ನಂದನೆ ದಿನತ್ ಪನ್ನಂದಾನೋ ಅಲ್ಲಿಂಜ ಮಾದ ದಿನ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡಿತ್, ಕುಳಿಚುಂಬಾನ ಮಾದಕ್ ಒರ್ ದಿನ ಮಿಂಞ್ ಮಾಡುವ. ಇಕ್ ಪನ್ನಂದ್, ಕುಳಿಚುಂಬ, ಮಾದ ಇದ್ನೆಲ್ಲ 11ನೇ ದಿನತೇ ತೀಪ. ಮಾದ ತೀರತೆ ನಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ಕೈಪಕಯ್ಯತಾಂಗ್ ಮಾದ 11 ನೇ ದಿನ ಅಥವಾ 7ನೇ ದಿನತ್ ಕೈಪದೂ ಉಂಡ್.

ಮಾದ:

ಮಾ = ನಲ್ಲಗತಿ ದ = ಕೊಡ್ಪ = ಮಾದ, ಅಂದೇತ ದಿನ ಮೇಂಗತೆ ಉಳ್ಳವು ಕುಳಚಿತ್ ಅಡಿಗೇ ಮನೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ನಿಕ್ಕಂಡು. ಮೇಂಗುವವು ಎಲ್ಲಾ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದ್ಯೆಂಗಳೆನ್ನೆಕೆ ಬಚ್ಚೆ ಇಡಂಡು. ಅಡಿಗೇ ಮನೆಲ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ಮಾಡ್ನ ಅಡಿಗೇ, ಮೋರ್, ನೈ, ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣ್, ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿತ್, ಅಂದ್ ಉಂಬಕ್ ಎಂತೆಲ್ಲ ಅಡಿಗೇ ಮಾಡಿತ್ ಅದ್ನೆಲ್ಲಾ ಒರ್ ಕಚ್ಚಿರ ಬಲ್ಯ ತಟ್ಟೆಲ್ ಇಟ್ಟಿತ್, ಒರ್ ಪಾತ್ರಲ್ ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಚೆನ್ನ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲ್, ಕೊಡಿಬಾಳೆಲಕಂಡ ಇದ್ನೆಲ್ಲಾ ಒರ್ ಪಲಂಬ್ ಬಿರಿಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಬೆಪ್ಪ. ಮೇಂಗುವವು ಕೊಡಿಬಾಳೆಲಕಂಡ (13 ಬೆಪ್ಪದ್ ವಾಡಿಕ್)ತ್ ಪಕ್ಕ ಮುಟ್ಟಾಕಾಲ್ ಕುತ್ತಿಯಂಡ್, ಮಾಡ್ನ ಕೂಳ್ನ್ ಎಲಕಂಡಕ್ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ 3 ಕುರಿ ಇಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಕೈ ಕತ್ತಿತ್ ಚೆನ್ನ ಗರಿಕೆ ಪಿಲ್ಲ್ನೋ ಎಡ್ತಂಡ್ ಎಲಕಂಡಕ್ ಚೆನ್ನ ನೀರ್ ತಳಿಪಂಜಿ ಬಲತೆಕ್ಯೆಲ್ ಎಡೆ ಇಟ್ಟಿ ಕೂಳ್ ರ ಕೊಡಿ ಬಾಳೆಲಕಂಡತನು, ಎಡತೆ ಕೈಲ್ ಚೊಂಬು ನೀರ್ನೋ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ಎಡ್ತಂಡ್, ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳವು ಎಡೆನ ಎಡ್ತಂಡ್ ಬೆಲಿ ಮರತ್ ಪಕ್ಕ ಪೋಯಿತ್, ಆದ್ಯ ಎಡೆಕ್ ನಿಂದವು ಬೆಲಿಮರತ್ ಚೆನ್ನ ನೀರ್ ತಳಿಪಂಜಿ ಎಡೆನ ಬೆಚ್ಚಿತ್ (ವನಲಿನ ಮಾಡಿಯವ) ಕಾಕೆಕ್ ಕೊಡ್ಕಂಡು.

ಇಚ್ಚಕ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ಮಾಡುವ. ಬಾಕಿ ಮೇಂಗತ ಉಳ್ಳವು ಎಡೆನ ಎಡ್ತಂಡ್ ಬೆಲೆಮರತರ ಪಕ್ಕ ಕಾಕೆಕ್ ಬೆಪ್ಪ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ಕೇಕಳಾಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಎಡೆನ (3 ಎಡೆ) ಮಂಡೆರ ಪಕ್ಕ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಚಕ್ಕೆ ಮರತರ ತೊಪ್ಪಲ್ 3 ಚಳ್ಳೆ ಮಾಡಿತ್, ಒಂದಾತ್ ನೀರ್, ಇಂಞೊಂದಾತ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಇಂಞೊಂದಾತ್ ಕಳ್ಳೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಬಾಯಿಕ್ಟ್ಟಿವಲು (ಮೇಂಗಲು) ಈ ಮಧ್ಯೆ ಮೇಂಗತವು ಎಡೆಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬಂದಿತ್ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಚವುಂತಿತ್ ಮನೆರ ಕೊಡಿಕ್ ಕನಿಚಿತ್ ತೆನ್ ನೀರ್ ತಳಚಂಡ್ ಒಳಕ್ ನುಗ್ಗಂಡು. ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ (1902) ಎಳ್ದಾದನ ಪ್ರಕಾರ ಮೇಂಗಿತ್ ಒಳಕ್ ಕೂಡ್ನದು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಲ್ ಬೆಚ್ಚಿತಿಪ್ಪ ಪಾಲ್, ತೇನ್ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ನಕ್ಕಿಯವ. ಇದ್ ಮೇಂಗತವು ಮೇಂಗ್ನ ಪಿಂಞ ಆದ್ಯ ತಿಂಬ ತೀನಿ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಎಲ್ಲಾರೂ ಅಳತಂಡ್ ಉಂಬ ಕುಡಿಪದ್ ಕೈಯ್ಯುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಡುಬಾಡೆನ ಒಡ್ಕಿ ತಳಿಚಿತ್ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್ ಮನೆಕಾರ, ಬೆಂದು ಚಂಜಾದಿಯ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳಕರ ಮಿಂಞ ನಿಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿ ಅರುವ ಅಥವಾ ಅರಿಂಜಂವ ಇನ್ನನೆಣ್ಣುವ. "ಇಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಈ ಮನೆ ತೀಕೆ ಮನೆಯಾಯಿತ್ತಿಂಜತ್. ಇಂಞೊ ಮಿಂಞಕ್ ನಲ್ಲಾಮೆ, ಚತ್ತವಂಗ್ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಡ್ ಎಣ್ಣಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿ ದುಡಿ, ತಾಳತನ 3 ಕುರಿ ಸದ್ ಮಾಡುವ. ದುಡಿನೋ, ತಾಳತನೋ ಕೈಲೆಡ್ತಿತ್ 3 ಕುರಿ ಸದ್ ಮಾಡಿತ್ ಅಡಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಅಕ್ಕ ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟ ವಾದ್ಯ ಸುರು ಆಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಆಟ್ ಪಾಟ್ ಮಾಮೂಲಾಪ. ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವೆಲ್ಲ ಬೊಳಪು ಬಟ್ಟೆ ಮಾತಿತ್ ರಂಗ್ ರಂಗ್ ಬಟ್ಟೆ ಇಟ್ಟಿವ. ಬಟ್ಟೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿತ್ ಬೆಂದುವಳ ಅಯಿಪ. ಕ್ಷೌರ ಮಾಡ್ವವು ಮಾಡ್ಚಿಟ್ಟಿವಲು.

ಕಾವೇರಿಕ್ ಪಿಂಡ ಬೆಪ್ಪಕ್ ಪೋಪವು ಬೊಳಪು ಬಟ್ಟೆಲೇ, ಕಳ್ಳೆ ಪುಳಿ ಕೂಟತೇ 6 ತಿಂಗ 1 ಕಾಲ ದೀಕ್ ಬುಟ್ಟಂಡ್ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಪ್ಪ / ಅವ್ವಂಡ ಚತ್ತವಂಡ ಪೆದತ್ ಪಿಂಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಎಲ್ಲಡೆನ್ನೆಕೆ ಇಪ್ಪ. ಅನುಕೂಲಕಾರ ಪ್ರತೀ ಕಾಲ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಪಿಂಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬಪ್ಪದೂ ಉಂಡ್. ಪಂಡೇತ ನಡಪು ಪ್ರಕಾರ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದವು ದೀಕ್ ಉತ್ತುವ ಕಾವೇರಿ ಚಾತ್ರಂದ್. ಅಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಪಾಲ್, ತೇನ್, ಕಳ್ಳೆ, ಪುಳಿ ಒಂದು ತಿಂಬಕಾಗ.

ಪಂಡ್ ಮಂಗಲತ್ ಕೇಟಾಮೆ ಬಪ್ಪೆನ್ನಕೆ ಮಾದಕ್ ಅಡತಲೆ ಬಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಅಡೀ ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ಅಥವಾ ಬಟ್ಟಿ ಕೊಂಡ ಬಪ್ಪ. ಇದ್ ಮಾದ ಕಾಗದತ್ "ಬಟ್ಟಿ

ಮರ್ಯಾದೆ ಇಲ್ಲ" ಎಣ್ಣೆ ತ್ ಅರಿಚಿಡುವ. ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಕ ಒರ್ ಕುಕ್ಕೆಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಪೊಡಿ, ಒರ್ ಕೊಲೆ ಬಾಳೆ, 5 ತೆಂಗ ಇಪ್ಪ. ಪೊಡಿರ ಬದಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಅಯಿಪದೂ ಉಂಡ್. ಬಾಳೆರ ಬದಲ್ ಬೆಲ್ಲ ಅಯಿಪದೂ ಉಂಡ್. ಅವ್ವಂಡ ಮನೆ, ತಾಮನೆ, ಬೆಂದು ಮನೆಂಜಿ ಚತ್ತವಂಗ್ ಋಣ ತೀಪ ಸಂಕೇತ.

ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ಎಡ್ತ ಬಂದ ಕುಕ್ಕೆನ ಬಯ್ಯುಕಾಯಿಪಕ ಅದ್ಂಗ್ ಪಂದಿಯರ್ಚಿ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕ್ ಇಟ್ಟಿತ್, ಎಡ್ತ ಬಂದ ಆಳ್ಕ ಮಂಡೆಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಕೊಡ್ತಿತ್ ವಾಪಾಸ್ ಅಯಿಕಂಡು. ಪೊಡಿ ಬಾಳೆ ಅಯಿಕತವು ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕಕ್ ಇಪ್ಪ ಉಳ್ಳಚ್ಚಿಕ್ ಪಣ ಇಡಲು.

ದುಡಿ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟುವ (ಪಟ್ಟಿಂಚೆ ಪಳಮೆ)

ತಾಂಡ ಕುಟುಂಬತ್ ದಾರೂ ಇಲ್ಲತೆ, ತಾನ್ ಚತ್ತ ಪಿಂಞ ತಾಂಡ ಮಾದ ದಾರೂ ಕೈಪಕ್ಕಿಲ್ಲೆಂದ್ ನೆನತಿತ್ ತಾಂಡ ಮಾದತ್ನ ತಾನೇ ತಾಂಡ ಜೀವಮಾನತ್ ಕೈಪವು ಉಂಡ್. ಅದ್ಂಗ್ 'ದುಡಿ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟುವ' ಎಣ್ಣುವ. ಮನೆಲ್ 4 ಕಾಲ್ (ಮಂಗಲಕ್ 5 ಕಾಲ್) ಚಪ್ಪರ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬೈನೆ ಮರತ್ ತೊಪ್ಪುನ ಪೋತಿತ್, ಬೈಟಾಪಕ ಊರ್ ಕಾರಕ್ ಊಟ. ಮಾದತ್ ಪಾಡುವನ್ನೆಕೆ ಪಾಡ್ಚಿಡುವ.

ಪೊಲಚಿ ಪಾಡುವ

ಮಾದತ್ ದಿನ ಊಟ ಉಪಚಾರ ಆನದು 4 ಆಣಾಳ್, 4 ಪೊಣ್ಣಾಳ್, ಆಣಾಳ್ ದುಡಿಯಡ್ತವ. ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಕೈಲ್ ತಾಳ ಎಡ್ತಂಡ್ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರಡಿಲ್ ನಿಂದಿತ್, ಪಾಟ್ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ ಪೊಮ್ಮಕ ಆಡುವ. ಆಡುವಕ್ ದಾರ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲತ ಪೋಚೇಂಗಿ ಅರುವ ತಾಳ ಪೊಜ್ಜಿತ್ ತಳಿಯ 4 ಬೊಳಕರಡಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಇದಂಗ್ ಪೊಲಚಿ ಪಾಡುವ ಎಣ್ಣುವ. ಈ ಪಾಟ್ ಮಾದಂದ್ ಇರಲೂಡಿ ಪಾಡುವ. ಇರಲೂಡಿ ಪಾಡಿತ್ ಪೂಲೋಕ ಓಣೆಕುಳಪುವ.

ಮಾದ ಕೈಪಚ್ಚಿಕ್ ವಯಸ್ಸುತೆ ದಾರೇ ಚಾವಡ್, ಚಾವು ಪೊಲೆ ಎಡ್ಕಡ್ ಎಡ್ಕತಿರಡ್. ಚತ್ತ ಮನೆಲ್, ಜೀವ ಪೋನ ಜಾಗತ್ 3 ದಿನ ಬೈಟಾಪಕ ಒಡ್ಕಿ, ತಳಚಿ, ಒರ್ ಪಲಂಬು ಬಿರ್ಚಿತ್, ಒರ್ ಪಲಿಯ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅದ್ಂಗೋರ್ ಮಂಬೊಲಕ್, ಒರ್ ಮಿಳ್ಳಿ ನೀರ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು.

ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ (1902) ಒಬ್ಬ ದೇಶಾಂತರತ್ ಚತ್ತಿತ್, ಚಾವು

ಆಡ್ ಚಾವು ಪೊಲೆಯಾಡ್ ಕೊಂಡ್ ಬಪ್ಪಕ್ಕೆಯ್ಯತ ಪೋಚೇಂಗಿ, ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟಿನ ದಿನ ಚೆತ್ತ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವು ಬೆಂದು ಚೆಂಜಾದಿ ಸಮೇತ ಪಿಲ್ಲ್‌ಲ್ ಮನುಷ್ಯನ ಮಾಡಿತ್ ಅದ್‌ನ ಕೇಕೊಳಕ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪೋಯಿತ್ ನೇರಾನ ಚಾವುಕ್ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯೆ (ಬಳೆ ವಡ್‌ಪದ್, ನೀರೆಡ್‌ಪದ್) ಮಾಡಿತ್ ಬರಂಡು. ಬಾಕಿ ಕರ್ಮ 16 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡುವ.

ಚೆತ್ತಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೊಲಚಿ ಪಾಡಿತ್ ಓಣಿ ಕುಳಪುವಲ್ಲಿಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮ ಕಾರ್ಯತ್ ಎಂತೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್‌ಚಿ, ಅದ್‌ನ ಶುಭಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗ. ಚಾವು, ಚಾವುಮನೆ, ಮಂಗಲ, ಮಂಗಲತ್ ಮನೆ ಇದ್‌ಂಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಚಾಯೋಡೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅರಿವಂಡು. ಉದಾಹರಣೆ: ಚಾವುಲ್ ಕೊಡಿ ಬಾಳೆ ಒಂದಾಯಿತ್ ಅರತಿತ್ ಮನೆರೊಳಕ್ ಕೊಂಡ ಬಪ್ಪ. ಮಜ್ಜಣತ್‌ರ ಮೀದ ಬಾಳೆ ಕೊಲೆ ಕೆತ್ತುವ. ಬೈಟ್ ಬಾಳಿನ ಉರ್‌ಟಾಯಿತ್ ಮುರ್‌ಚಿತ್ ಪುಕ್ಕಿತ್ ಕರಿ ಮಾಡುವ. ಬೊಳೆತ ಬಟ್ಟೆ ನಾಡ್ ಮಡಕ್‌ನ ಬಟ್ಟೆನಾಡ್ ಮಂಡೆರ ಕೊಡಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಜಾಕೀಟೆಡತೆ ಪೊಡಿಯ ಉಡ್‌ಪ. ನಿಪ್ಪುತುಣಿ ಕಟ್ಟುವ. ಕುಂಕುಮ ಇಡುಲೆ. ಮಾಲ್ ಇಡುಲೆ. ಬಿರ್‌ಚಿ ಮಂಡೆಲಿಪ್ಪ. ಮುಟ್‌ಕಾಲ್ ಕುತ್ತುವ, ಒರ್ ತಿರಿಲ್ ಬೊಳೆಚ ಕತ್‌ಚಿಡುವ, ಬೊಳೆಚಕ್ ಕೈಯೆಣ್ಣೇ ಬೂಕುವ, ಚಿಂಗಾರ, ಶೃಂಗಾರ ಇಲ್ಲೆ. ಇಂತದೂ, ಚಾವುರಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಾನ ಬೋರೆ ನಲ್ಲಾಮೆ ಕೈಪಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಕ್ಕಾಗಂದ್ ಮಾಡಿಯೆ. ಇದ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಅಲ್ಲ. ಕೊಡವಡ ಆಚಾರ ಪದ್ಧತಿ. ಅದ್‌ಂಗೇ ಎಣ್ಣುವ ಮಂಗಲತ್ ಮನೆಲ್ ಬಿರ್‌ಚಿ ಮಂಡೆ ಬುಟ್ಟಿಂಡಿಪ್ಪಕ್ಕಾಗ (ಅರೆ ವಿದ್ಯೆಕಾರಕ್, ಎಳ್‌ತ್ ಪಡಿಚಿಯಿಂಗಕ್, ತಾನೇ ಪಡಿಚಿಂವ, ದಾರ್‌ನೋ ಕೂಟಾಕುಲ್ಲೆಂದೆಣ್ಣುವವು ಅರಂಜಿತೋ, ಅರಿಯತೆಯೋ ಇಂತಾ ಅಮಂಗಳ, ಅಪ್ರದಿಕ್ಷಿಣೆ ಕಾಯಿತ್ ಮಾಡುವ) ಇನ್ನನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಲ್ಲಾಮೆರ ಬರ್ಕತ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಪ. ಜನ ಪರೆವಕ್ಕಾಪ. ಚಾವು ಮನೆ, ಮಂಗಲಮನೆ ಬೋರೆ ಬೋರೆ. ಅವು ದಂಡಾಂಡ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅರಿಂಜವಂಡು. ಹೀಯಾಳ್‌ಚಿಟ್ಟವಕ್ಕಾಗ.

ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್

ಯುಗಾದಿ :

ಕೊಡವಡ ಯುಗ ಸುರು ಆಪ. ಯಡಮ್ಮಾರ್ ಒಂದ್. ಅದೇ ಕೊಡವಕ್ New Year Day. ಅಂದೇ ಬಿಸು ಚೆಂಗ್ರಾಂದಿ (ಸಂಕ್ರಮಣ). ಬಿಸು ನಂಗಕ್ ಪರ್ವಕಾಲ,

ಪುಣ್ಯಕಾಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಲಿಯುವ ಕಾಲ.

ಇಂದ್ ನಂಗ ಜನವರಿ ಒಂದಾನ "ನ್ಯೂ ಇಯರ್ ಡೇ"ಂದೂ ಚಂದ್ರಮಾನ ಯುಗಾದಿನ ನಂಗಡ ಯುಗಾದಿಂದೂ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವ. ಇದ್ ತಪ್ಪೊಂದ್ ನಾನೆಣ್ಣಲೆ. ಆಚೇಂಗಿ ಇದ್ಂಡಚ್ಚಕೇ ಬರ್ಕತ್ ನಂಗಡ ಯುಗಾದಿ 'ಬಿಸು' ಅಥವಾ 'ಯಡಮ್ಮಾರ್ ಒಂದ್'. ನಂಗಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ ಮರೆವಕ್ಕಾಗ.

ಬಿಸು ಚಂಗಾಂದಿ:

"ಐವಣೆರ ಆದ್ಯ ಕಾರ್ಯ ಉಪ್ಪದ್. ಬೇಲೆನ ಆದ್ಯ ಉಪ್ಪ ದಿನ ಬಿಸುವಂದ್. ಅಂದ್ ನೊಗಕ್ ಎತ್ತ ಕಟ್ಟಿತ್ 3, 5 ಸಾಲ್ ಉತ್ತಿತ್ ಎತ್ತಳ ಕೈಪ. ಪೊಲಾಕ ನೇರತೆ ಎತ್ತಡ ಮೇಲ್ ತೀಟಿತ್ (ಕುಳ್ಪಾಚಿಡುವದೂ ಉಂಡ್) ಎಣ್ಣೆ ತೇಚಿತ್ ಪೂವು, ಚಾಂದ್ ಕುರಿ ಇಟ್ಟಿತ್, ಎತ್ತಡ ಕಾಲಕ್ ಪಾಲ್ ಬೂಕಿತ್ ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿತ್ ಎತ್ತಕ್ ನೊಗ ಕಟ್ಟುವ. ನೇಂಗಿನ ಕಟ್ಟಿತ್ 3, 5 ಪಾಲ್ ಉಪ್ಪಂಜಿ ನೊಗ, ನೇಂಗಿ ಕಯಿಚಿತ್ ಅತ್ತಳ ಕೈಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಉಪ್ಪ ಕೆಲಸ ಸುರು ಆಪ. ಅಂದ್ ಉಪ್ಪ ಎತ್ತಕ್ ಬೆಲ್ಲ. ತೆಂಗೆ, ಬಾಳೆ, ಇನ್ನನೆ ನಲ್ಲ ನಲ್ಲ ತಿಂಡಿ ಕೊಡ್ಪ. ಮನೆಲ್ ಪಾಯಸ ಮಾಡುವ. ಅಂದ್ ಕಳ್ಳ ಪುಳಿ ಕೂಟಲೆ.

ಇಂದ್ ಬಿಸು ಎಣ್ಣಕ ಎತ್ತ ಕಟ್ಟಿತ್ ಉತ್ತಿತ್ ಎತ್ತಳ ಕೈಪ. ಇಂದ್ ನೆಲ್ಲೆರ ಬದಲ್ ಇಂಜಿ, ಅಡಿಕೆ, ಕೆರೆ ಉಳ್ಳಾಂಗ್ ಎತ್ತ ಕಟ್ಟುವ. ಅಥವಾ ಬಿಸುರ ಕಾರ್ಯ ಚೆನ್ನಂಗ್ ಜನಕ್ ಮಾತ್ರ. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಟಿಲ್ಲರ್ ಬಂದದೂ ಒರ್ ಕಾರಣ.

ಇಂದ್ ನಂಗ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಿಯಂಡುಳ್ಳೊ ಯುಗಾದಿ ಚಂದ್ರಮಾನ ಯುಗಾದಿ. ಅಂದ್ ಮನೆನೆಲ್ಲಾ ಒಡಕಿ ತಳೆಚಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್, ಕುಳ್ಚಿತ್, ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆ, ಇಟ್ಟಿವ. ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್, ಬೇವು ತೊಪ್ಪುರ ಕೂಡೆ ಬೆಲ್ಲ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ತಿಂಬಂಜಿ ಪಿಂಞ ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ಮಾಡುವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಉಂಬ. ಅಂದ್ ಪೂರ್ತಿ ತರಕಾರಿ ಊಟ. ಇದ್ನ ಕೊಡವ ಯಡಮ್ಮಾರ್ ಒಂದಾಂಗ್ ಮಾಡುವದ್ ನಂಗಡ ನಡಪು.

ಕೊಡವಕ್ ಬಿಸು ಚಂಗಾಂದಿ, ಊರರ ಭದ್ರಕಾಳಿ ನಮ್ಮೆ, ಕೈಲ್ ಪೋಳ್ವಾ, ಕಾವೇರಿ ಚಂಗಾಂದಿ, ಪುತ್ತರಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪೈಷ್ಟಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಇಕ್ಕ ಕೈಲ್ಪೋಳ್ವಾ, ಕಾವೇರಿ ಚಂಗಾಂದಿ, ಪುತ್ತರಿನ ಏರೆ ನಂದಾಯಿತ್ ಮಾಡುವ.

ಊರ್ ನಮ್ಮೆ:

ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮತುಳ್ಳ ಈಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್, ಪೊಪ್ಪದಿಯಮ್ಮೆ ನಮ್ಮೆ ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ಆಪ. ಪಂಡ್ ದೇವತಕ್ಕಂಗ ಈ ನಮ್ಮೆರ ಎಚ್ಚರ, ಶುದ್ಧತ್ ಬೆಪ್ಪ ಏರ್ಪಾಡ್, ಜನತ್ ನ ಕಾಕಿ ಕೂಟುವದ್ ಇಂತೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚರ ಎಡ್ತವಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ತಕ್ಕಂಡ ತೌಂದಾಯ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿಂಡುಂಡ್. ನಮ್ಮೆರ ದಿನತ್ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ ಪೂಜೆ, ದೇವಡ ಮೆರವಣಿಗೆ, ಕಳಿ ಪೊರಡುವ, ಕುದುರೆ ಆಟ್ ಕಳಿ, ಚೂಳೆ ಕಳಿ, ಚೌರಿ ಪುಡ್ಚಂಡ್ ಬೊಳಕಾಟ್, ನವಿಲ್ ಗರಿನ ಪುಡ್ಚಂಡ್ ಪೀಲಿಯಾಟ್ (ಪೀಲಿ ಎಣ್ಣೆಕ ನವಿಲ್), ಕೇಮ-ಕಡಂಮ್ಮಂಡ ಕೊಂಬುನ ಪುಡ್ಚಂಡ್ ಕೊಂಬಾಟ್ ಇನ್ನನೆ ತರಾವರಿ ಆಟ್ ನ ದೇವಡ ಸನ್ನಿಧಿಲ್ ಮಾತ್ರ ಆಡುವಯಿಂಜತ್. ಅಂದ್ ಈ ಜಾನಪದ ಆಟ್ ಬಲ್ಯ ಪ್ರಸಾರ ಆಯಿಲೆ.

ಇದಲ್ಲತೆ ಕೋಲ್ ಬಲಿಪ, ಕಲ್ ನೇತಿ ಕನಿಪ, ತೆಂಗಿ ಪೋರ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕೊಡವಡ ಕೊಡವಡದೇ ಆನ ಜಾನಪದ ಕಳಿ. ಇಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ತೆಂಗಿ ಬೊಡಿ ಸುರು ಆಚಿ.

ಕೈಲ್ ಪೋಳ್, ಪುತ್ತರಿ ಇನ್ನತ ನಮ್ಮೆ ಮಂದ್ ಮಾನಿಲಾಪಾನಗುಂಡ್ ಅದ್ ನ ನಾಡ್ತಕ್ಕ, ಊರ್ತಕ್ಕ ನಡ್ತಂಡು. ಬೋಟೆ, ಕೈಲ್ ಪೋಳ್ ಬೋಟೆ, ಊರೊರ್ಮೆ ಬೋಟೆರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಊರ್ತಕ್ಕಂಡ. (ಇಂದ್ ಏದ್ ತರತರ ಕಾಡ್ ಬೋಟೆ ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲೆ. ಕಾನೂನಾಯಿತ್).

ದೇವಸ್ಥಾನತ್ ನಡ್ಪ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯತ್ ಅಧಿಕಾರಿ, ದೇವತಕ್ಕ, ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿ, ಭಂಡಾರ ಪೊಟ್ಟಿರ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ದೇವಸ್ಥಾನ ಚಾಯಿಕೂಟುವ, ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಣತೆರೆನ ಚಾಯಿಲ್ ಬೆಪ್ಪದ್, ಅನ್ನನೆ ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ಊರ್ ನಾಡ್ ತಕ್ಕಂಗೂ, ಊರ್ಕಾರಕೂ, ಭಂಡಾರ ಪೊಟ್ಟಿರ ಲೆಕ್ಕ ಒಪ್ಪಿಚಿಡಂಡು. ಖರ್ಚಿ ವೆಚ್ಚತರ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡ್ಕಂಡು. ಅಕ್ಕತ ಕಾಲತ್ ಪೊಳೆವಾಡ್ (ತಪ್ಪು ಪಣ) ಇನ್ನನ್ನಿಂಜತ್.

1. ನಾಡೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ ನಾಡ್ಕ್ 120 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ, 120 ಪಣ
2. ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ 60 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ, 60 ಪಣ
3. ಊರ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ 32 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ 32 ಪಣ
4. ತಕ್ಕ, ತಕ್ಕಂಡ ತೌಂದಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ 16 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ 16 ಪಣ
5. ಒರ್ ಒಕ್ಕ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ 6 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ, 6 ಪಣ
6. ದಾರೇಂಗೊಬ್ಬ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್ನಕ 3 ಬಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿ, 3 ಪಣ

ಇನ್ನನೆ ತಪ್ಪು ಪಣ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ವಸೂಲ್ ಮಾಡುವಯಿಂಜತ್.

ತಕ್ಕ ಪೋಪಕ ಅವಂಡ ಮಿಂಞಲ್ ಕೊಂಬುಕಾರ ಕೊಂಬುರ್ಪಿಯಂಡ್ ಪೋಪಯಿಂಜತ್. (ಇಂದ್ ಮಂತ್ರಿಯ ಕಾರ್ಕ್ ಸೈರನ್ ಇಟ್ಟಿಂಡು ಪೋಪ.) ಅಕ್ಕ 12 ತಕ್ಕಂಗ ಇಂಜತ್. ಅವು ಒಟ್ಟಾಯಿತ್ ಕೂಡ್‌ನಲ್ಲಿ 12 ಕೊಂಬು ಇಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಅಕ್ಕ ಇಡೀ ದೇಶ ಕೂಡ್‌ಚೀಂದ್ ಅರ್ಥ. 12 ಕೊಂಬುರ ದೇಶ ಎಣ್ಣವಾಂಗ್ ಇದೋರ್ ಕಾರಣ ಆಚಿ. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ತಕ್ಕಂಗಡ ಅಧಿಕಾರ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಂಡ್ ಬಾತ್.

ಊರ್‌ತಕ್ಕಂಗ ತಾಂಡ ಚಂಗೋಲ, ಮುಕ್ಕಾಟಿನೋ, ಊರ್‌ಕಾರನೋ ಒರ್ 5 ಆಳ್‌ಕ್ ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲತೆ, ಜನ ಕೂಟಿತ್, ಗ್ರಾಮಕ್ ಸಮ್ಬಂಧಪಟ್ಟಿ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿತ್ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್‌ನವಂಗ್ ಸರಿಯಾನ ಪೊಳೆವಾಡ್ (ದಂಡ, Fine) ಇಡುವ. ಅಲ್ಲೆಂಗಿ ಪೊರಮಡಿ (ಬಹಿಷ್ಕಾರ) ಬೆಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಕುಲಾಚಾರ ಸಮ್ಬಂಧ ಅಥವಾ ಬೋರೇಂದಿ ಬಲ್ಮ ತಪ್ಪುಕ್ ಊರ್‌ತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನಾಡ್ ತಕ್ಕಂಗ್ ಅರಿಚಿಡುವ. ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ಊರ್‌ಕಾರಳ ನಾಡ್ ಮಂದ್‌ಕ್ ಬಪ್ಪೆಚಿಟ್ಟಿತ್, ನಾಡ್‌ರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಂಗಳ ಕಾಕ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್, ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿತ್, ತಪ್ಪು ಕಂಡ್ ಬಂದಲ್ಲಿ ಪೊಳೆವಾಡ್ ಇಡುವಯಿಂಜತ್. ಅಲ್ಲಿಕೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡ್‌ನವ ಬಗ್ಗೆತೆ ಸರಿಯಾತ ಪೋಚೇಂಗಿ ಪೊರಮಡಿ (ಪೊರಂಬಡಿ) ಬೆಪ್ಪಯಿಂಜತ್ (ಇಂದೂ Fine, Suspension ಸರಕಾರತೇ ಉಂಡ್.) ತಕ್ಕ ಎಣ್ಣಕ ದೊರೆ ಅರ್ಥ ಬಪ್ಪ.

ಪಂಡ್ ಕೊಡವಳೇ ಪಾಳೆಗಾರರಾಯಿತ್, ಆಳಿಚಿ 2/5 ನಾಡ್‌ಕ್ ಒರ್ ಪಾಳೆಗಾರ (ಪಾಳೆಕಾರ) ಪಾಳೆಕಾರಡ ಆಳ್ವಿಕೆರ ಭಾಗ 'ನಡುಬಾಣೆ' ಎಣ್ಣೆವ. ಆ ಕಾಲತ್ ಪಾಳೆಯ ಕಟ್ಟರ ರಕ್ಷಣೆಕ್ ಸುತ್ತು ಕಡಂಗ ತೋಡುವದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ (ಕಡಂಗ = ಹದ್ದ್.) ಇನ್ನನೆ ಆಳುವಯಿಂಜ ಪಾಳೆಕಾರಕ್ 'ತಕ್ಕೆ' ಎಣ್ಣವಯಿಂಜತ್. ತಕ್ಕ ಎಣ್ಣಕ ಅಧಿಕಾರಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರ್ಥ. ಇಂಥ ತಕ್ಕ 12 ಇಂಜತ್. ಇವು ದೇಶ ತಕ್ಕಂಗ. ಓರೋರ್ ತಕ್ಕಂಗ್ ಓರೋರಂದ್ ಮುಕ್ಕಾಟಿಯ (ಮುನಿಕಾಟಿ = ಬಟ್ಟೆ ಕಾಯವವು, ಆಲೋಚನೆ ಕೊಡ್‌ಪವು, ಪಣಿಕಾಟಿ ಕೊಡ್‌ಪವು, ಮುಕ್ಕಾಟಿರ ಕೂಡೆ ಓರೋರ್ ಚಿಂಗೋಲ (ಚೋಂದ ಕೋಲ್ ಪುಡಿಚಂಡ್ ಕೂಡೆ ಪೋಪವ) ಒರ್ ಕೊಂಬುಕಾರ. ಇನ್ನನೆ 12 ಕೊಂಬು ಆಚಿ. ಅದ್‌ನ ಇನ್ನನೆ ಎಣ್ಣವ. 1. ಪಾಂಡಿಯು, 2. ಮಾತನೂ, 3. ಕೊಕ್ಕನೂ, 4. ಪೋರೆಯೂ, 5. ಕಳ್ಳನೂ, 6. ಪರದನು, 7. ಬುಡುವನು, 8. ಕೊರವನು, 9. ಪರದನು, 10. ಬೊಳ್ಳೆಯು, 11. ಅಜ್ಜಿ ಕುಟ್ಟಿಯೂ, 12. ಅಜ್ಜಿ ನಾಯಕನು. ಇದ್‌ಲ್ ನಂಗಕ್ಕಿಕ್ ಎಂತ ಗೊತ್ತಾಪಾ ಎಣ್ಣಕ

ಕೊಡವ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಾಯಕಂಗಳಾಯಿತ್ 2/3 ನಾಡ್‌ನ ಆಳ್‌ಚಿ. ಅವು ಅಕ್ಕಕ್ಕ ಒಬ್ಬಂಗೊಬ್ಬ ಜಗಳಾಡಿಯಂಡಿಂಜತ್. ಇಡೀ ಕೊಡಗ್‌ನ ದಾರೂ ಆಳಿತ್ತಿಲ್ಲೆ. ಕೊಡವ ರಾಜಮನೆತನ ಕಂಡಿತ್ತಿಲ್ಲೆ. ಆಚೀಂಗಿ, ಧೈರ್ಯ, ಸಾಹಸತ್ ಪೊರಮೆ ಜನತ್‌ನ ತಾಂಡ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕೂಟತೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಚಾಯೋಡೆ ಬೆಚ್ಚವತೆ, ಎಲ್ಲಾರ್‌ನೋ ನಲ್ಲವೊಂದ್ ಗೇನ ಮಾಡಿಯಂಡ್ ಸಾದಾ ಜೀವನ ನಡತಿಯಂಡಿಂಜಿತ್ತಿಕ್ಕೊಂದ್ ನಾಕಾಪ.

ಕೈಲು ಪೊಳದು:

ಕೈಲು = ಆಯುಧ; ಪೊಳದು = ಮಿನ್ನುವ (ಪ್ರಕಾಶ) (ಕೊಡವ ಕುಲಾಚಾರ ಪುಸ್ತಕ). ಕೈಲ್ - ಕಾಯಿಯಾಪ ಕೊಂಬೆ. ಪೋಳ್ = ಪೊಲಿವದ್. ಕೈಲ್ ಪೋಳ್ ಎಣ್ಣುವದ್ ಕೈಲ್ ಬಪ್ಪಾನ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮೆ. (ಪಟ್ಟೋಳೆ ಪಳಮೆ 203 ಪುಟ) ಇದ್ ಕೊಡವಡ ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ನಮ್ಮೆ. ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ನಂಗ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಯಂಡಿಪ್ಪ. ಆಯುಧತ್‌ನ ಪೂಜುವ ದಿನ. ಕೈಲ್ ಪೋಳ್ ನಮ್ಮೆ ಚಿಂಚ್ಚಾರ್ (ಸಿಂಹ ಮಾಸ 18 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 3) 18ಚ್ಚಾಗೇ ಆಪ. ಪೂಜೆ ನೇರತ್‌ನ ಕಣಿಯನ ಕೇಪದೂ ಉಂಡ್. ಪಂಡ್ ಕೈಲ್‌ಪೋಳ್ ಬೋಟಿರ ದಿನ. ಬೋಟಿರ ದಿಕ್ಕನೋ ಕೇಟಂಡುವಯಿಂಜತ್. ಅಂದ್ ಬೋಟಿ ನಿಂದೇ ಪೋಯಿತ್. ಅಂದ್ ಆಯುಧ ಪೂಜೆರ ನಮ್ಮೆಂದ್ ಊರ್‌ಕ್ ಅರಿವಿಕೆ ಕೊಡ್‌ಪಕ್ ಮೇದ ಪೊಲಾಕ ನೇರ್ತೆ ಮಂದ್‌ಲ್ ಪರೆ ಕೊಟ್ಟನಯಿಂಜತ್ ಎಲ್ಲಾ ಜನತ್‌ನ ಒಂದಾಯಿತ್ ಕೂಟುವಕ್ ಪರೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಹಾಯ ಆಪಯಿಂಜತ್.

ಕೈಲ್ ಪೋಳ್ ನಮ್ಮೆರ ದಿನ ಪೋಲಾಕ ಕೊಡವ, ಕೊಡವಡ ಆಯುಧ, ಅಂಬು ಬಿಲ್ಲ, ಕತ್ತಿ, ತೋಕ್, ಈಟಿ, ಗುರಾಣಿ, ಒಡಿಕತ್ತಿ, ಪೀಚೆಕತ್ತಿನೆಲ್ಲಾ ಚಾಯೋಡೆ ಮಿನ್ನುವನ್ನೆಕೆ ಕತ್ತಿತ್, ನೀರ್ ಆರುವನ್ನೆಕೆ ತೀಟಿತ್, ಎಣ್ಣೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಕನ್ನಿಕೋಂಬರೆ ಅಥವಾ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡಲ್ ಒಡ್‌ಕಿ, ತಳ್‌ಚಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್ ಪಲಂಬು ಬಿರ್‌ಚಿತ್, ಅಂಡ ಮೇಲೆ ಒರ್ ಪಲಿಯ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅಂಡ ಮೇಲೆಯೂ ಪಕ್ಕತೂ ಆಯುಧತ್‌ನಲ್ಲಾ ಚಾಯಿಕಾಂಬೆನ್ನೆಕೆ ಚೋಡ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಅದ್‌ಂಗ್ ಕುರಿ, ಚಾಂದ್ ಕುರಿ, ತೋಕ್ ಪೂವುಲ್ ಪೂಜಾಲಂಕಾರ ಮಾಡುವ. ಒರ್ ಕಚ್ಚಿ ತಳಿಯತ್ ತೆಂಗೆ, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ, ಪೂವು, ತೋರೆ ಪೂವು ವಿಶೇಷ ಚಾಂದ್ ತಯಿಚಿತ್, ಧೂಪ ಪೊಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಕ್ಕಂಡು.

ಆಯುಧ ಪೂಜೆ:

ಮಜ್ಜಣ ಉಂಬಾಂಗಿಂಜಿ ಚೆನ್ನ ಮಿಂಞ ಒಕ್ಕ ಪೆರಿಯಂವ ಆಯುಧಕೆಲ್ಲಾ ಚಾಂದ್‌ಕುರಿ ತೇಚಿತ್, ಧೂಪ ಪೊಗೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ತೆಂಗೆ ಒಡತಿತ್, ತೋಕ್‌ರ ಮೊಬಾಯಿಕ್

ತೋಟ್ಟೊಂಜಿ ಪೂವು ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಗುರುಕಾರಣನ ನೆನತಿತ್ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವ. ಅಂದ್ ಪೂಜೆ ಸಮಯತ್ ಕೈಕಾಲ್ ಕತ್ತಿತ್, ಪೂಜೆಕಾರ ಕುಳಚಿತ್ ಶುದ್ಧತ್ತಿರಂಡು. ಇನ್ನನೆ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳವು ಕೈಕಾಲ್ ಕತ್ತಿತ್ ಪೂಜೆರ ಸ್ಥಳಕ್ ಬರಂಡು. ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ಆನ ಪಿಂಞ ಅಂದ್ ಉಂಬಕ್ ಮಾಡ್‌ನ ಅಡಿಗೇನ, ಚೆನ್ನ ಕಳ್ಳನೋ, ಆಯುಧತರ ಪಕ್ಕ ಮೀದಿ ಬೆಪ್ಪ. ಅದ್‌ನ ಒರ್ ಪಲಂಬುಲ್ ಮುಚ್ಚುವ. ಇಲ್ಲಿಕ್ ಪೂಜೆ ತೀಂದತ್.

ಊಟ:

ಆಯುಧ ಪೂಜೆ ಕೈಂಜ ಪಿಂಞ ಅಂದ್ ಮಾಡ್‌ನ ಗದ್ದಾಳತೂಟ ಕಳ್ಳ ಕರಿ. ಈ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ತಿ ಕಳ್ಳಕರಿರ ನಮ್ಮ. ಪಂದಿಕರಿ ಕಡಂಬುಟ್ಟ್ ಮುಖ್ಲಿ, ಕಳ್ಳ ಮುಖ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೋರೆ ಮಾಡ್‌ನದ್ ತಿಂಬ. ಮನೆಲುಳ್ಳವು ಎಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕಚೆ ಕೂಡಿತ್ ಊಟ ಅನ್ನನೇ ನಾಟಿ ಪಣೆ ಕೆಚ್ಚ ಆಳಾಕಾಳಾಕೂ ಅಂದ್ ಭರ್ಜರಿ ಊಟ, ಕಡಿ ಕುಡಿ ಉಂಡ್. ಊಟ ಆನ ಪಿಂಞ ಮನೆರ ಆಣಾಳೆಲ್ಲಾ ಆಯುಧತರ ಮಿಂಞಲ್ ನಿಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿ ಮನೆರ ಪೆರಿಯಂವ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್ ಒರ್ ತೋಕಾನ್ ಎಡ್‌ತಿತ್ ಕೈಲ್ ಪುಡಿಚೆಂಡ್ "ನರಿನೋ ಪಂದಿನೋ ಬಟ್ಟೇ ಬುಟ್ಟ್ ಪಣಂಗ್, ಶತ್ರುವ ಎಣಂಗತೆ ಶತ್ತರು ಎಣಂಗ್‌ಚೇಂಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಪಣಂಗ್, ಮಿತ್ತರುಕ್ ತೋಣೆಯಾಯಿ ನಿಲ್ಲ. ರಾಯಂಗ್ ಮಿನಿಯತೆ, ದೇವರ ಮರೆಯತೆ" (ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯತ್‌ನ ಅರಿವಂಡು.) ಎಣ್ಣೆತ್ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳ ಪೆರಿಯಯಿಂಗಕ್ ತೋಕ್ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅವು ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ತೋಕ್ ಕೇಟವಂಡು. ಅನ್ನನೆ ಎಲ್ಲಾರೂ ಮಾಡಂಡು.

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಗ್ರಾಮತ್ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡ್‌ನ ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಪ. ಅಲ್ಲಿ ತೆಂಗಕ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ. ಆದ್ಯೆ ಬೊಡಿ ಗ್ರಾಮ ತಕ್ಕ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬೋರೆ ಜನ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿ ಓಡುವ, ಪಾರುವ, ಕಲ್ಲೆಕನಿ, ತೆಂಗ ಪೋರ್ ಇನ್ನತೆ ವಿನೋದ ಕಳಿ ಇಪ್ಪ. ಇದೆಲ್ಲ ಆನ ಪಿಂಞ ಜನ ಪಿರಿವ.

ಬೋಟೆ:

ಪಂಡೇತ ಕಾಲತ್ ಕೊಡವ ಬೋಟೆಲ್ ಒರ್ ನೇಮ ನಿಯಮ ಇಂಜತ್. ಇಂದ್ ಬೋಟೆ ಇಲ್ಲೆಂಗೂ ಪಳೆಯಾನ ನೆನತಿಯವಂಡು. ಬೋಟೆಕ್ ಒರ್ ದಿನ ಗೊತ್ತೆ ಮಾಡುವ. ಅಂದ್ ಬೋಟೆಕಾರೆಲ್ಲಾ ಒರ್ ಜಾಗತ್ ನಾಯಿಯಳೋ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ಕೂಡುವ. ಅಲ್ಲಿ ಬೋಟೆರ ಮಾರ್ಗ ಜಾಗ ಗೊತ್ತೆ ಮಾಡುವ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಡ್

ನುಗ್ಗಿತ್ ನಾಯಿಯಳ 'ಭೂ' ಕೂಟುವ. ಬೋಟೆಲ್ ಎಂತಾಚೇಂಗಿ ಕೊಟ್ಟನಕ, ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚವಂಗ್ ಜಾತಿರ ಮಂಡೆ, ಒರ್ ತೊಡೆ, ಒರ್ ಬೀವು ಪಾಲ್‌ಲ್ಲತೆ ಕೊಡ್‌ಕಂಡು. ಜಾತಿನ ಆದ್ಯ ತೊಟ್ಟವಂಗ್ (ಬಾಬಟ್ಟ್‌ಕಾರಂಗ್) ಒರ್ ಬೀವು, ಒರ್ ಕೈಪಾರ್ ಆದ್ಯ ಬೊಡಿಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬೊಡಿ ಪಟ್ಟಿತ್ ಜಾತಿ ಚಾವತೆ ಇಂಚೊಬ್ಬ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕೊಂದತ್ತೇಂಗೀ ಮರ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಆದ್ಯ ಬೊಡಿ ಕಾರಂಗ್. ಮನುಷ್ಯಂಗ್ ಪಾಲ್ ಇಟ್ಟನ್ನೆಕೆ, ನಾಯಿ ಕೂ ಪಾಲ್ ಉಂಡ್. ದುಂಬ ನಾಯಿ ಕಾರಂಗ್ ತುಂಬ ಪಾಲ್, ಪಳ್ಳೆ ನಾಯಿಕ್ ಪಾಲಿಲ್ಲೆ.

ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಜಾತಿಕ್ ಪಟ್ಟಿ ಚೋರೆ ಕಾಣತಿಪ್ಪಕ ಬೊಡಿ ಬೆಚ್ಚವಂಡ ಕಾಲಾರ್ ಮಧ್ಯೆ (ಕಾಕಡಿ) ತಪ್ಪು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತ್ ಮುಳ್ಳು ಬಲಿಪಯಿಂಜತ್. ಅದಂಗ್ ಚೆನ್ನ ಚೋರೆ ಬರಂಡು. "ಚೋರೆಕ್ ನಂಬಿಕೆ" ಎಣ್ಣುವ. ಪದನಾಚೆ ಪಿಂಚೆ ಚೆನಿಯಾಚೆ ದೇವ ಕಾಡಲ್ ದೇವ ಬೋಟಿಯಾಡುವ. ಅಂದ್ ನಂಗ ಬೋಟೆಕ್ ಪೋಚೇಂಗಿ ಅಪಾಯ ಆಪಾಂದ್ ನಂಬಿಕೆಲ್ ಆ ದಂಡ್ ದಿನ ಬೋಟೆ ಇಲ್ಲೆ. ಅದೋರ್ ನಂಬಿಕೆ.

ಅನ್ನನೇ ಬೇಲ್‌ಲ್ ಕದ್ ಕಂಡೆನ್ನೆಕೆ ಕದ್ ಉಳ್ಳಲ್ಲಿ ಪಿಲ್‌ಲ್ ಕ್ ಒರ್ ಕಟ್ಟ್ ಇಡುವ. ಅಕ್ಕಿನ್ನೆ ಪತ್ತಾಯಿತ್‌ರ ಪಕ್ಕ ಬಂದಿತ್ ಇನ್ನನೆ ಬೋಡಿಯಂಡ್ ಕುಷಿ ಪಡುವ. "ಕದ್ ಕಂಡ, ಕದ್ ಕಂಡ ಪತ್ತಾಯಿ, ಬೊತ್ತತೆ ಬೊರೊಂಡತೆ ಪತ್ತಾಯಿಂದ್" ಎಣ್ಣುವ. ಪತ್ತಾಯಿ ದುಂಬುವ ನಂಬಿಕೆ. ಕೈಲ್ ಪೊಳ್ಳೆದು ಕೊಡವಡ ಆಯುಧ ಪೂಜೆ.

ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ (ನಮ್ಮ):

ಈ ನಮ್ಮ ತುಲಾ ಸಂಕ್ರಮಣತರಂದ್ ನಡಪ. ಸೂರ್ಯ ತುಲಾರಾಶಿಕ್ ಕೂಡವಂದ್ ಕಾವೇರಿ ಪೊಳೆಯಾಯಿತ್ ಪುಟ್ಟನ ಕುಂಡಿಕೆಲ್ ತೀರ್ಥ ಬಪ್ಪ. ಈ ತೀರ್ಥತರ ಪವಿತ್ರತೆ ಇನ್ನನ್ನುಂಡ್. ಕನ್ನಿ ಬಾಳೋ ಕಾವೇರಿ, ಗಂಗೆ ಬಾಳೋ ತೀರ್ತ. ತೀರ್ತ ಕುಳಿಚಕ್ಕ, ಈ ಚಿರ್ ಮನಸಂಡ ಕೆಜ್ ಪಾಪ ಪೋಕುಲ; ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಪೊದ್ದೆ ಲ; ಪೊದ್ದಾನ ಶನಿಯಿಲ್ಲ ದೂರ ನೀಂಗಿ ನಿಕ್ಕುಲ. ಕಾವೇರಮ್ಮ ದೇವಿರ ಸತ್ತಿಯ ಸ್ಥಳೆಲ್ ಸತ್ತಿಯ ನಡಪಕ್ಕ ಅನ್ನತ ನೆಲೆಯಾಪ. (ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣ ಪಾಟೆ).

ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿರಂದ್ ಕೊಡವ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಪ. ಅಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಪಕ್ ಅನುಕೂಲ ಇಲ್ಲತವು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾಡ್, ಬಲಮುರಿಕಾಡ್ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಪೋಪ. ಚಂಗ್ರಾಂದಿ ಕೈಂಜಿತ್ ಬಪ್ಪ ಬಾವುಕ್ ಗುಯ್ಯಕ್ ಪೋಪ. ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿಕ್ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಕತವು ಒರ್ ತಿಂಗಕೆತ್ತನೆ ಏದೇಂಗಿ ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಯಂಡಿಪ್ಪ. ತುಲಾ

ಚಂಗ್ರಾಂದಿಕ್ ಬಲ್ಯ ಚಂಗ್ರಾಂದಿಂದೂ, ವೃಶ್ಚಿಕ ಚಂಗ್ರಾಂದಿಕ್ ಕಾರ್ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ ಎಣ್ಣುವ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿರ ವಿಶೇಷತೆ.

ಕಾವೇರಿ ನಮ್ಮೆ:

ಬೊತ್ತ:

ಪೊಂಗ ಮರತ್ ಬೊತ್ತ್ತುತ್ತುವ. ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿಯಿಂದ್ ಕೊಡಗ್ ದೇಶತುಳ್ಳ ಎಲ್ಲಾ ಬೇಲ್, ಕಣತರೆ, ಕರೆ, ಎತ್ತಕೊಟ್, ಗೊಬ್ಬರಗುಂಡಿ, ಮನೆಕಂಡು, ಓಣಿ, ಕೈಮಡ ಇಂತೆಲ್ಲಾ ಜಾಗತ್ ಕುತ್ತುವ. ಒರ್ ಜಾಗಕ್ ಒರ್ ಬೊತ್ತ್ತನೆನ್ನೆಕೆ ಕುತ್ತುವ. ಕುತ್ತಿತಾನದು ಬೊತ್ತ್ತರ ತುದಿನ ಒಡತಿತ್ ಆಂಡ ಮಧ್ಯಕ್ "ಕೈಬಳ" ಬಳ್ಳಿನ ಚಿಕ್ಕಚಿಡುವ. ಕೆಲವು ಜಾಗತ್ ಪೂಣೆರ ದಬ್ಬಿನ, ಕೆಲವು ಜಾಗತ್ "ಕಾಂಡ" ಕೊಂಬುನ ಕುತ್ತುವ. ಬೊತ್ತ್ತ ಕುತ್ತತ್ತಿಪ್ಪದೂ ಉಂಡ್. ಓರೋರ್ ಬೊತ್ತಿತ್ ಓರೋರ್ ಕಾರಣ ಇಪ್ಪ.

ಕಣೆ ಪೂಜುವ:

ಕಣೆ ಪೂಜುವ ಎಣ್ಣುಕ ಭೂಮಿತಾಯಿನ ಪೂಜುವದ್. ತೀರ್ಥ ಬಂದ ಪಿಂಞ ಕಣೆ ಪೂಜುವ. ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿರ ಪಿತ್ಯಾಂದ್ ಕೋಳಿ ಕೂತ್ಕ್ ಪೂಜುವದ್. ಕೊಡವಡ ಯುಗಾದಿರಂದ್ ತೊಲೆಯಾರ್ ಒಂದ್, ಬಿಸು ಚಂಗ್ರಾಂದಿಕೂ ಕಣೆ ಪೂಜುವದುಂಡ್.

ಪೂಜೆಕ್ ಒರ್ ದಿನ ಮಿಂಞ ಬೈಟಾಪಕ ಪೂವುನ ಎಡ್ತ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಮಂಜಿಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಪಿತ್ಯಾಂದ್ (ತೀರ್ಥ ಬಂದ ಪಿಂಞ) ಪೊಲಾಕ ಕೋಳಿ ಕೂತ್ಕ್ ಮನೆರ ಮುತ್ತದೆ ಎದ್ದಿತ್ ಕಚ್ಚಿ ತಳಿಯತ್ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಕ್ ಮಾಡಿತ್ ಆ ತಳಿಯತ್ ಮದ್ಯಕ್ (ಪಂಡ್ ಕಾವೇರಿರ ಪೆದತ್ ಆಗಲಾನ ಕಲ್ಗನ ಕೆತ್ತಿತ್ ತೀಟಿತ್ ಬಚ್ಚಿಲ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್ ಅಕ್ಕಿರ ಮೇಲೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಚೌತೆ ಬೆಪ್ಪಯಿಂಜತ್ 1902ಲ್ ಎಳ್ದನ್ನಾತ್ ಕಾಂಬ. ಇಂದ್ ಕಲ್ಗ ಬೆಪ್ಪದಿಲ್ಲೆ.) ಒರ್ ಚೋಂದ ರೇಶ್ಮೆ ವಯಿತ್‌ರತ್‌ನ ಮೂಂದ್ ಮೂಲೆ ಮಡಕಿತ್ (Triangular Shape) ಆಂಡ ಮೇಲೆ ತೆಂಗ ಅಥವಾ ಚೌತೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಸುತ್ತಲೂ ಪೂವು ಇಚ್ಚಿತ್, 2 ಕೊಡಿಯಲೆ, 2 ಅಡಿಕೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಕರತ ಬಳೆ, ಕರತ ಮಣಿಸರ, ಬಚ್ಚೋಲೆ, ಅಲ್ಲತೆ ತರಾವರಿ ಮಾಲ್ ಮಟತ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್ ಆಂಗ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಚ್ಚಿತ್ ಆಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ಕುಟುಂಬಕಾರಲ್ಲಾ ಎದ್ದದು, ಕಣೆ ಪೂಜೆನ್ನಾಂಗ್

ತೊತ್ತವ. ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ.

ಕಣೆ ಪೂಜಿತಾನ ಪಿಂಞ ಮುತ್ತದೆ ಕಣತರೆಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಬೊತ್ತಕ್ ದೋಸೆ, ತೆಂಗೆ ಚೂರ್, ಬಾಳೆ ಪಣ್ಣ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ನೀರೆಡ್ತ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವ. ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳವು ಕಣತರೆ, ತೋಡ್, ಪೊಳೆ ಕರೆಲ್ ಕುಳಚಿತ್ ಬಪ್ಪವೂ ಉಂಡ್. ಮನೆಲೇ ಕುಳಪವೂ ಉಂಡ್. ಎಲ್ಲಾರೂ ಅಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಕುಳಕಂಡು. ಆಣಾಳ್ ದೋಸೆ, ತೆಂಗೆ ಚೂರ್, ಬಾಳೆಪಣ್ಣ ಮೀದಿ ಎಡ್ತ ಪೋಯಿತ್ ಬೇಲ್ಲ್ ಬೊತ್ತಕ್ ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ 3 ಕುರಿ ದೇವಳ ಕಾಕುವ. ಬೇಲ್ಲ್ ಬೊತ್ತಕ್ ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚಿ ದೋಸೆನಲ್ಲಾ ಆಳಾಕಾಳ್ ಎಡತಂಡ್ ತಿಂಬ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತ್ ಆ ದಿನ ಪೊಲಾಕ ಕುಂಬಳಕರಿ, ದೋಸೆ ಪುಟ್ಟು ಮಾಡುವ.

ಕಣೆ ಪೂಜಿನಾನ ಅಂದೇ ತೋಡ್ಕಾಡ್, ಪೊಳೆಕಾಡ್ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವ 5, 6 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಬೆಪ್ಪದೂ ಉಂಡ್. ತಾಮನೆ ಮೂಡಿಯ ಪಕ್ಕತ ಬೆಂದುವ ಬಪ್ಪಂಜಿ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ ಬಪ್ಪಾಂದ್ ಗೇನ.

ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಪವು ತೀರ್ಥ ಎಡತಬಂದಕ ಅದ್ನೋ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಪೂಜಿತ್ ಎಲ್ಲಾರೂ ತೀರ್ಥ ಕುಡಿಪ. ಇಲ್ಲಿಕ್ ಕಾವೇರಿ ಚಂಗಾಂದಿ ಆಚಿ.

ಪತ್ತಾಲೋದಿ:

ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ಂಡ ಪೂರ್ತಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲೆ. ಕಾವೇರಿಕ್ ಪೋಪವು ಅಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ ಇಟ್ಟಿತ್ ಬಪ್ಪ ಒಕ್ಕಕ್ಕಾರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿತ್, ಕಾವೇರಿ ತೀರ್ಥ ಬಂದಿತ್ 10 ನೇ ದಿನತ್ (ಪತ್ತಾಲೋದಿ) ಕಾರಣಂಗ್ ಮೀದಿ ಬೆಪ್ಪ. ಇದ್ನ ಕಾರಣಂಗ್ ಕೊಡ್ಪಾಂದೆಣ್ಣುವ. ಅದ್ ಇನ್ನನೆ. ಪತ್ತಾಲೋದಿಯಂದ್ ಒಕ್ಕಕಾರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡುವಯಿಂಜತ್. ಇಂದ್ ಬೋರೆ ಬೋರೆ ಇಪ್ಪುಳ್ಳಾನಗುಂಡ್ ದಿನ ಚೆನ್ನ ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರಾಪ. ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡ್ನ ದಿನತ್ ಒಕ್ಕಕಾರೆಲ್ಲಾ, ತಾಮನೆ ಮೂಡಿಯ ಸಮೇತ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆಲ್ ಕೂಡುವ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ನಡುಬಾಡೆ, ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆ ಕೈಮಡತನ್ ಒಡಿಕಿ, ತಳಚಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವ. 3 ಜಾಗತೂ ಮಂಬೊಳ್ಚಿ ಕತ್ತಿಚಿಡುವ. ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬಾಡೆಲ್ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯತ್ ಪೊರಿ, ಬಾಳೆ, ತೆಂಗೆ ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಬೆಪ್ಪ. ಕಾರಣಂಡ ಗೆಚ್ಚಿ ತಂಡ್, ಒಡಿಕತ್ತಿ, ತೂರೆ ಕೋಲಾನ ಕೆನೆಕ್ ತಾಕಿ ಬೆಪ್ಪ. ಇದ್ನಲ್ಲಾ ಪಲಂಬುರ ಮೇಲೆ ಬೆಪ್ಪ. ಕಾರಣಂಗ್ ಮೀದಿಕ್ ಎಡ್ತ ಬಂದಾನ (ಕಳ್ಳ ಕುಪ್ಪಿ) ಅಥವಾ ಪರಕೆನ

ನಡುವಾಡೆಲ್ ಬೊಳ್ಚೆತರಡಿಲ್ ಒಪ್ಪಾರತ್ ಬೆಪ್ಪ. ಒಕ್ಕಕಾರೆಲ್ಲಾ ಗುರು-ಕಾರಣ (ನಂಗ ಕಾರಣನ ಗುರು ಎಣ್ಣೆತೇ ಪೂಜುವ. ಕಾರಣ ಒಕ್ಕತ್ತಾರ ಪೆರಿಯಂವ, ಗುರು=ದೇವ) ಕೊಡ ಬೊಳಿರ ಮಿಂಞಾಲ್ ನಿಂದಿತ್ ಎಲ್ಲರೂ ಅಕ್ಕಿ ಕೈಲೆಡ್ತಂಡ್, ಪೆರಿಯವು 4 ತಕ್ಕು ಪರವಂಜಿ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಕೆಲ್ಲಾ ಮಾಪುಕೇಟಂಡ್, ಎಲ್ಲಾ ತರತೂ ಒಕ್ಕಕ್ ನಂದಾಡ್ಲೆಂದ್ ಬಯಂದಂಡ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಕಾರ್ಬಾರ್ಕ್ಕಿಳಿವ. ಬಾಡೆಲ್ ಬೊಳ್ಚೆ, ಕಾರಣಂಡ ಆಯುಧಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಧೂಪ ಪೊಗೆ ಇಡುವ.

ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ದಾರೆಂಗೊಬ್ಬ ತಾಮನೆ ಮೂಡಿ ಶುದ್ಧತ್ ಕುಳಿಕ್ ನಿಂದೆನ್ನೆಕೆ ಬೊಳಪ್ಪು ಪೊಡಿಯ ಉಡ್ತಂಡ್ ಮೀದಿಕುಳ್ಳ ಅಡಿಗಿನ ಬಲ್ಯ ಮನೆಲೇ ತಯಾರ್ ಮಾಡುವ. ಎರ್ಚಿನ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪೊರಮೆ ಕರಿ ಮಾಡುವ.

ಆಣಾಳ್, ಕೈಮಡಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಕ್ ತೊತ್ತಿತ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪರಕೆ ಬಂದ ಕೋಳಿ, ಪಂದಿನ ಆಹುತಿ ಕೊಡ್ತಪ. ಅದ್‌ಂಗಾಯಿತೇ ಬಾಳೆ ಪಟ್ಟೆಲ್ ಜಾಗ ಮಾಡಿತ್, ಕೋತರಿ ಕತ್ತಚಿಟ್ಟಿತ್ತಿಪ್ಪ. ಒರ್ ಮೂಲೆಲ್ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಂಗ್ ಮೀದಿ ಉಂಡ್. ಆಹುತಿ ಆನ ಪಿಂಞ ಅದ್‌ನೆಲ್ಲ ಊಟಕ್ ಬೊಂಡಿಯಚ್ಚಕ್ ಎಡ್ತಂಡ್ ಬಾಕಿನ ವಾರೀಸ್‌ದಾರ ಎಡ್ತವ. ಕೈಮಡಕ್ ಪೋಪಾಂಗ್ ಮಿಂಞ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿಕ್ ಬಂದ ಕಳ್ಳನ ಎಲ್ಲಾ ಕುಪ್ಪಿರ ಮುಚ್ಚಿ ತೊರಪಂಜಿ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ಕೂಟಿತ್ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಲ್ ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಒಕ್ಕ ಕಾರಳೂ ಚೆನ್ನ ಮೀದಿಯಡ್ತವ.

ಪೊರಮೆ ಎರ್ಚಿ ಕರಿ, ನೈ ಕೂಳ್, ಕೂಳ್. ತರಕಾರಿ ಕರಿ, ಪಾಯಸ ಇನ್ನನೆ ಗದ್ದಾಳ ಇಪ್ಪ. ಮನೆರೊಳ್‌ಲ್ ತಾಮನೆ ಮೂಡಿ ಎಡೆಕುಳ್ಳ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡುವ. ಆವಕ್ ಬೋರೆ ಜನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ. ಮೀದಿಕ್, ಎಡೆಕ್ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡುವದ್ ತಾಮನೆ ಮೂಡಿರ ಹಕ್ಕು. ಪ್ರತೀ ಒಕ್ಕಕಾರಳೂ ತಾಮನೆ ಮೂಡಿಯ ಬಪ್ಪೆನ್ನೆಕೆ ನೋಟಿಯವ. ಒರೋರಮ ತಪ್ಪಿ ಪೋಪದೂ ಉಂಡ್. ಅದ್‌ನ ತಪ್ಪಾಯಿತ್ತಿಕ್ಕೂಂದ್ ಎಡ್ತವ. ಅವ ಕುಳ್ಚಿತ್ ಬೊಳ್ಚೆತ ಪೊಡಿಯ ಉಡ್ಕಂಡ್.

ಎಡೆಕುಳ್ಳ ಅಡಿಗಿ ಆನದು ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಎಡೆ ಬೆಪ್ಪ. ಒರ್ ಪಲಂಬು ಬಿರ್ಚಿತ್ ಅದ್‌ಲ್ 13 ಕೊಡಿಬಾಳೆ ಎಲಕಂಡ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಅದ್‌ಲ್ ಒರ್ ತಿರಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ 2 ಚಳ್ಳ (ಒರ್ ಎಲಕಂಡಕ್) ಅದ್‌ಲ್ ನೀರ್ ಪಿಂಞ ಕಳ್ಳು, ಬೆಪ್ಪ. ಮಾಡ್‌ನ ಅಡಿಗಿನೆಲ್ಲಾ (ಮಾದಂದ್ ಎಡೆ ಬೆಪ್ಪೆನ್ನೆಕೆ) ಒರ್ ತಳಿಯಕ್ಕಿಟ್ಟಿತ್, ಪೊರಮೆ ಅಡಿಗಿ ಮಾಡ್‌ನಾನೋ ಕೂಟಿತ್ ಕಲಪ. ಪೂರ್ತಿ ಮೇಕಿತ್ ಅಥವಾ ಬೋರೆ ಬೋರೆ ಪ್ರತೀ ಎಲಕಂಡಕೂ ಎಡೆ

ಬೆಪ್ಪಂಜಿ, ತಿರಿಕತ್ತಾಚಿಟ್ಟಿತ್, ಆಂಡ ಮೇಲೆ ನೀರ್ ತಳಿಚಿತ್, ಕನ್ನಿಕೋಂಬರೆ, ಬಾಕಿ ಕೋಂಬರೆಕ್ ಒರೋರಂದ್ ಎಡೆ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳಾನ ಕೈಮಡ, ಓಣಿ, ಕೇಕಳಕ್ ಕೊಂಡ ಪೋಯಿತ್ ಎಡೆಬೆಪ್ಪ. ಅನ್ನನ್ನೇ "ನಾಥಂಗ್", "ಕುಳಿಯಂಗ್", ಇನ್ನನೆ ಉಳ್ಳ ದೇವಕೂ ಮೀದಿ ಬೆಪ್ಪ. ಅಲ್ಲಿಕ್ ಎಡೆ ಬೆಪ್ಪಲೆ. ನಾಥಂಗ್ ತೆಂಗಿ, ಪಾಲ್, ಕುಳಿಯಂಗ್ ಕೋಳಿ ಕಳ್ಳ, ಕೊಡ್ಪ. ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ಅಯಿನ ನೆನತಿತ್ ಸಂಗಕ್ ತೊಂದರೆ ಆಗತೆನ್ನಕೆ ಬೋಡಿಯಂಡ್ ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ಮೀದಿ ಬೆಪ್ಪ. ಇಚ್ಚಿಕ್ ಕಾರಣಂಗ್ ಕೊಡ್ಪದ್ ಅಥವಾ ಪತ್ತಾಲೋದಿ.

ಮೀದಿ, ಎಡೆ ಬೆಚ್ಚಿತಾನ ಪಿಂಞ ಒಕ್ಕಡ ಊಟ, ಕಾರಣಂಗ್ ಎಡ್ತಬಂದ ಕಳ್ಳ, ಅಡಿಗಿ ಮಾಡ್ನ ಕರಿ, ಕುಡಿ, ಕಡಿ ಆನದು ಊಟ. ಊಟ ಆನದು, ಕೊಡಿಯಲಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಂಡ್ ಒಕ್ಕ ಪಿರಿವ. ಇಲ್ಲಿಕ್ ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿರ ಕಾರ್ಯ ತೀಂದತ್. ಪತ್ತಾಲೋದಿ ಕಳ್ಳ ಪುಳಿರ ದಿವಸ.

ಪುತ್ತರಿ:

ನಮ್ಮೆರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯ (1902 ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ) ಇನ್ನನೆ: ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆ ಎಣ್ಣೆಕ ಪುದಿಯ ಅಕ್ಕಿರ ನಮ್ಮೆ. ಇದ್ ಪ್ರತೀ ಕಾಲ ಬಿರ್ಚಿಯಾರ್ (ವೃಶ್ಚಿಕ) ತಿಂಗತ್ ರೋಹಿಣಿ ನಕ್ಷತ್ರತಾರ ಬೊಳಾತ ಬಾವುಲಾಪ. ನಟ್ಟ್ ಬೊಳತಾನ ನೆಲ್ಲ್ ಬೊಳಿನ ಆದ್ಯ ಕೊಜ್ಜಿತ್ ಆ ಕದಾನ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ ಕೊಟ್ಟಿತ್, ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್, ಮನೆಕ್ ಎಡ್ತ ಪೋಪ. ಅದಲ್ ಚೆನ್ನ ಅಕ್ಕಿ ಮಾಡಿತ್ ಅದಾನ ಬೋರೆ ಅಕ್ಕಿರ ಕೂಡೆ ಇಟ್ಟಿತ್ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿತ್ ಗುರು-ಕಾರಣಂಗ್ ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಉಂಬ.

ನಮ್ಮೆ:

ಪಂಡ್ ಈ ನಮ್ಮೆರ ನಾಳಾನ ಕಿಗ್ಗಟ್ಟ್ ನಾಡಲ್ ಗೊತ್ತ್ ಮಾಡುವಯಿಂಜತ್ (ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ, ಪುಟ 207) ಇಕ್ಕ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ದೇವಡಲ್ಲಿ ಪುತ್ತರಿ ಕುರಿಪ. ಇದಂಗ್ ಪುತ್ತರಿ ಕಟ್ಟ್ ಎಣ್ಣುವ. ಈ ಕಟ್ಟ್ ಬುದ್ದಲ್ಲಿಂಜಿ ಪುತ್ತರಿ ಕೆತ್ತನೆ (5 ಅಥವಾ 7 ದಿನ) ನಾಡ್ಡೀ ಏದ್ ತರತೂ ಹಿಂಸೆ ನಡಪಕ್ಕಾಗ. ಜಗಳ ಬಗಳ ಆಗ. ಕೊಲ್ಲ್ ಕೊಲೆ ಆಗ. ಅಚ್ಚಿಕ್ ನಿರ್ಕ್.

ಪುತ್ತರಿಕ್ 5/7 ದಿನ ಮುಪ್ಪಡೆ 'ಈಡ್' ಸುರು ಆಪ. ಇದ್ ಇಡೀ ನಾಡಲ್ ನಡಪ. (1902 ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಪುಸ್ತಕ) ಆಚೇಂಗಿ ನಡಪಾಲ್, ಪೋಲ್,

ಬೈಟ್ ನಡಪ. ಊರ್‌ಂಜಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಂಗಲು. (ಇಕ್ಕ ಒರೇ ಮಾದರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಯಂಡುಂಡ್) ಬೈಟಾಪಕ 6/7 ಗಂಟೆರೆ ನೇರಕ್ ಮಂದ್‌ಲ್ ಪರೆ ಕೊಟ್ಟ್ ಕೊಂಬು ಉರ್‌ಪುವ. ಊರ್‌ಕಾರಲ್ಲಾ ಕೂಡುವ. ಒರೋಂದ್ ಜಾಗತ್ "ಅರಪತರೆ" ಕೂತಾಡುವ. ಸಿದ್ದಾಟ್, ಕುದುರೆ ಆಟ್, ಕೊಕ್ಕತಾಟ್, ಕವ್ವೆಯಾಟ್, ಕೋಲಾಟ್ ಇನ್ನನೆ 7 ತರೆ ಆಟ್‌ನ ಮಂದ್‌ಲಾಡುವ. ಮಂದ್‌ಲ್ ಆಡುವ ಆಟ್ ಈಡ್ ತಯಾರಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಪಡ್‌ಚವ. ಪಡಿಕತವಂಗ್ ಪಡಿಪ್‌ಚಿಡುವ. ಪಡಿಕತವ ಪಡಿಪ. ಪಂಡ್ ಬಾಳಿಕೆತ್ತುವಾನೋ ಮಂದ್‌ಲ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಯಿಂಜತ್. 'ಪರಿಯ ಕಳಿ', 'ನರಿ ಕಳಿ', 'ಪಡೆಕಳಿ' (ವೀರ ಜನಾಂಗತರೆ ಕಳಿ) ಆಪಯಿಂಜತ್. ಅದ್‌ಲ್ ವೈಮನಸ್ಸು ಬಪ್ಪಂಜಿ ನೇರಾನ ಪಡೆ ಆಪಯಿಂಜಾಂಗ್ ಅದ್ ಇಂದ್ ನಿಂದ್ ಪೋಯಿತ್. ನರಿಕಳಿ, ಪಡೆಕಳಿ ಆನ ಪಿಂಞ ಪರಿಯಕಳಿ (ಇದ್ ನರಿಕಳಿ ಪಡೆಕಳಿ ಇಲ್ಲೆ. ಪರಿಯಕಳಿ ಮಾತ್ರ ಉಳ್ಳೆ). ಪರಿಯ = ಗುರಾಣಿ ಎಡತೆ ಕೈಲ್ ಪರಿಯ, ಬಲತೆ ಕೈಲ್ ತೂರೆ ಕೋಲ್. ಅಪ್ಪರಿಪ್ಪರ ತಟ್ಟಿಯ ಬುದ್ಧ ಪಿಂಞ ದಂಡಾಳೊ ತಬ್ಬಿಯವ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ 'ಸಿದ್ದಾಟ್' ಇಂತಾನೆಲ್ಲಾ ಪಡಿಪ್‌ಚಿಡುವಕ್, ಪಡಿಪಕ್ (ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟ್ ಸತೆ ಪಡಿಪಯಿಂಜತ್) ಇನ್ನನೆ 7 ದಿನಕೆತ್ತನೆ ಬೈಟ್ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ "ಈಡ್" ಎಣ್ಣುವ. ಅಂದ್ ಈಡ್‌ಕ್ ಕುಳಿಕೊಬ್ಬ ತಪ್ಪತೆ ಪೋಂಡು. ಪೋಪಯಿಂಜತ್.

(ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮೆ)-ಇದ್ 6/7 ಗಂಟೆಂಜಿ ನಡಪಾದ್ರೆಕೆತ್ತನೆ, ನಡಪ ಇಂಜತ್. ತಕ್ಕಂಡ ಮನೆಲ್ ಊಟ ಇಂಜತ್. ಊಟ ತೇತಂಡ್ ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಪ. ನಾಲಾಳ್ ದುಡಿ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪಾಡುವಯಿಂಜತ್. ದುಡಿ ಎಳ್ತ್ ಪಾಡುವದ್ ಕೊಡವನಾನವಂಗ್ ಬಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತ್ ಆಸ್ತಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿದ್ಯೆ ಪಡ್‌ಚೆನ್ನೆಕೆ ದುಡಿಯೆಡ್‌ತ್ ಪಾಡುವದ್ ಮರ್ಯಾದೆಕ್ ಕಮ್ಮೀಂದ್ ಗೇನತ್, ನಂಗಡ ಅಚ್ಚಾನತೂ, ಅವಿವೇಕತೂ, ಗರ್ವತೂ, ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್, ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್ ಕಮ್ಮಿಯಾಚಿ. ಊರ್ ರಾಜಕೀಯತ್, ಒಕ್ಕ ಪಂಗಡ ಆಚಿ. (ಇಕ್ಕ ಪಂಡೇತೆ ನಡಲು ಮರ್‌ಪಕ್ಕಾಗಾಂದ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಯಂಡುಂಡ್). ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತೆತ್ತನದೊ ಇನ್ನನೆ ಪಾಡುವ. "ಬಾಳ್ ಬಾಳೆನ್ನಡ ಜಬ್ಬೂಮಿ ಬಾಳೋ, ಜಬ್ಬೂಮಿ ಮೀದಲ್ ಪೂಮಂದ್ ಬಾಳೋ, ಪೂಮದ್ ಮೀದಲ್ ದೇವಯ್ಯ ಬಾಳೋ, ದೇವಂಗೊತ್ತಾ ಚಾರ, ಪಾಡ್‌ಚೋ ಎಂಗೋ, ಆಚಾರಪಾಡಿತ್ ಬೆಕ್ಕನ ಎಂಗಡ' ಲೇ ಲಾಳೇ ಲಾಳೇಲ ಲೇಲೇಲೋ ಲೇ ಲೋ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ ಪ್ರತಿ ಕೊಡವನೊ ಅರಿವಂಡು. ಅರಿವದೇ ಬಲ್ಯರ್ಕೆ, ಗತ್ತ್. ಈ ಪಾಟ್ ನಿಪ್ಪದು ಊರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿತ್ ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್ 'ನಾಡೆ' ಕಾಕುವ. ಅದಾನ ಪಿಂಞ ಮೇದಂಡ ಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್

ಆಡಿಯಂಡ್ ಕೋಲ್ ಪೊಜ್ಜಂಡ್ ಅಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಯಿತ್ ಸುತ್ತುವ. ಕೋಲ್‌ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ ಬಾಯಿತರ ಎಣ್ಣೆ ಕ ಪೊಯಿಲೇ ಪೊಯಿಲೇ ಎಣ್ಣೆವದ್, ಆಟ್ ಮಾತುವಕ ಎಲ್ಲಾರ್‌ಕೂ ಗೊತ್ತಾಪೆನ್ನೆಕೆ ಮಿಂಞಾಲ್ ಆಡುವವು 'ಕೂಡ' ಕೂತ್‌ಡುವ. ಅಕ್ಕ ಪರೆ ಕೊಟ್ಟ್ ಬದ್‌ಲಾಪ. ಆಟೂ ಬದ್‌ಲಾಪ. ಅದ್‌ನ ಜಮ್ಮ ಕೊಡವ ಕನ್ನಡತ್ 'ಬಾಯಿಕರ' ಎಣ್ಣೆವ. ಅದಾನ ಪಿಂಞ ಪರೆಯ ಕಳಿ. ಪರೆಕಳಿಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ 'ಪರಿಯಪರೆ' ಪೊಯ್ಯುವ ಪೂರ್ವತ್ 'ಪರ್ಯ' ಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಪೊಜ್ಜಿಬೂವಯಿಂಜತ್. ಇದ್‌ಂಡ ಕೂಟ್‌ಕ್ 'ಪರೆಕಳಿ', 'ನರಿಕಳಿ' ಎಣ್ಣೆವ. ಪಡೆಕಳಿಯೂ ಇಂಜತ್. ಜಗಳಾಪದ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾನಾಂಗ್ 'ಪಡೆಕಳಿ, ನರಿಕಳಿ' ನಿಂದ್ ಪೋಚಿ. ಪರೆಯ ಕಳಿ ರೂಪಾಂತರ ಆಯಂಡ್ ನಿಂದತ್. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡವಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡ್. ಪರೆಯ ಕಳಿ ಸುರು ಆಪಾಂಗ್ ಮಿಂಞ ಪರೆ ಆಣ್ ಆಡಿಯಂಡ್ (1902) "ಬಾಳ್ ಬಾಳ್, ನಾ ಬಾಳ್, ನೀ ಬಾಳ್ ಹಾಲೇರಿಯೊಡೆಯ ಬಾಳ್, ನಾಡ್ ಬಾಳ್, ನಗರ ಬಾಳ್, ಮಂದ್‌ಲಳ್‌ತ ತಕ್ಕ ಬಾಳ್ ಕೂಡೆ ಇಳಿಂಜ ಚಂಞಾದಿ ಬಾಳೋ" ಎಣ್ಣೆತ್ ಪರೆಕೊಟ್ಟ್‌ಕ್ ಸರಿಯಾಯಿತ್ ಆಡಿತ್ ಕಳಿಪಯಿಂಜತ್. ಆಕೀರಿಕ್ ದಂಡಾಳೂ ತಬ್ಬಿಯಂಡ್ ಪರೆ, ಕೋಲೇನ ಮಂದ್‌ಲೆ ಬೆಪ್ಪಯಿಂಜತ್. ಈಡ್‌ಕ್ ಪೊಮ್ಮಕ ಪೋಪಾಲೆ. ಕಾರಣ ಈಡ್ ಬೈಟ್ ಆಪಾನುಂಡ್. ಪೋಲ್ ಪೊಮ್ಮಕ ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಲು. ಪುತ್ತರಿ ಕಟ್ಟ್ ಕಲ್ಲಾಚ ರಂದ್ ತೀರುವ.

ಪೊಳುದ್: (ಪಟ್ಟೋಲೆ ಪಳಮ)

ಪಾಡಿ ಪೊಳುದ್; ದೇವ ಪೊಳುದ್. ಪಾಡಿ ಪೊಳುದ್ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ದೇವಡ ಪೊಳುದ್. ಅಂದ್ ಅರಮನೆಲ್ ಲಿಂಗಾಯಿತರಾಜ ಪೊಳುದ್ ಕೈಪಯಿಂಜತ್. ಅದ್‌ನ ಅರಮನೆ ಪೊಳ್ಳಂದೂ ಎಣ್ಣೆವಯಿಂಜತ್. ಪೊಳುದ್ ದಿನ ಕೊಡವ ಎಲ್ಲ ಉಂಡೇಂಗೂ ಮನೆಕ್ ಬರಂಡು (ಇಂದ್ ಇದ್ ಕೈಯ್ಯಲೆ) ಮೇವಕ್ ಆಟ್‌ನ ಎತ್ತಳ ಸಹ ಅಂದೇತ ದಿನ ಮನೆಕ್ ಆಟಿಯ ಬಪ್ಪ. ಎತ್ತಕ್ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿತ್ ಗಂಟೆಮಣಿ ಕಟ್ಟುವಯಿಂಜತ್.

ಪೊಳುದ್ ದಿನ ಮೇದ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚಿಯ, ಕೆಂಬಟ್ಟಿ ಪುತ್ತರಿ, ಪಲಂಬು, ಪಿರಿ ಚಟ್ಟುವ ಪಿಂಞ ಕುತ್ತಿ, ಕೊಲ್ಲ ಕೊಯಿಕತ್ತಿ, ಕುಂಬಾರ ಪುತ್ತರಿ ಕುಡಿಕೆ ಕೊಂಡ್ ಬಪ್ಪ. ಕಣಿಯ ನರೆಕಟ್ಟುವದ್, ಕದ್ ಅರ್‌ಪದ್, ಉಂಬಾನ ಆ ನೇರತ್‌ನ ಎಣ್ಣೆವಯಿಂಜತ್. (ಇಂದ್ ಇದ್ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪ ಸನ್ನಿಧಿಲಾಪ) ಇಯಿಂಗಕೆಲ್ಲಾ ಅಕ್ಕಿ. ಬರ್ತಕ್ಕ ಪೊಡಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಉಪ್ಪು, ಮಳು, ತೆಂಗಣ್ಣೆ (ಅಂದ್ ಇದೇ ಎಣ್ಣೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುವಯಿಂಜತ್)

ಎಳ್ಳೆ, ತೆಂಗೆ ಪಿಂಞ ಪುತ್ತರಿ ಕಳಂಜಿ ಕೊಡ್‌ಪಯಿಂಜತ್. ಪಟ್ಟಮ ಪ್ರತೀ ಮನೆಕೂ ತೀರ್ಥ ತಳಿಪಯಿಂಜತ್. ಪಟ್ಟಂಗ್ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗೆ ಬಾಳೆ, ಬೆಲ್ಲ ಕೊಡ್‌ಪಯಿಂಜತ್.

ನಾಡ್ ಪೊಳುದು:

ಪಾಡಿ ಪೊಳುದುರ ಪಿತ್ತಾಂದ್ ನಾಡ್ ಪೊಳುದ್ ದಂಡಾಂಗೂ ಕೊಡವ ಆಚಾರ ಒರೇ ರೀತಿ.

ನೆರೆ:

ಮನೆ ಪೂರ್ತಿ ಒಡ್ಕಿ, ತಳಚಿ ಶುದ್ಧ ಮಾಡಂಡು. ಅನ್ನನೇ ಪಟ್ಟಿ ಕಂಡಿ ಕೂಡ ಚಾಯಿ ಮಾಡಂಡು. ಮನೆರ ಕೈಯಲೆಕ್ (ಅಂಗಳ) ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿತ್ ಅಲ್ಲಿ ಒರ್ ಪುತ್ತರಿ ಪಲಂಬು ಬಿರ್‌ಚಿತ್ ಆಂಡ ಮೀದ ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆತ್‌ಲ್ ಕುಮ್ಮಿ ಎಲೆ, ಕೇಕ್ ಎಲೆ (ಕಾಡ್ ಗೇರ್ - ಅರೆ ಅಲ್ ಎಲೆ (ಅಶ್ವಥ) ಇಇಇಇಇ ಇಳಿ ಬಳ್ಳಿ, ಅಚ್ಚಿನಾರ್, ಪುತ್ತರಿ ನಾರ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಿತ ಪೋಚೇಂಗಿ ಚಟ್ಟ ಮರತ್‌ರ ಎಲೆ, ಪುಂಡ ತೊಪ್ಪು ಕೈಪಕೆ ಬಳ್ಳಿನೋ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಲು. ಇದ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಟಿತ್ ಬೆಚ್ಚವಂಡು.

ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರಡಿಲ್ ಪಲಂಬು ಬಿರ್‌ಚಿತ್ ಮುಕ್ಕಾಳಿ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ, ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳಿಕ್ ಬೆಚ್ಚಿತ್ ಅದಲ್ 3 ಕೊಡಿಯಲೆ, 3 ಅಡಿಕೆ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ನೆರೆ ಕಟ್ಟುವದ್ ಒರ್ ಮುತ್ತದೆ ಉಂಬಳ ಮನೆಲ್ (ಅಡಿಗಿ ಮನೆ) ಪೊಳುದು ಕುತ್ತಿ, ದುಂಬ್‌ಚಿಡಂಡು. ಅದ್ ಇನ್ನೆ: ಪುತ್ತರಿ ಪಚ್ಚೆತ್ ನೆಲ್ಲ, ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಪಾನೀಲ್ (1/2 ಸೇರ್) ನೆಲ್ಲ ದುಂಬ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್, ಆಂಡ ಮೇಲೆ ಒರ್ ಮಾನ (ಅಳತೆ) ಅಕ್ಕಿ ಬೆಚ್ಚಿತ್, ಒರ್ ಪುತ್ತರಿ ಕುಡಿಕೆಲ್ ಅಕ್ಕಿ ಪೊಡಿ ದುಂಬ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಆಂಡ ಕೂಡ ಕುತ್ತಿಲ್ ಚೆನ್ನ ಪಾಲ್, ತೇನ್, ನೈ, ಎಳ್ಳೆ, ಸುಂಠಿ, ತೆಂಗೆ ಚೂರ್, ಕೈಪಕೆ ತುಂಡ್, ಪರಂಬು ಕೊಡಿ, ಕೂಡ ಒರ್ ಕೊಯಿಕ್ಕಿತ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಪರೆಕೊಟ್ಟುವ ಮೇದ ಬೈಟಾಪಕ ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್ ಪರೆಕೊಟ್ಟಂಡು. ಅದ್‌ಂಗ್ "ಕದ್‌ಪರೆ" ಎಣ್ಣುವ.

ಮೇದ ಬಪ್ಪಾಂಗಿಂಞ ಮಿಂಞ ಒರ್ ಮುತ್ತದೆ ಅಕ್ಕಿನ ನೀರ್‌ಲ್ ನೆನತಿತ್ ಮೇದ ಬಂದ ಪಿಂಞ ಕೊಟ್ಟಿತ್ ಪೊಡಿ ಮಾಡಿತ್, ಚೆನ್ನ ಪೊಡಿನ ನೀರ್‌ಲ್ ಕಲಂದಿತ್ ಕತ್ತಿಕ್, ಪಾನಿಕ್, ಮಾನಕ್ (ಅಳತೆ ಪಾತ್ರ) ಪುತ್ತರಿ ಕುಡಿಕೆಕ್ ಬೊಟ್ಟು ಇಡಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪಡಿ, ಕಂಬ, ಕಡಿಕೆಲ್ಲಾ ಇಡಂಡು.

ಮೂರ್ತಕ್ ಸೆರಿಯಾಯಿತ್ ನೆರೆ ಕಟ್ಟಂಡು. ನೆರೆ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಮನೆರ ಯಜಮಾನ

(ಮುಕ್ತಿ) ಇರಂಡು. ಕೊಡಿಲ್ ಎಣ್ಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನೆರೆ ದುಂಬ್‌ಚಿಟ್ಟಿತ್ ಕತ್ತಿಯೊಡೆ ಬೆಚ್ಚವಂಡು. ಓರಂದ್ ಜಾಗತ್ ಅಕ್ಕನ್ನೆ ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಕಾಕುವ. ಆಚೇಂಗಿ ಕದ್ ಕೊಯ್ಯುವಕ ಪೊಲಿ, ಪೊಲಿ ಕಾಕುವದ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ.

ನೆರೆ ಕಟ್ಟಿತಾನದು ಪುತ್ತರಿ ಫಲಹಾರ. ಪುತ್ತರಿ ಕಳಂಜಿ ಪುಕ್ಕಿತ್ ಅದ್‌ಂಗ್ ಬೆಲ್ಲತ್ ನೀರ್, ತೇನ್, ಸಕ್ಕರೆ, ನೈ ಬೂಕಿಯಂಡ್ ತಿಂಬ. ತಂಬುಟ್ಟು ತಿಂಬ, ಕಳಂಜಿಲ್ ಬರೀ ಪುತ್ತರಿ ಕಳಂಜಿ ಮಾತ್ರ. ಫಲಹಾರ ಆನ ಪಿಂಞ ಕದ್ ಎಡ್‌ಪಕ್ ಪೋಪಕ್ ತಯಾರಾಯಿತ್ (ಕುಪ್ಪೆ ಚೇಲೆ, ಪೀಚೆ ಕತ್ತಿ ಮಂಡೆ ತುಣಿಯಾಯಿತ್) ಉಂಬಳ ಮನೆಕ್ ಬಂದಿತ್ ನಿಪ್ಪ. (ಇಂದ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರ ಅಡಿಲೇ ಆಪ) ಪೆರಿಯವು ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚಕ್ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ "ಕಾಲೋರಾಂಡಕ್ ಓರಮ ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್ಳು ಕೊಪ್ಪಕ್ ಪೋಪಂಗಾಯಿತ್ ಪೊಳ್ಳು ಕುತ್ರಿ ಎಡ್‌ಪಲ್ಲಿಕ್ ಕಟ್ಟ್ ಮುಟ್ಟ್ ಇಲ್ಲತನ್ನೆಕೆ ನಡತಿತಪ್ಪ. ಭಾರ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪಂಗೂ, ಈ ಗುರುಕಾರಣಂಗೂ ಕೂಡಿತ್ತುಂಡ್" ಬೋಡಿಯವ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ಕುತ್ರಿ ಎಡ್‌ಪವ ದಾಡ ಕಾಲು ಪುಡಿಪ್‌ಲೆ. ಅಯಿಂಡ ಕಾಲೂ ಪುಡಿಪ್‌ಚಿಟ್ಟಿವೆಲೆ.

ಇದೆಲ್ಲ ಆನ ಪಿಂಞ ಮುತ್ಯೆದೆಯ ತಳಿಯಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚತನ ಒರ್ ಮೂಡಿ ಕುಂಞಿರ ಕೈಕ್ ಕೊಡ್‌ಪ. ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳವು ಪೊರಿಯಕ್ಕಿ ಕುಕ್ಕಿನ, ತೋಕ್‌ನ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್, ಕೊಂಬುಕೊಟ್ಟ್, ವಾಲಗ ಆಯಿತ್ ಕದ್ ಎಡ್‌ಪಕ್ ಮನೆಂಜಿ ಪೊರಡುವ. ಕದ್ ಎಡ್‌ಪಕು ಪೋಣ್ಣಾಳೂ ಪೋಲು. ಸಂದರ್ಭ ಪ್ರಕಾರ ಊರ್ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಊರ್ ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಪ. ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ನೆರೆ ಕದ್ ಎಡ್‌ಪ ಬೇಲ್‌ಕ್ ಪೋಪ. ಎಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಚೇಂಗೂ ಕದ್ ಎಡ್‌ಪಕ್ ಬೇಲ್‌ಕ್ ಪೊಯಿತೇ ಪೋಂಡು.

ಕದ್ ಎಡ್‌ಪ್

ಒಡ್ಡೊಲಗ, ತಳಿಯಕ್ಕಿ, ಬೊಳ್‌ಕಾಯಿತ್ ಬೇಲ್‌ಕ್ ಪೋಯಿತ್ ಕದ್‌ರೆದಿಕೆ ನಿಂದಿತ್ ಕದ್‌ರ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಚಿತ್, ನೆರೆ ಕಟ್ಟಿತ್, ಕುತ್ರಿ ಉಳ್ಳ ಪಾಲ್, ತೇನ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಕದ್‌ರ ಬುಡಕ್ಕಿಟ್ಟಿತ್ ಕದ್‌ರ ಕಾಲ್ ಪುಡ್‌ಚಿತ್ ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ದೇವ ಕಾಕಿತ್ ಬೊಳನ ಕೊಯ್ಯುವ. ಆದ್ಯ ಕದ್‌ನ ನೆರೆಲ್ ಬೆಪ್ಪ. ಅಕ್ಕ ಓರ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪ. ಕುತ್ರಿ ಎಡ್‌ತವು ಕದ್‌ನ 5, 7, 9, 11 ಲೆಕ್ಕತ್ ಕದ್ ಅರಕಂಡು. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಎಲ್ಲಾರು ಕದ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಪಿಟಾಕಿ ಸದ್ಲೊಡ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ. ಬಪ್ಪಕ ಅಂಬಲ, ದೇವಸ್ಥಾನ, ಕೈಮಡಕ್ ಕದೇನ ನೆರೆಕಟ್ಟಿತ್ ಇಟ್ಟಿತ್ ಮನೆಕ್ ಬಪ್ಪ. ಅಂಬಲತೂ, ಬೇಲ್‌ಲೂ, ದೇವಸ್ಥಾನತೂ,

ತೇನ್‌ಕೂ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿತ್ ಪೊರಿಯಕ್ಕಿ ಎಲ್ಲಾಕು ಕೊಡ್‌ಪ.

ಮನೆಕ್ ಕದ್ ಬಂದದು ಬೇಲ್‌ಕ್ ಪೋಕತವು ಕದ್‌ರ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿ ಬೊಳ್‌ಚೆ, ಕೈಮಡ ಬೊಳ್‌ಚೆ ಕತ್ತಿಯಂಡಿರಂಡು. ಕದ್ ಎಡ್‌ತಂಡ್ ಮೊಟ್ಟ್ ಪತ್ತುವಕ ಒರ್ ಮುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕನ್ನಿ ಮೂಡಿ ಕುತ್ತಿ ಎಡ್‌ತವಂಡ ಕಾಲ್‌ಕ್ ನೀರ್ ಬೂಕಿತ್, ಚೆನ್ನ ಪಾಲ್ ಕುಡಿಪಕ್ ಕೊಡ್‌ಪ. ಕುತ್ತಿನ ಪುನಃ ಉಂಬಳ ಮನೆ / ನೆಲ್ಲಕ್ಕಿರಡಿಲ್ ಬೆಕ್ಕಂಡು. ಕುತ್ತಿಯಡ್‌ತವ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟಿತ್ ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ. ಇದಾನ ಪಿಂಞ ಏಳಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟ್ ಮಾಡುವ. ಏಲ್+ಅಕ್ಕಿ =ಏಳಕ್ಕಿ 1. ಅಕ್ಕಿ ಪುಡಿ, 2. ಎಳ್, 3. ಸುಂಠಿ, 4. ತೆಂಗಿ ಚೂರ್, 5. ಕೈಪಕೆ ಮುಳ್ಳು, 6. ಪೆರೆಂಬು ಕೊಡಿ, 7. ಕಲ್ಲ ಪರ. ಇದ್‌ಗ್ ಬಾಳೆಪ್ಪಣ್ಣ್, ಆಲ್, ತೇನ್ ಕೂಟಿತ್ ಕಲಂದಿತ್, ಚೆರಿಯ ಉಂಡೆ ಮಾಡಿತ್ ಪಲಂಬ್‌ಲ್ ಬೆಚ್ಚ ಅರೆ ಆಲತಾರ (ಅಶ್ವಥ) ಎಲಕಂಡತ್ ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ಇಟ್ಟಿತ್ ಚೆನ್ನಂಗಾನ ಚೆತ್ತಯಿಂಡ ಪೆದ ಎಣ್ಣೆಯಂಡ್ ಕೊಡಿಲ್ ಮಚ್ಚಿಕ್ ಕನಿಪ. ತಾಮನೆ ಮೂಡಿಯಡ ಪೆದತೂ ಕನಿಪ. ಕನಿಚೆ ಏಲಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟ್ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಅಂಟಿಯಂಡಕ ತ್ವಪ್ಪಿಯಾಚೀಂದ್ ಗೇನ ಮಾಡಿಯವ. ಬಾಕಿ ಉಳ್ಳಾನ ಉಂಬ ಸಮಯತ್ ತಿಂಬ. ತಿಂಬಕ ಕಲ್ಲರ ಎಚ್ಚರ ಬೋಂಡು. ಇಚ್ಚಕ್ಕಾನ ಪಿಂಞ ಅಕ್ಕಿ ಪೊಡಿ ಕಲಕಿತ್ ಬೆಚ್ಚಾಂಗ್ ಕೈಮುಕ್ಕಿತ್ ಪಡಿಕೆಲ್ಲಾ ಒತ್ತುವದೂ ಉಂಡ್. ಪಡಿರ ಚಾಯಿ ಪಾಳಾಪಾಂದ್ ಒತ್ತತೆ ಇಪ್ಪದೂ ಉಂಡ್. ಇಂಡೆಲ್ ಕದ್‌ನ ಮನೆರ ಕಂಬ, ಕೋಂಬರೆ, ಕಟ್ಟರ ಕಾಲ್, ಪತ್ತಾಯ, ಕುರ್ಚಿ, ಮೇಜಿ, ಬೋಟಿ ಕಲ್ಲ, ತೆಂಗಿ ಗಿಡ, ಚೇಕಲ, ಕಲಕೆಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟುವ. ಕದ್ ಎಲ್ಲಲ್ಲಿಕ್ ಕಟ್ಟಿತ್ತಾನ ಪಿಂಞ ಊಟ. ಅದೇ ಪುದಿಯಕ್ಕಿ ಊಟ.

ಊಟ:

ಕದ್‌ನ ಆದ್ಯ ಮನೆರೊಳ್‌ಕ್ ಎಡ್‌ತ ಬಂದದ್ ಲಕ್ಕಿನ ಮನೆರೊಳ್‌ಕ್ ಕೂಟುವದ್ ಅದೇ ನಂಗಡ ಲಕ್ಕಿ. ಅವಡ ಪೂಜೆ ಲಕ್ಕಿ ಪೂಜೆ. ಅಂದ್ ಶುದ್ಧತ್ ಊಟ. ಕಳ್ಳಿ ಪುಳರ ಊಟ ಅಲ್ಲ. ಮಾಡ್‌ನ ಅಡಿಗನೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಂಗ್ ಕನ್ನಿ ಕೋಂಬರೆಲ್ ಮೀದಿ ಬೆಚ್ಚ ಪಿಂಞ ಆದ್ಯ ಏಳಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಟ್, ತಂಬುಟ್ಟ್, ಕಳಂಜಿ ತಿಂಬ (ಕಳಂಜಿನ ಕದ್‌ಕ್ ಪೋಪಾಂಗಿಂಞಿ ಮಿಂಞ ಫಲಹಾರ ಮಾಡುವಕ ತಿಂದಾನ್ತಂಡ್ ಇಕ್ಕ ತಿಂಬದ್ ಕಮ್ಮಿ) ಇದಂಗ್ "ಪೊಳುದು ಕೊಂಡೋಂಗ್" ಎಣ್ಣಿತ್ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೂಂದೆಣ್ಣ ಪಿಂಞ ತಿಂಬಂಜಿ ಉಂಬ. ಉಂಬ ಕೂಳ್‌ಕಾಡ್, ಪಾಯಸಕ್ಕಾಡ್ ಪೊದಿಯ ಅರಿರ ಅಕ್ಕಿನ ಚೆನ್ನ ಕೂಟಂಡು. ಅದೇ ಪುದಿಯಕ್ಕಿ ಕೂಳ್. ಉಂಡಿತಾನದು ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಡುವದೂ

ಉಂಡ್. ಇಲ್ಲಿಕ್ ಪುತ್ತರಿ ಪೊಳ್ಡ್. ಆಚಿ.

ಪುತ್ತರಿ ಎಣ್ಣೆಕ 1. ಪುತ್ತರಿಕಟ್, 2. 7 ದಿನ 'ಈಡ್', 3. ಕಟ್ಬ್ ಉತ್ಪವ, ಕಲಾಡ್, 4. ನೆರೆ ಕಟ್ಟುವ, 5. ಕದ್ ಎಡ್ಪ. 6. ಕದ್ ಕಟ್ಟುವ. 7. ಏಳಕ್ಕಿ ಪುಟ್ಬ್ ಬುಟ್ಟುಕ್ ಕನಿಪ. 8. ಮೀದಿ ಬೆಪ್ಪ, 9. ಊಟ, 10. ತಪ್ಪಡಕ, 11 ಮಂದ್ ಕೂಡುವ, 12. ಮಂದ್ ಪಿರಿವ, ಪುತ್ತರಿ ಊರೊರುಮೆ (ಒಂದಾಪದ್) ಇಚ್ಚಕ್ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಿ ವಿಷಯ.

ಕೋಲ್:

ಪೊಳುದು ಕೈಂಜಿತ್ 2ನೇ 3ನೇ ದಿನ (1902 ಪುಸ್ತಕ+ ಪಟ್ಟೋಳಿ ಪಳಮೆ) ಊರ್ಕಾರೆಲ್ಲಾ ಮಂದ್ಲ್ ಕೂಡಿತ್ ದಾರೇಂಗಿ ಒಬ್ಬಂಗ್ ಜೋಗಿ / ಚೂಳಿ ವೇಷ ಇಟ್ಟುಂಡ್ ಕಳಿ ಪೊರಟಂಡ್ ಕೊಂಬು ಊರ್ಪಿಯಂಡ್ ಪರೆಕೊಟ್ಟಿಯಂಡ್, ದುಡಿಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿತ್ ತಕ್ಕಂಡ ಮನೆ ಪಾಡಿತ್ (ತಕ್ಕಂಡ ಕಾರಣನ, ತಕ್ಕನ, ತಕ್ಕಂಡ ಒಕ್ಕಕಾರಳ) ಮನೆಪಾಡ್ನ ಮರ್ವಾದೆ ಆಯಿತ್ ಒರ್ ಪಣ ಕೇಟಂಡ್ ಅನ್ನನೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೋರೆ ಜನ, ಬೆಂದು ಚಂಗ್ರಾದಿಯ ಉಂಡೇಂಗಿ ಅಯಿಂಡ ಕೈಂಜಿ, ಪುದಿಯದಾಯಿತ್ ಮಂಗಲ ಕೈಂಜಂಗಡಲ್ಲಿಂಜಿ, ಪೆತ್ತವು ಉಳ್ಳ ಮನೆಂಜಿ, ದಾರ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾಡುವ ಅಯಿಂಡ ಕೈಂಜಿ ಪಣ ವಸೂಲ್ ಮಾಡಿಯವ. ಇನ್ನನೆ ಊರ್ ಪ್ರತಿ ಮನೆ ಪಾಡಿತ್ ಈ ತರ ಪಣ ವಸೂಲ್ ಮಾಡಿಯವ.

ಪುತ್ತರಿ ಕಟ್ಬ್ ಸಮಯತ್ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡ್ನಯಿಂಗಕ್ 'ಪೊಳಿವಾಡ್' (Fine) ಇಡುವಯಿಂಜತ್. ಅದ್ಂಗಾಯಿತೆ ಪೊಳುದು ಕಯಿಂಜ 3 ನೇ ದಿನ ಕೋಳಿ ಕೂತ್ ಮಿಂಞ ಎಲ್ಲರೂ ಮಂದ್ಕ್ ಪೋಯಿತ್ (1902 ಪುಸ್ತಕ) ಕಟ್ಟಡಕ ಕಟ್ಟುವ. ಕಟ್ಟಡಕ ಕಟ್ಟುವದ್ ಪಂಡ್ ಕೇಕ್ ಪಿಂಞ ಬಡಕ್. ದಿಕ್ಕಾರ ಶ್ರೀರಂಗ, ಪತ್ತನ, ಮೈಸೂರ್ ಕೂಡ್ನ ರಾಜ್ಯ ಗಡಿ ಭಾಗತ್, ತೆಕ್ ಪಡಿಂಞಾರ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಸಾಲ್ಲ್ ಕೊಡಗು ರಾಜ್ಯತ್ ಪುತ್ತರಿ ಕಟ್ಬ್ ಇಂಜತ್. ಪುತ್ತರಿ ಕಟ್ಬ್ ತೀರುವಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ಕಯ್. ಮಾಡ್ನಯಿಂಗಕ್ ಪೊಳಿವಾಡ್ ಇಡುವಯಿಂಜತ್. ಈ ನಮ್ಮೆಕ್ ಕಟ್ಬ್ಲ್ ಬುದ್ ಪೋನ ತೊಂಡಂಗ, ತೊಟ್ಟುಲುಳ್ಳ ಕುಂಞಿಯಳ ಬುಟ್ಟಿತ್ ಬಾಕಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮೆಕ್ ಬಂದಿತೆ ಬರಂಡು ಎಣ್ಣೆತ್ ಬರತಯಿಂಗಕ್. ಪೊಳಿವಾಡಾಪಾಂದೂ ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ಮೂಂದ್ ಕುರಿ ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟುವಯಿಂಜತ್ (ಜಾಗಟೆ) ಮೇದ ಪರೆಕೊಟ್ಟು ಪಯಿಂಜತ್. ಇದೋರ್ ಅರಿವಿಕೆಯಿತ್.

ತಪ್ಪದಕ:

ಊರ್ ನಾಡ್‌ರ ಜನ ಕೂಡಿತ್ ಒಂದಾಯಿ ನಿಂದಿತ್.

ದೇವತಕ್ಕ:

"ನಾನೂ ನಾನೂ ಅರಿಂಚ್‌ಲೇಂದ್ ಬೋಂಡ (ಊರ್ + ನಾಡ್) ದೇವಡ ಅಂಜನೆ, ಕಳಿಪಕ್ ಆನವನ್ ಕಳಿಕ್ ತೆಳಿಕ್ ಕೊಡ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ಈ ಊರ್‌ನ ಆಡಿಪಾಡಿ ಪೋಪಕ ಇಟ್ಟ ಪಡಿ ತೊರಂದ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ತಾಕ್‌ನ ಕಪ್ಪಲೆ ನೀಕ್‌ಲೇಂಗಿನೂ, ಒಬ್ಬಂಗಿಬ್ಬ ಕೂಡೇಂಗಿನೂ, ಬಾಯಾಲೆ ಪರೆಯೇಂಗಿನೂ, ಕಯ್ಯಾಲೆ ಪೊಯ್ಯೇಂಗಿನೂ, ಕೆಜ್ಜತೇಂಗಿ ನಾಪತಟ್ಪ್ ಪಣ ಪೊಳೆವಾಡ್ ಬೆಚ್ಚೋಳೇ ಬೋಂಡು" ಎಣ್ಣೆತ್ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತ್ ಒಬ್ಬಂಡ ಕೈ ಪೊಯ್ಯುವ. ಇದ್‌ಲ್ ನಾಕಾನ ಪಂಡ್ ನಮ್ಮೆ, ನಮ್ಮೆರ ಕಟ್ಪ್, ಕಲ್ಪಾಚೆ, ಎಚ್ಚಕ್ ಶಿಸ್‌ಲಿಂಜತೇಂದೂ ನಮ್ಮೆಕ್ ಎಲ್ಲಾರೂ ಕೂಡುವದ್ ಕಡ್ಡಾಯಂದೂ ಆಪ. ಏದೇ ನಮ್ಮೆ ಆಡ್ ಅದ್ ಕೈಯಿಂಜ ಪಿಂಞ ಕೊಡವ ಕೊಡವಡಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಚೇಂಗಿ ಬಂದಿರಾಂದ್ ಕೇಕಂಡು. ಪೆರಿಯವು ಆಪಕ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಕಂಡು. ಪ್ರತೀ ನಮ್ಮೆ ನಾಳ್‌ಲ್ ಕಂಡಲ್ಲಿ, ಮಂಗಲ ಮನೆಲ್ ಎಳಿಯವು ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಮುಟ್ಟಿತ್ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪದ್ ಕಡ್ಡಾಯ. ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ 'ವಾನೆ' ಪ್ರಕಾರ (ಅಂತಸ್ತು) ಅಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಲ್ ಪೆರಿಯಯಿಂಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪ.

ದೇವಸ್ಥಾನ ಪೂಜೆ ಆಯಿಂಡಿಪ್ಪಕ, ಬುದ್ಧಂಡಿಪ್ಪಕ, ಉಂಡಂಡಿಪ್ಪಕ ತಿಂಗಳಿಲಿಪ್ಪ ಪೊಣ್ಣಾಳಡ, ಪೆತ್ತಿತ್ ನೀರ್ ಎಡ್‌ಕತೆ ಇಪ್ಪವಳ, ದೀಕ್ಷೆ ಲಿಪ್ಪಯಿಂಗಡ ಕಾಲ್ ಪುಡಿಪಕೂ ಆಗ. ಪುಡ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟವಕೂ ಆಗ. ಅನ್ನನೆ ಚಾವು ಮನೆಲ್ ಕೂಡ.

ಕೋಲ್: (1902)

ಕೋಲ್ ಮಂದ್‌ಕ್ ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಕೊಡವಕ್ ಕೊಡವ ಶಿಸ್ತ್ ಇಂಜತ್. 'ಈಡ್‌ಲ್ ಪಡ್‌ಚಾನ, ಕಳಿಚಾನ, ಇಲ್ಲಿ ಕಳಿಪ. ಆ ಶಿಸ್ತ್ ಇನ್ನನೆ: ಆದ್ಯ ನಾಡ್ ತಕ್ಕ, ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಊರ್ ತಕ್ಕ, ದೇವ ತಕ್ಕ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ಬಾಕಿ ಜನ ಇನ್ನನೆ ಕೂಡಿತ್ ಕೋಲ್‌ಕ್ಕಿಳಿವಯಿಂಜತ್. ಆದ್ಯ ಇಗ್ಗುತಪ್ಪಂಗೂ, ಕೋಲ್‌ಕ್ಕಿಳಿಂಜ ಆಯಿರ ಕೈಬಾಲಂಗೂ ಪೋಯಿಲೇ ಎಣ್ಣೆತ್ ಸುರು ಆಪ. ಕಾಲಾಟ್ ಆನ ಪಿಂಞ ಅಕೀರಿ "ಪರೆಯಕಳಿ". ಇಲ್ಲಿ ಬಲ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡ್. "ನಾನ್ ಬಾಳ್, ನೀನ್ ಬಾಳ್, ಏಡ ಕೂಡೆ ಇಳಿಯುವ ಚಂಜಾದಿ ಬಾಳ್, ಇಗ್ಗುತಪ್ಪಬಾಳ್, ಬಯತೂರಪ್ಪ ಬಾಳ್, ಬಾಳ್ ಬಾಳ್‌ರೇ ಬಾಳ್".

ಅನ್ನನೇ ಕೋಲ್ ಪೊಯ್ಯುವಕ್ ಮಂದ್‌ಕ್ಕಿಳಿವಕ್ "ಬಾಳೆ ಬಾಳೆನ್ನದ ಜಬ್ಬೊಮಿ ಬಾಳೋ, ಜಬ್ಬೊಮಿ ಮೀದಲ್ ಪೂಮಂದ್ ಬಾಳೋ, ಪೂಮಂದ್ ಮೀದಲ್ ದೇವಯ್ಯೆ ಬಾಳೋ ದೇವಂಗೊತ್ತಾ ಚಾರ, ಪಡ್‌ಚೋ ಎಂಗೋ, ಆಚಾರ ಪಾಡಿತ್ ಬೆಕ್ಕನಾ ಎಂಗ್ ಇದ್ ಸರ್ವ ಜನ ಸುಖಿನೋಭವಂತು" ಎಣ್ಣುವಾಂಡ ಒರ್ ರೂಪ.

3ನೇ ದಿನ ಕೂಡ ಬಂದವು ನಾಡ್‌ತಕ್ಕಂಡಲ್ಲಿಕ್ ಪೋಯಿತ್ ತಕ್ಕಾರ (ತಕ್ಕ ಊಟ ಕೊಡ್‌ಪಯಿಂಜತ್) ಆನ ಪಿಂಞ ಕೊಂಬ, ಪರೆ, ದುಡಿ ಕೊಟ್ಟ್ ಪಾಟಾಯಿತ್ ತಕ್ಕನ ಮಿಂಞಲಿಟ್ಟಂಡ್ ನಾಡ್ ಮಂದ್‌ಕ್ ಪೋಪ. ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ಮಂದ್‌ಕೆತ್ತನದು ಅಲ್ಲಿ ಉಳ್ಳ ಊರ್‌ಕಾರ ಎದ್ದ್ ನಿಂದಿತ್ ತಕ್ಕಂಗ್ ಪಲಂಬು ಬಿರಿಪ. ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ಪಲಂಬುಲಳತ ಪಿಂಞ ಸುತ್ತೂ ಬಾಕಿ ಜನ ಅಳಪ. ಅಲ್ಲಿಂಜಿ ನಾಡ್ ತಕ್ಕನ ಮಿಂಞಲಿಟ್ಟಂಡ್ ಕೋಲ್‌ಕ್ಕಿಳಿವ. ಇದಂಗ್ ಬೋರೆ ಊರ್‌ಕಾರ, ನಾಡ್‌ಕಾರ ಕೊಂಬು ಕೊಟ್ಟಾಯಿತ್ ಬಪ್ಪ. ಅಕ್ಕ ಆ ಊರ್‌ಕಾರ ಕೊಂಬುಕೊಟ್ಟಾಯಿತ್ ಚೆನ ನದೂರ, ಪೋಯಿತ್ ಕಾಕಿಯಂಡ್ ಬಪ್ಪ. (Welcome) ಇನ್ನನೆ ಎಚ್ಚಕ್ ಊರ್‌ಕಾರ ಬಪ್ಪ ಅಯಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನನೇ ಮರ್‌ವಾಡಿ ಆಡುವಕ್ ಮಿಂಞತ ನಾಡ್ ತಕ್ಕಂಡ ಬಯ್ಯಲ್ ಬೋರೆ ನಾಡ್ ತಕ್ಕ ಇರಂಡು. ಬೋರೆ ಊರ್‌ಕಾರಳ ಅಲ್ಲಿ ಪಾಡಿತ್ ಪಾಲ್ ಪಣ್ಣ್ ಕೊಡ್‌ಪ. ಅದ್‌ನ ಅವು ಕೇಟಂಡ್ ಬಯ್ಯಕ್ ಪಣ ಕೊಡ್‌ಪ. ಪರೆಯಕಳಿ ಆನದು ಬಂದವು ಪೋಪಕ ಕಾಕಿಯಂಡೆನ್ನೆಕೇ ಅಯಿಚಿಕೊಡ್‌ಪ.

ಪುತ್ತರಿರ ಕಡೇ ದಿನತ್ ಕೋಲಂದ್, ಕೋಲ್, ಪರೆಯಕಳಿ ಆನ ಪಿಂಞ ಪುನಃ 3 ಸುತ್ತ ಕೋಲ್ ಪೊಚ್ಚಿತ್, ಕಡೇಕ್ ಎಲ್ಲರೂ ತೇಕ್ (ದಕ್ಷಿಣ) ದಿಕ್ಕಕ್ ಮೂಡ್ ಬೆಚ್ಚಂಡ್ ಕೋಲ್‌ನ ಮಂದ್‌ಲ್ ಬೆಪ್ಪಂಜಿ ಸಾಲಾಯಿ ನಿಂದಿತ್. ಮಂದ್‌ಕೂ, ಕೋಲ್‌ಕೂ ಅಡ್ಡಬುದ್ಧಿತ್ ಕೈತೊತ್ತಿತ್ ದೇವಳ ತೊಪ್ಪ. "ಇಂದೇಕ್ ಕೋಲ್ ಪೊಯ್ಯುವ ನಮ್ಮೆ ಅಂಡ ಕೂಡ ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆಯೂ ತೀಂದತ್" ಎಣ್ಣಿತ್ ದೇವಳ ತೊಪ್ಪಂಜಿ ಕೋಲ್ ಕೈಲೆಡ್‌ತಂಡ್ ಬಯ್ಯಕ್, ಎನ್ನನೆ ಬಾತೋ ಅನ್ನನೆ ಮರ್ಯಾದಿಯೋಡೆ ಅಯಿಂಡಯಿಂಡ ಮನೆಕ್ ಪೋಪ. ಇಲ್ಲಿಕ್ ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆ ತೀಂದತ್. ಅಂದೇ ಬೈಟ್ ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ತೆರೆ, ಚಾಮುಂಡಿ ತೆರೆ, ಮೇಲೇರಿಪಾಯುವದ್ ನಮ್ಮೆ ಕಯಿಪದೂ ಉಂಡ್.

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಪಷ್ಯ:

ಕೊಡಗಲ್ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನ ಉಂಡ್. ಪ್ರತಿಯೋರ್ ಓಣಿಲ್

'ನಾತ' ಉಳ್ಳಾಂಗ್ ಈ ನಮ್ಮೆನ ಕೊಡವಳೂ ಕಯಿಪ.

ಶಿವರಾತ್ರಿ:

ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಕಾವೇರಿಲೂ, ಕುರ್ಚಿಗ್ರಾಮತ್ ರ ಇರುಪು ದೇವಸ್ಥಾನತೂ, ಕೆದಮುಳ್ಳೂರ್ ಗ್ರಾಮ ತೋಮರ ಎಣ್ಣವಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಯಾಪ. ಶಿವರಾತ್ರಿ ಬೈಟ್ ಜಾಗರಣೆ ಇಪ್ಪ. ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂದ್ ಕಾವೇರಿ ಬೈನಾಡ್ ಪೋಪದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಯಿತ್.

ಚಾಂದ್ರಮಾನಯುಗಾದಿ:

ಅಂದ್ ಪೊಲಾಕ ಕುಳಿಚಿತ್, ಬೇವು ತೊಪ್ಪು, ಬೆಲ್ಲ ಕೂಟಿಯಂಡ್ ತಿಂಬಂಜಿ ಪಾಯಸ ಮಾಡಿತ್ತುಂಬ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಆನ ಪಿಂಞ ಗ್ರಾಮ ದೇವಡ ನಮ್ಮೆ, ಭದ್ರಕಾಳಿ ದೇವಡ ನಮ್ಮೆ, ಪೊರ್ದದಿ ನಮ್ಮೆ ಇನ್ನನೆ ಊರ್ ನಮ್ಮೆ.

ಊರ್ ಓರುಮೆ:

ಪುತ್ತರಿ ನಮ್ಮೆ ಕೈಂಜಿತ್ ಚೆನ್ನ ದಿನತ್ ಬೋಟಿ ಪೋಪ (ಇಂದ್ ಇಲ್ಲೆ.) ಇಂದ್ ಮಂದ್ಲ್ ಕರಿ ಮಾಡಿತ್ ಮನೆಂಜಿ ಒಟ್ಟಿಯಡ್ತ ಬಂದಿತ್ (ಆಣಾಳ್ ಮಾತ್ರ) ತಿಂಬಯಿಂಜತ್. ಈಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ ನಮ್ಮೆ, ಪಾರ್ವತಿ ನಮ್ಮೆ (ಪೊರ್ದದಿ) ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ನಡ್ಪ. ಪುತ್ತರಿ ಮನೆ ಪಾಡ್ನ ಪಣತ್ನ ಊರೊರುಮೆಕ್ ಕರ್ಚಿ ಮಾಡುವ. ಮಿಕ್ಕಿನ ಪಣತ್ನ ದೇವಡ ಭಂಡಾರಕಡುವ.

ಕೊಡವಕ್ ಮುಖ್ಯ ನಮ್ಮೆ ಯುಗಾದಿ (ಬಿಸು ಚಂಗ್ರಾಂದಿ), ಕೈಲ್ ಪೊಳುದ್, ಕಾವೇರಿ ಚಂಗ್ರಾಂದಿ, ಪುತ್ತರಿ, ಷಷ್ಠಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಚಾಂದ್ರಮಾನಯುಗಾದಿ, ಬೋಡ್ ನಮ್ಮೆ ಇದ್ ಮುಖ್ಯ. ಇದೆಲ್ಲತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತೆರೆ ಬಪ್ಪಚಿಟ್ಟವ. ಒಗ್ಗಟ್ಟರ ಊಟ "ಊರೊವರುಮೆ"

ಕೊಡಗಾಲೆ ಕೊಡವ ಎಲ್ಲಿಯತವೊ ಎಚ್ಚಿಕ್ಕಾಲಿತ್ತಿಂಜಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಡ್ ಎಣ್ಣವ ವಿಚಾರ. ಪೂರ್ತಿ ಏದ್ ಚರಿತ್ರಕಾರಂಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೆ. ಚರಿತ್ರೆ ಎಳೆದನವು ಅಯಿಂಡ ಊಹಪೋಹತ್ನ ಮಾತ್ರ ಎಳಿದಿಯೆ. ನಂಗಡ ತಕ್ಕ (ಭಾಷೆ) ನಂಗ ಪುಟ್ಟನಲ್ಲಿಂಜಿ ಉಂಡ್. ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ ಚೆನ್ನ ಚರಿತ್ರಕಾರ ನಂಗ ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನ (ತುರುಕಾಂದ್) ವಾದ ಮಾಡುವ. ಅದ್ನ ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಇನ್ನನೆಳಿದಿತ್. ಕಾವೇರಿ ಪೊಳೆ ಪುಟ್ಟನ ಕಾಲತ್ ಈ ಪ್ರದೇಶತ್ ಸುತ್ತು "ಮ್ಲೇಚ್ಚರು" ಇಂಜಿತಿಂದ್ ದಾರೋ ಎಳಿದಿತ್. ಮ್ಲೇಚ್ಚರು

ಎಣ್ಣೆಕ ಆರ್ಯಕುಲಕಾರ ಅಲ್ಲ. ಮಹಮ್ಮದೀಯಂಗ. ಮಹಮ್ಮದೀಯಂಗಳೇ ಇದ್ದ ಅನ್ವಯ ಆಪೇಂಗಿ ಅವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಎಕ್ಕ ಬಾತ್? ಮೊಗಲ್‌ಕಾರ (ಮಹಮ್ಮದೀಯಂಗ) ಹಿಂದೂ ದೇಶಕ್ ಬಂದಿತ್ 500 ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಆಯೆ. ಅಕ್ಕ ಕಾವೇರಿಕ್ 500 ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಆಯೆದಾ? ಕಾವೇರಿರ ವಿಷಯ ರಾಮಾಯಣತೇ ಉಂಡ್. ರಾಮಾಯಣ ಕಿಷ್ಟಿಂದ ಕಾಂಡತ್ ಕಾವೇರಿ ಪೆದ ಉಂಡ್. ಸ್ಯಾಂದ ಪುರಾಣತ್ ಕಾವೇರಿ ಪೆದ ಉಂಡ್. ಕಾವೇರಿ ಕುಳಚಿತ್, ಪರಶುರಾಮ ಕಾವೇರಿ ಕುಳಿಚಿತ್ ಇನ್ನನಿಪ್ಪಕ ನಂಗ ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನಕಾರ ಎಣ್ಣುವದ್ ಪೊಟ್ಟಾ ನೇರಾ? ಕಾವೇರಿ ಪುರಾಣ ಪೊಟ್ಟಾ. ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನತಾರ ಚರಿತ್ರೆ ಪೊಟ್ಟಾ? ಬುದ್ಧಿವುಳ್ಳವು ಎಣ್ಣಂಡು " ಎಣ್ಣೆತ್ ಎಳ್ಳಾದಿತ್.

ಯಜ್ಞಾಪವೀತ ಬರೀ ಅಮ್ಮೆ ಕೊಡವಕ್ಕಿಂಜತ್. ಕೊಡವ ಪಡೆಕಳಿಲೇ ಮುಳ್ಳಾನಾನಗುಂಡ್ ಎಳ್ಳೆ ಚೆನ್ನ ಬಯ್ಯಲಾಚಿ. ಶತ್ರುವಳ ಅಡಕುವಾಲೇ ಕೊಡವ ಮುಳಿತಿಂಜತ್. ಕೊಡವ ಎಲ್ಲಿಂಜೂ ಬಂದವು ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಜ ಜನಾಂಗ. ಅಯಿಂದ ಸಾಸ, ಧೈರ್ಯ, ನಂಬಿಕೆ ಚಾಯಿಚಂದಕ್ ಕಾವೇರಮ್ಮೆ ಅಯಿಂಗಕ್ ಒರ್ ರೂಪ ಕೊಡ್ತಿತ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿತ್. ಇದ್ ಸೇರೀಂದ್ ನಾಕಾಪ.

ಕೊಡವ ಪೊಮ್ಮಕ ತಾಂಡ ಮಂಡೆಕ್ ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟುವದ್ ಅನಾದಿ ಕಾಲತ್ತಿಂಜ ಉಂಡ್. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಒರ್ ಪುದಿಯ ಪದ್ಧತಿ. ಇದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತತ್ ಮಾತ್ರ ಉಂಡ್. ರಜಪುತಾನ ದೇಶತ್ ಪೊಮ್ಮಕ ಮಂಡೆಕ್ ಮುಸ್‌ಕ್‌ಟ್ಟವ. ವಸ್ತ್ರ ಕಟ್ಟುಲೆ.

ಪದ್ಧತಿ ಪೋಲೆ ಊರ್ ನಮ್ಮೆ:

ಕೊಡಗ್‌ರ ಎಲ್ಲಾ ಊರ್‌ಲೂ ನಮ್ಮೆ ಮಾಡುವಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡ್. ಅದಂಗ್ ಕಾರಣವೂ ಸುಮಾರುಂಡ್. ಕೊಡವ ಎಲ್ಲಾ ಒರೇ ಪೋಲೆ ಆಚರಣೆ ಮಾಡಂಡೂಂದ್. ಜನ ಪೇಚಾಡಿಯಂಡುಂಡ್. ಕೊಡವ ಜನತಾರ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್, ಒತ್ತೋರ್ಮೆಕ್ ಒರೇ ದಿನ, ಒರ್ ತರತಾರ ಆಚಾರ ನಲ್ಲದ್.

'ಈಡ್', ಎಡ್‌ಪದ್, ಕೂಡುವದ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆಲೂ, ನಡ್‌ಪ ರೀತಿಲೂ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮತ್, ಊರ್ ಊರ್‌ಕ್ ನಾಡ್ ನಾಡ್‌ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡ್. ಕೋಲ್ ಮಂದ್‌ಲೂ ಒರೋರ ನಾಡ್‌ಲ್ 3 ದಿವಸ 5 ದಿವಸ, 7 ದಿವಸ ಇನ್ನನ್ನುಂಡ್. ಕಡೇ ದಿವಸ ಆಪ 'ತೆರೆ' ಸುಮಾರ್‌ಲೆಲ್ಲ ನಿಂದ್ ಪೋಯಿತ್.

ಬೈಟ್ ಆಪ ನಮ್ಮೆಕ್ ಪೊಮ್ಮಕ ಪೋಪಕಾಗ ಎಣ್ಣುವದೂ ಬದಲಾಯಿತ್

ವಯಸ್ಸುಕ್ ಬಂದ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕ ಪೂರ್ವ ಕಾಲಕ್ ನಮ್ಮೆಕ್ ಪೋಪಕ, ಮುಸ್‌ಕ್ ಇಟ್ಟುವಯಿಂಚತ್. ಇಂದ್ ಅದ್ ಮಂಗಲಂದ್ ಮಾತ್ರ. ಆಣಾಳ್ ಕೊಂಬ ಕ್ಷೊರ ಮಾಡುವೋ ತಾಂಡ ಮಂಗಲಂದ್ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಿನರಿನ ಕೊಂದ ಪಿಂಇ. ಇಂದ್ ಅದಿಲ್ಲೆ.

ಊರ್‌ರ ನಮ್ಮೆ ಕೈಪಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡ್. ಒರ್ ಊರ್ ಉಳ್ಳದ್ ಇಂಇಸೋರ್ ಊರ್‌ಲ್ ಇಲ್ಲೆ. ದೇವಸ್ಥಾನತ್ ಕಾಲಕೊಮ್ಮೆ ಉತ್ಸವ ಆಪ. ಉತ್ಸವ ಎಣ್ಣಕ ಅದದ್ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ ಪೂಜೆ, ತಡಂಬು, ಮೂರ್ತಿರ ವೆರವಣಿಗೆ, ಕುಳ್‌ಪಿಚಿಡುವದ್. ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಂದೂ ನಡಂದಂಡುಂಡ್. ಚೆನ್ನ ಚೆನ್ನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಉಂಡ್. ದೇವಡ ನಮ್ಮೆಲ್ ನಮ್ಮೆರಂದ್ ದೇವಡ ಬೊಳ್‌ಚತರ್ ಸುತ್ತು ಚೊರಿ ಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಆಡುವ. 'ಬೊಳ್‌ಕಾಟ್'; ನವಿಲ್‌ಗರಿನ ಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಆಡುವ, ಪೀಲಿಯಾಟ್ (ಪೀಲಿ ಎಣ್ಣಕ ನವಿಲು), ಕೇಮ; ಕಡಮ್ಮಂಡ ಕೊಂಬುನ ನೇತಿ ಪುಡ್‌ಚಂಡ್ ಆಡುವ ಕೊಂಬಾಟ್, ಕಾವೇರಿ ದೇವಿನ ತುದಿಚಿತ್ ಆಡುವ ಪೊಮ್ಮಕ್ಕಡ ಉಮ್ಮತ್ತಾಟ್ ಅಲ್ಲತೆ ಕಲ್ಲನ ನೇತುವದ್ ನೇತಿ ಕನಿಪದ್, ತೆಂಗೆ ಪೋರ್, ಕೋಲ್ ಬಲಿಪದ್, ತೆಂಗೆಕ್ ಬೊಡಿ ಬೆಪ್ಪದ್ ಇದೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೆರ ಕಾರ್ಯ.

ಕೊಡವಡ ಎಲ್ಲಾ ಜಾನಪದ ಆಟ್ ಪಾಟ್ ದೇವಳ ತೊತ್ತಿತ್, ದೇವಡ ಸ್ಥಳತ್‌ಲ್, ದೇವಕ್ ಅರ್ಪಿತವಾಯಿತ್ ಆಡುವ ಜಾನಪದ ಕಲೆ. ಇದ್‌ನ ರಸ್ತೆಲ್ಲಾ ಆಡುವಕ್ಕಾಗ. ಈ ಕಲೆ ಪುಟ್ಟಿಯದೂ ದೇವಸ್ಥಾನತ್. ಬೊಳಂದಂಡುಳ್ಳದೂ ದೇವಡ ಸ್ಥಾನತ್. ಕೊಡವ ಜಾನಪದ ಕಲೆರ ವಿಶೇಷತೆ ಗತ್, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಉಡ್‌ಪ್, ಶಿಸ್ತ್.

ಇದೆಲ್ಲತೆ ಸಿದ್ಧಾಟ್, ಕುದುರೆ ಆಟ್, ಕೊಕ್ಕನಾಟ್, ಕಪ್ಪೆಯಾಟ್ ಇನ್ನನೆ 7 ತರ ಅಟ್ ಉಂಡ್. ಅದ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಪಡಿಚಂಡ್, ಪಡ್‌ಪ್‌ಚಿಟ್ಟಂಡ್, ಪೋತಿಯಂಡ್ ಉಂಡೇಂಗಿ ಕಲೆ ನಿಪ್ಪ. ಇಲ್ಲೇಂಗಿ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ನಾಶ ಆಪ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ನಂಗಡ ಜಾನಪದ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕಾರ, ಆಟ್, ಪಾಟ್ ನಾಟಕ ಇದ್‌ನೆಲ್ಲಾ ಬೊಳ್‌ತಂಡು. ಇದ್‌ನ ಬೊಳ್‌ತುವಾತ್ ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬಿಕೆ ಮುಖ್ಯ. ಕಿಚ್ಚ್, ಗರ್ವ, ಅಹಂಕಾರ, ಅಪನಂಬಿಕೆ ನಂಗಡಲ್ಲಿ ಉಂಡೇಂಗಿ ಅದ್‌ನ ನಾಶ ಮಾಡಂಡು. ಕೊಡವ ಜನಾಂಗ ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಒತ್ತೋರ್ಮೆಲ್ ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಕೈಕೊಂಡು. ಪಣ ಬಪ್ಪ, ಪೋಪ. ನಲ್ಲರಿಕೆ ಬಪ್ಪ ನೆಲೆ ನಿಪ್ಪ.

ಕೊಡವ ಉಪಜಾತಿಯ: (1902) ಕೊಡಗು ದೇಶತ್ ಕೊಡವಡ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಇತರ ವರ್ಗಕಾರಳೂ ಉಂಡ್. ಇದ್‌ಲ್ 1. ಎರವ, 2. ಬೆಟ್ಟಕುರುಬ, 3. ಕುಡಿಯ, 4.

ಕೆಂಬಟ್ಟಿ, 5. ಮೇದ (ಕೊಡವಡ ಕೂಡೆ ಇಂಜ ಆದಿವಾಸಿಯ). ಕೊಡಗು ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶತಾರ ಅಲ್ಪಿಕೆಲಿಪ್ಪಕ್ಕಲೇ ಇವು ಉಂಡ್. ಅವು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂದವು.

ಇಕ್ಕಿಕ್ಕ (ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆ ಪ್ರಕಾರ) ಮೈಸೂರ್ ಸೀಮೆಂಜಿ 1. ಪಟ್ಟಮ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು), 2. ಶಿವಾಚಾರ, 3. ಹೆಗ್ಗಡೆ, (ಪಂಡ್ ಪೆಗ್ಗಡೆ), 4. ಐಂಬೊಕ್ಕ (50 ಒಕ್ಕ ಆಯಿತ್ ಬಂದವು), 5. ಮಡಿವಾಳ, 6. ನಾಯಿಂದ (ಕ್ಷೈರಕಾರ), 7. ಕನ್ನಡ ಹೊಲೆಯರು (ಇಕ್ಕ ಹರಿಜನ), 8. ಜೇನು ಕುರುಬ, 9. ಎಡವನಾಡು, ಗಡಿನಾಡು ಉಳ್ಳ ಐಗೂರು ಸೀಮೆರ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಗೌಡ, ಘಟ್ಟತಾರ ಅಡಿರ ತುಳುವಾಚಾರ ತುಳುವ ಗೌಡ, ಬಂಟಂಗ, ಪಟ್ಟಮ, ಪಾಲೆಯ; ಮಲೆಯಾಳ, ತಿಂಜ ಮಲೆಯ, ಪಣಿಕಂಗ, ಬಣ್ಣಂಗ, ಮಾಪಳೆ, ಅಯಿರಿ (ಆಚಾರಿ) ಇವು ಬಂದಿತ್ ನೆಲೆ ನಿಂದಿತ್. ಇದೂ ಅಲ್ಲತೆ, ಈ ದೇಶ, ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಉಳ್ಳ ಬಾಕಿ ದೇಶತಿಂಜೂ ಎಚ್ಚಿಕೋ ತರತಾರ ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ ಬಂದಿತ್ ನೆಲಿಸಿತ್.

ಇದಲ್ ಕೊಡವ ಉಡ್ಪಾಲುಳ್ಳವು ಅಯಿರಿ, ಮಡಿವಾಳ, ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಐಂಬೊಕ್ಕ, ಚೆನ್ನ ತುಳು ಗೌಡಂಗ, ಎಡೆವಾಡು ಗಡಿನಾಡು ಗೌಡಂಗ, ಮೇದಂಗ, ಕೆಂಬಟ್ಟಿ ಹೊಲೆಯರು (ಹರಿಜನರು) ಮಾಪಳೆಯ ಈಂಡ ಕೂಟ್ಲ್ ಐಂಬೊಕ್ಕ, ತುಳುವಾಡ ಗೌಡಂಗ, ಎಡವನಾಡ್ ಗಡಿನಾಡ್ ಗೌಡಂಗ, ಮಾಪಳೆಯ ಇಯಂಡ ಪೊಣ್ಣಾಳ್ ಅಯಿಂಡಿಯಂಡ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪೊಡಿಯ ಉಡ್ಪ. (ನೆರಿ ಮಿಂಇಕ್ ಬೆಪ್ಪ).

ಕೊಡವ ತಕ್ಕಾನೇ ಪರೆವವು ಅಯಿರಿ, ಮಡಿವಾಳ, ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಐಂಬೊಕ್ಕ, ಮೇದ, ಕೆಂಬಟ್ಟಿ ಇಚ್ಚಿಕಾಳ್ ಮಾತ್ರ. ತುಳುನಾಡು ಗೌಡ, ಎಡವನಾಡ್ ಗಡಿನಾಡ್ ಗೌಡ ಅವು ಅಯಿಂಡ್ ಸ್ವಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ, ಅರೆ ಬಾಷೆ ಪರೆವ. ಮಾಪಿಳ್ಳೆಯ ಮಲೆಯಾಳ ತಕ್ಕಾ ಪರೆವ.

ತುಳುನಾಡ್ ಗೌಡಂಗ, ಐಂಬೊಕ್ಕ, ಎಡವನಾಡ್ ಗಡಿನಾಡ್ ಕಾರ ಕೊಡವಡ ಮನೆರೊಳ್ ಕ ಬರಲು. ಅಯಿರಿ, ಮಡಿವಾಳ, ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಇವು ಕಯ್ಯಲೆಕೆತ್ತನೆ ಬರಲು. ಮುರಿಬಾಡೆಕೂ ಬರಲು. ಮಾಪಳೆ ಕೈಯ್ಯಲೆಕ್ ಬರಲು. ಎರವ, ಕುರುಬ, ಪಾಲೆಯ ತೆತ್ತಿಕೆತ್ತನೆ ಬರಲು. ತೆತ್ತಿ ಪತ್ತಲು ಕೆಂಬಟ್ಟಿಯ ಪಟ್ಟಿಲೇ ನಿಕ್ಕಂಡು.

ಪಂಡ್ ತ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಪ್ರಕಾರ ನೇಮ ನಿಯಮ ಇಂಜತ್. ಆದ್ ಇಂದ್ ಪೂರ್ತಿ ಕಮ್ಮಿಯಾಯಿತ್ತಿಲ್ಲೆಂಗೂ ಪೆರ್ತ್ ಸುಧಾರಣೆ ಆಯಿತ್. ಇದಂಗ್ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ವಿದ್ಯೆ, ಜ್ಞಾನ, ಜೀವನ ರೀತಿ, ನಡಪು, ನಡವಳಿಕೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವು ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಜನಾಂಗ. ಏಲ್ಲಾರೂ ಸರಿ ಸಮಾನ. ಇದ್ ಇಂದೇತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ,

ಚರಿತ್ರೆ ಮರೆವಕ್ಕಾಗ, ಅದೇನೇ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿತ್ ಎಲ್ಲಾರೂ ಒಂದಾಯಿತ್ ಬಾವಂಡು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಪದ್ ಕಷ್ಟ ಆಚೇಂಗೂ, ಒತ್ತೋರ್ಮೆಲ್ ಬಾವಂಡು. ಕೊಡಗಲ್ ನೆಲೆ ನಿಂದ ಏದ್ ಜಾತಿಕಾರ ಆಡ್, ಜನಾಂಗ ಆಡ್ ಅವು ಕೊಡವ ಜನಾಂಗವೇ, ಕೊಡಗು ಜನಾಂಗವೇ. ಚೆನ್ನೈ - ತಮಿಳುಕಾರ, ಕೇರಳ - ಮಲೆಯಾಳಕಾರ, ಆಂಧ್ರ - ತೆಲುಗುಕಾರ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ - ಮರಾಠಿಕಾರ, ಕೊಡಗು - ಕೊಡವಕಾರ. ಅಯಿಂಡಯಿಂಡ ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆ ಬೋರೆ ಉಂಡೇಂಗೂ ಕೊಡಗಲ್ ವಾಸವುಳ್ಳವು ಕೊಡಗುಕಾರ, ಕೊಡವಳೇ. ಇವು ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡಗಲ್ ನೆಲೆ ನಿಂದಿತ್ ಕೊಡಗ್ ಕ್ಯಾಯಿತ್ ನೈಚವು. ಕೊಡಗ್ ಮಣ್ಣರ ಮಕ್ಕ. ಕೊಡಗ್ ಮಕ್ಕ, ಕೊಡವ ಮಕ್ಕ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡವ ಎಣ್ಣವದ್ ಜಾತಿ ಅಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯತರ ನೀತಿ.

ಕೊಡವದ ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆನ ಕೊಡವ ತಕ್ಕಲ್ ಎಳೆದುವ ಆಸೆ ಬಾತ್. ಅದಂಗಾಯಿತ್ ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಂಜಿ ಅರಿಯಂಡಿಯಾಚಿ. ಮುಖ್ಯವಾಯಿತ್ ಡಾ. ಕೊರವಂಡ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಎಳೆದ್‌ನ "ಕೊಡಗ್ ಕುಲಾಚಾರಾದಿ ತತ್ವೋಜ್ಜೀವಿನಿ 1902", ನಡಿಕೇರಿಯಂಡ ಚಿಣ್ಣಪ್ಪ ಎಳೆದ್‌ನ ಕನ್ನಡ, ಕೊಡವ ಪಟ್ಟೋಳೆ ಪಳಮೆ ಇದ್ ನಾಕ್ ಸ್ಕೂರ್ತಿತಾತ್. ಬಟ್ಟೆ ಕಾಟಿ ತಾತ್. ಇಂತಾ ಎಳ್ತಕಾರಳ ನಂಗ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡಂಡು. ಅಯಿಂಗಕ್ ತೊತ್ತಚ್ಚಿಕೂ ಪೋರ. ಇದಲ್ಲತೆ ಪೆರಿಯವು ಮಾಹಿತಿ ತಾತ್. ನಾಡ ಸ್ವಂತಿಕೆ ಎಳ್ತ ಮಾತ್ರ. ಕೊಡವ ಪದ್ಧತಿ ಪರಂಪರೆರ ಅರಿವಿಕೆಕ್ಕಾಯಿತ್ ನಾನ್ ಕೊಡವ ತಕ್ಕಲ್ ಎಳೆದುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿಯೆ. ಇದ್ ನಿಂಗಕ್ ಬೋಳ್ಕಾಯಿತ್ ಕಂಡತೇಂಗಿ ನಾನ್ ಎಳೆದ್‌ನದ್ ಸಾರ್ಥಕ. ಇದಂಗ್ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್‌ನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬಂಗೂ ನಾಡ ವಂದನೆ, ಶುಭವಂದನೆ. ನಾಕ್ ಪೆದ ಬೋಂಡ, ಪಣ ಬೋಂಡ. ಮಾಜನಡ ಆಶೀರ್ವಾದವೇ ನಾಡ ಆಸ್ತಿ.

"ಅಂಬಿಕೇ ಸುಗಮಾಡ್ ಈ ಜಗಕ್"

ಕಾವೇರಮ್ಮಿ, ಇಗ್ಗು ತಪ್ಪ ನಂಗಕ್ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಡ್.

ಕುಶಾಲನಗರ
11.1.2001

ಚೇಂದ್ರಿಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ
ಶಾಲನಗರ

ಎಳ್ತಕಾರಡ ಪರಿಚಯ

ಚೇಂದ್ರಮಾಡ ಗಣಪತಿ ಮುತ್ತಪ್ಪ
(ಚಾಮಿ) ಪುಟ್ಟಾನ ದಿನ 4.3.1925. ನಿವೃತ್ತ
ಕೃಷಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್. ಕೊಡವ, ಕನ್ನಡ,
ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಳುದುವವು. AIR ತಕ್ಕಕಾರ.
ಕೊಡಗು ಸನಾತನ ಸಭೆರ ಗೌ. ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ.
1969 ವಿದೇಶ ಪ್ರಯಾಣ ರಷ್ಯಕ್ ಸರಕಾರ
ಪಡಿಪುಕ್ ಅಯಿಚವು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಯಿತ್
ಸನ್ಮಾನ ಪಡಂದವು (3 ಕುರಿ). ಚರ್ಪತ್ತಿಂಜೆ
ನಲ್ಲಾಮೆರ ಪ್ರೇರಣೆ ತಂದವು. ನಾಡ

ಅವ್ವಯ್ಯ ಚೇಂದ್ರಮಾಡ ಸೋಮವ್ವ (ಅಕ್ಕಿ) ಗಣಪತಿ. ತಾಮನೆ
ಚೆಂಬ್ಬೆಳಿಯಾರ್ ಚೇಂದಂಡ ಬೆಳ್ಳಿಯಪ್ಪಂಡ ಪೆರಿಯ ಮೋವ).
ಎಳ್ತಕಾರ, ಭಾಷಣಕಾರ, ಕವಿತೆ ಎಳ್ಳುವವು ಕವಿ.

ಇಯಂಡ "ನಲ್ಲರಿಮೆ", "ಬಾಳುಕ್ ಬೊಳಿ" ದಂಡ್ ಪುಸ್ತಕ
ಪ್ರಕಟಾಯಿತ್.

ಚೇಂದ್ರಮಾಡ ಗ. ಮುತ್ತಪ್ಪ
ಕುಶಾಲನಗರ